

Ձեռնարկում էլ Վարժաճ ուղեցուցիչ

ԱՋԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՄԱՆԸ
COVID-19-ի ԱՐԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԻՑ

ՍՆՆԴԻ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

BDO

Գործարար համայնքի համար նախատեսված COVID-19-ի հետևանքների հաղթահարմանն ուղղված ծրագիրը նախաձեռնվել է Գործարարության աջակցման գրասենյակի կողմից՝ Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի (այսուհետ՝ ՎԶԵԲ) և Միացյալ Թագավորության կառավարության «Լավ կառավարման հիմնադրամի» օժանդակությամբ: Ծրագրի շրջանակներում «Բի-Դի-Օ Ընվայզորի» ՓԲ ընկերությունը, համաձայն կնքված խորհրդատվական ծառայության մատուցման պայմանագրի, իրականացրել է սույն վերլուծությունը:

Գործարարության աջակցման գրասենյակը դասվում է 12 ներդրումային խորհուրդների շարքին: Գրասենյակն աջակցվում է ՎԶԵԲ-ի կողմից, ֆինանսավորվելով Միացյալ Թագավորության Կառավարության «Լավ կառավարման հիմնադրամ»-ից՝ կազմելով ՎԶԵԲ-ի «Ներդրումային միջավայրի և կառավարման» նախաձեռնության մի մասը: Ներդրումային խորհուրդները կարևոր դեր ունեն իրենց երկրներում գործարար և ներդրումային միջավայրը բարելավելու մեջ՝ պետական-մասնավոր երկխոսության հարթակ տրամադրելով կառավարությանը, մասնավոր հատվածին և միջազգային հանրությանը՝ բացահայտելու բիզնեսի և ներդրողների համար հիմնական մարտահրավերները և ձևավորելու դրանց համար անհրաժեշտ բարեփոխումները: Գրասենյակը սերտորեն համագործակցում է ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարության հետ և կարևոր դեր է խաղում այդ թվում նաև COVID-19-ի առաջացրած էական տնտեսական վնասների հաղթահարմանն ուղղությամբ ՀՀ կառավարությանը աջակցելու գործում:

Նյութը պատրաստվել է Մեծ Բրիտանիայի և Հյուսիսային Իռլանդիայի Միացյալ Թագավորության կառավարության ֆինանսավորմամբ: Արտահայտված տեսակետները պարտադիր չէ, որ արտացոլեն Միացյալ Թագավորության կառավարության պաշտոնական դիրքորոշումը:

Սույն ձեռնարկը և վարման ուղեցույցը պատրաստվել է «Բի-Դի-Օ Ընվայզորի» ՓԲ ընկերության կողմից՝ հիմնվելով այն հրապարակման պահին գործող ՀՀ օրենսդրության կարգավորումների վրա: Սույն ձեռնարկը և վարման ուղեցույցը պետք է ծառայի բացառապես որպես ընդհանուր ուղեցույց:

1. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի գրանցումը / 4
2. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի բանկային հաշվի բացում և հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցում / 26
3. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի համար գործող հարկերը և դրանց վճարման կարգը / 34
4. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի սննդի արտադրությամբ հարկային ռեժիմների ուսումնասիրությունը և դրույքաչափեր / 55
5. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվող իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ընտրված հարկային ռեժիմների վերաբերյալ հարկային մարմինն հայտարարություն ներկայացնելը / 63
6. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ թույլտվությունը / 67
7. Թույլտվություն ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը / 67
8. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու համար անհրաժեշտ լիցենզիաներ / 72
9. Լիցենզիա ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, լիցենզիա տրամադրող իրավասու մարմինը / 72
10. Աշխատանքային հարաբերությունները սննդի արտադրությամբ զբաղվողների համար / 80
11. Թեյերի, կանաչիների և մրգային չիպսերի արտադրության գործարար ծրագրի օրինակ ներառյալ կապիտալ և գործառնական ծախսերը, ֆինանսական պլանը, կառավարչական և գործառնական բաժինները / 85

Օգտագործած տեղեկատվական աղբյուրների ցանկը / 86

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԵՎ ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ

Սույն ուղեցույցը ընդգրկում է իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի (այսուհետ՝ Ա/Ձ) գրանցելու՝ քայլ առ քայլ նկարագրությունը՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանվող ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու նպատակով:

Ուղեցույցում ներկայացված ամբողջ տեղեկատվությունը, ներառյալ առցանց հարթակներին կատարված հղումները, դրանցում ընդգրկված գործիքները գործող է սույն ուղեցույցի պատրաստման օրվա պահին:

Իրավաբանական անձ գրանցելիս անհրաժեշտ է ընտրել կազմակերպարարական տեսակներից մեկը՝ ՍՊԸ (սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն), ՓԲԸ (փակ բաժնետիրական ընկերություն), ԲԲԸ (բաց բաժնետիրական ընկերություն) և այլն:

Սույն ուղեցույցում, հաշվի առնելով այն, որ ընդհանուր ուղեցույցի նպատակը նոր ստեղծվող ընկերությունների համար պարզ ուղղորդումն է, որպես իրավաբանական անձի կազմակերպարարական տեսակ ընտրվում է ՍՊԸ-ն (սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն):

Ընդ որում, ելնելով ուղեցույցի մշակման սկզբնական նպատակից, սույն ուղեցույցում՝

1. Ներկայացված են ՀՀ քաղաքացի ֆիզիկական անձանց կողմից ձեռնարկված՝ իրավաբանական անձի գրանցումը կամ նրա՝ որպես անհատ ձեռնարկատեր գնացումը,
2. Ներառված չեն օտարերկրյա կամ ՀՀ իրավաբանական անձանց, ինչպես նաև օտարերկրացի ֆիզիկական անձանց մասնակցությամբ ՀՀ իրավաբանական անձ ստեղծելու կամ օտարերկրացու կողմից որպես Ա/Ձ գրանցվելու դեպքերը:

Իրավաբանական անձի գրանցումը հնարավոր է էլեկտրոնային՝ առցանց եղանակով՝ www.e-register.am կայքի միջոցով, կամ ոչ էլեկտրոնային եղանակով՝ ՀՀ Արդարադատության նախարարության իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալությունում (այսուհետ՝ պետ. ռեգիստր):

Ընկերության պետական ռեգիստրի գործակալությունում գրանցման ժամանակ անմիջականորեն կարգավորվում են նաև ֆիրմային անվանում ստանալու և Հարկ վճարողի հաշվառման համար ստանալու (ներառյալ ԱԱՀ վճարող հանդիսանալու ռեժիմ ընտրելու) հարցերը:

1. Իրավաբանական անձանց էլեկտրոնային գրանցման գործընթացը:

Իրավաբանական անձի (այսուհետ՝ ընկերություն) էլեկտրոնային գրանցումը տեղի է ունենում www.e-register.am կայքի միջոցով:

1.1. Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման նախապատրաստական փուլը

Մինչև գրանցման բուն գործընթացին անդրադառնալը, հարկ է նշել, որ ընկերության էլեկտրոնային գրանցման ստորև նշված քայլերը ամբողջությամբ իրականացնելու համար պարտադիր է ունենալ/ ձեռք բերել նույնականացման քարտ, այսուհետ նաև՝ Ն/ք (ձեռքբերման գործընթացը ստորև՝ «Նույնականացման քարտի ձեռքբերումը» պարագրաֆում), էլեկտրոնային ստորագրություն (ձեռքբերման գործընթացը www.ekeng.am կայքում և սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում), համապատասխանաբար էլեկտրոնային ստորագրությունը կիրառելու նպատակով նաև նույնականացման քարտ ընթերցող սարք (ձեռքբերման գործընթացը www.ekeng.am կայքում և սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում):

Նշում: մի քանի հիմնադիր ունենալու դեպքում, անհրաժեշտ է, որպեսզի բոլոր հիմնադիրները ունենան նույնականացման քարտ, էլեկտրոնային ստորագրություն:

Նույնականացման քարտը կիրառելու համար անհրաժեշտ է օգտագործել քարտի համապատասխան PIN/PUK կոդերը: Եթե պահպանված չեն նշված կոդերը, ապա անհրաժեշտ

է վերաթողարկել նույնականացման քարտը և կրկին ձեռք բերել նշված համապատասխան կոդերը: Այդ գործընթացը իրականացնելու համար անհրաժեշտ է մոտենալ ՀՀ Ոստիկանության Անձնագրային և վիզաների վարչության հաշվառման վայրի տարածքային բաժին (հասցեները ստորև՝ «նույնականացման քարտի ձեռքբերումը» պարագրաֆում, յուրաքանչյուր բաժնի աշխատանքային ժամերը անհրաժեշտ է ճշտել նախապես):

Նույնականացման քարտի ձեռքբերումը:

Մինչև գրանցման բուն գործընթացին անդրադառնալը, հարկ է նշել, որ ընկերության էլեկտրոնային գրանցման ստորև նշված քայլերը ամբողջությամբ իրականացնելու համար պարտադիր է ունենալ/ ձեռք բերել նույնականացման քարտ, այսուհետ նաև՝ Ն/ք (ձեռքբերման գործընթացը ստորև՝ «Նույնականացման քարտի ձեռքբերումը» պարագրաֆում), էլեկտրոնային ստորագրություն (ձեռքբերման գործընթացը www.ekeng.am կայքում և սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում), համապատասխանաբար էլեկտրոնային ստորագրությունը կիրառելու նպատակով նաև նույնականացման քարտ ընթերցող սարք (ձեռքբերման գործընթացը www.ekeng.am կայքում և սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում):

Նույնականացման քարտ ձեռք բերելու համար ՀՀ Ոստիկանության Անձնագրային և վիզաների վարչություն (Երևան քաղաքի տարածքային բաժիններ և մարզային բաժիններ) անհրաժեշտ է ներկայացնել՝

1. Դիմում՝ ձևը տրամադրում են Ոստիկանության անձնագրային և վիզաների վարչությունում,
2. Անձնագիր կամ ծննդյան վկայական
3. Պետական տուրքի վճարման անդորրագիր (վճարումը հնարավոր է կատարել տեղում՝ տերմինալով): Պետական տուրքի գումարը կազմում է 3000 ՀՀ դրամ:
4. Արական սեռի ներկայացուցիչների դեպքում զինվորական գրքույկը կամ դրան փոխարինող այլ փաստաթուղթ:

Նույնականացման քարտը տրվում է վերոնշյալ փաստաթղթերը ներկայացնելուց հետո 15 աշխատանքային օրվա ընթացքում: Լրացուցիչ վճարի դեպքում 15 աշխատանքային օրվա ժամանակահատվածը կարող է կրճատվել մինչև հետևյալ ժամկետները՝

- 1 աշխատանքային օր՝ 20 000 ՀՀ դրամ
- 3 աշխատանքային օր՝ 10 000 ՀՀ դրամ
- 5 աշխատանքային օր՝ 5 000 ՀՀ դրամ:

Ինչպես արդեն նշվել է, նույնականացման քարտը ստանալիս, անհրաժեշտ է վերցնել PIN/PUK կոդերը՝ նույնականացման քարտը և էլեկտրոնային ստորագրությունը ակտիվացնելու համար:

*Նշում: Նույնականացման քարտ ընթերցող սարք ձեռք բերելու, էլեկտրոնային ստորագրությունը ակտիվացնելու, էլեկտրոնային ստորագրությունը օգտագործելու, PDF ֆայլերը ստորագրելու գործընթացերը նկարագրված են սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում:

Մուտք Ընկերությունների գրանցման էլեկտրոնային ռեգիստր

Ընկերությունը էլեկտրոնային գրանցելու, տեղեկատվական համակարգից (այսուհետ՝ համակարգ) օգտվելու համար անհրաժեշտ է այցելել www.e-register.am կայքը, այցելել դրա՝ «գրանցել նոր ձեռնարկություն» բաժինը և իրականացնել ներքոնշյալ բոլոր քայլերը ըստ նկարագրված հերթականության:

Մուտք ընկերությունների գրանցման էլեկտրոնային ռեգիստր

Ընկերությունը էլեկտրոնային գրանցելու, տեղեկատվական համակարգից (այսուհետ՝ համակարգ) օգտվելու համար անհրաժեշտ է այցելել www.e-register.am կայքը, այցելել դրա՝ «գրանցել նոր ձեռնարկություն» բաժինը և իրականացնել ներքոնշյալ բոլոր քայլերը ըստ նկարագրված հերթականության: Համակարգը շահագործելու համար անհրաժեշտ է գրանցվել որպես օգտվող: Այցելելով «Գրանցվել» բաժին անհրաժեշտ է տրամադրել գործող էլեկտրոնային փոստի հասցե և նշանակել համակարգ մուտք գործելու գաղտնաբառ: Գրանցվելուց հետո նշված էլեկտրոնային փոստին ուղարկվում է ակտիվացման հղումով նամակ և այդպիսով ավարտվում է գրանցումը համակարգում որպես օգտվող:

Գրանցումը ավարտելուց հետո անհրաժեշտ է մուտք գործել համակարգ և «Անձնական տիրույթ»-ի «Իմ տվյալները» բաժնում լրացնել այն անձի տվյալները, ով լրացնելու է ընկերության գրանցման հայտը՝ գործադիր մարմնի ղեկավարը կամ հիմնադիրներից մեկը:

Նշում: որպես անձնագրի սերիա և համար խորհուրդ է տրվում լրացնել նույնականացման քարտի համարը, որպեսզի էլեկտրոնային ստորագրությունը ակտիվացնելիս համակարգը հեշտությամբ նույնականացնի տվյալները:

«Իմ տվյալները» բաժինը լրացնելուց հետո անհրաժեշտ է աջ վերևի անկյունում երևացող «Ելք համակարգից» հրամանի միջոցով դուրս գալ համակարգից, համակարգչին միացնել Ն/Ք կարդացող սարքը Ն/Ք-ի հետ և սեղմել «Մուտք ID քարտով» կոճակը, քանի որ գրանցման որոշակի փուլում անհրաժեշտ է լինելու կիրառել էլեկտրոնային ստորագրությունը:

Համակարգ մուտք գործելուն պես անհրաժեշտ է սեղմել «Նոր ընկերություն» կոճակը և ընտրել իրավաբանական անձի կազմակերպատիրական ձևը (հիշեցնենք, որ սույն ուղեցույցում պարզաբանումները տրվում են ՍՊԸ տեսակի համար):

1.2. Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման բուն գործընթացը

Քայլ 1: Հայտ ներկայացնողի տվյալները

Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման հայտը ներկայացնում է ընկերության հիմնադիրը կամ գործադիր մարմնի ղեկավարը: Անհրաժեշտ է լրացնել համապատասխան անձի տվյալները (անուն, ազգանուն, հասցե՝ բնակության կամ հաշվառման (ըստ օրենսդրության, եթե հաշվառման և բնակության հասցեները տարբերվում են, ապա երկուսն էլ անհրաժեշտ է լրացնել, սակայն քանի որ էլեկտրոնային համակարգը ճկուն չէ և ընտրության իրավունք չի տալիս, ապա հասցեն անհրաժեշտ է լրացնել ըստ հայեցողության), քաղաքացիություն, անձնագրային տվյալներ, հանրային ծառայությունների համարանիշը ¹ (այսուհետ՝ ՀԾՀ) առկայության դեպքում կամ ՀԾՀ-ից հրաժարվելու մասին՝ նշում և այլն), որոնք պատկերված են ստորև նկարում: Այնուհետև «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը սեղմելու միջոցով անցնել հաջորդ քայլին:

1

Նախկինում Հանրային ծառայությունների համարանիշը կոչվում էր սոցիալական ապահովության քարտ: Սա նույնն է և ունի նույնական կիրառություն: Եթե անձը միայն անձնագրով է հանդես գալիս, ապա առանձին ՀԾՀ է անհրաժեշտ ներկայացնել: Եթե Ն/Ք-ով է հանդես գալիս, ապա դրա կարիքը չկա, քանի որ Ն.Ք-ի ետնամասում նշված է արդեն ՀԾՀ-ի համարը:

Առանձնահատկություններ. Ֆիրմային անվանումը չպետք է նույնական լինի այլ ընկերության ֆիրմային անվանման հետ, չպետք է նույնական լինի կամ ամբողջությամբ ներառի ՀՀ պետական կառավարման մարմինների անվանումներին, չպետք է պարունակի վիրավորական անվանումներ և այլն, չպետք է վերարտադրի ՀՀ միջազգային պայմանագրերին համապատասխան պահպանվող միջազգային կազմակերպությունների լրիվ կամ կրճատ անվանումը: Եթե նշված հիմքերից որևէ մեկը առկա է, ապա անհրաժեշտ է փոխել ընկերության ֆիրմային անվանումը և մուտքագրել նորը: Ֆիրմային անվանումը պետք է պարունակի բուն անվանումը և ՍՊԸ արտահայտությունը: «Հայ», «Հայաստան», «հայկական» բառերը և դրանց թարգմանությունները ֆիրմային անվանման մեջ օգտագործելու համար վճարվում է տարեկան պետական տուրք: Դրա չափը կազմում է բազային տուրքի 600-պատիկի չափը: Ընդ որում պետական տուրքը անհրաժեշտ է վճարել նախապես: Ֆիզիկապես բանկում փոխանցում կատարելու կամ հետևյալ հաշվեհամարին առցանց (online banking համակարգի կիրառմամբ) փոխանցելու միջոցով՝ 900005160776: Վերը նշված վճարման երկու եղանակների դեպքում էլ վճարման անդորրագրի վրա պետք է պարտադիր երևա բանկի բնօրինակ (լուսապատճենված) կնիքը: Վճարման անդորրագիրը կարիք կլինի կցել «Քայլ 9»-ում՝ «Անհրաժեշտ փաստաթղթեր», բաժնում՝ մնացած փաստաթղթերի հետ: Ֆիրմային անվանումը մուտքագրելուց հետո անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

Քայլ 3: Ընկերության իրավաբանական/գտնվելու հասցեն

Այս հատվածում առկա են 2 տարբերակ՝ «Ընտրեք կցվող կանոնադրությունը» և «Իրավաբանական հասցե» տարբերակները: Առաջին դեպքում հնարավոր տարբերակներից անհրաժեշտ է ընտրել «Ստանդարտ կանոնադրություն» տարբերակը:

Նշում. այս պահին գործող կարգն այն է, որ ընկերության էլեկտրոնային գրանցում հնարավոր է, եթե հիմնադիրը (հիմնադիրները) համաձայն են գործունեության ծավալել՝ հիմնվելով պարզ, ստանդարտ կանոնադրության վրա: Այն դեպքում, երբ ստանդարտ կանոնադրությունը չի բավարարում հիմնադիրներին, ապա ընկերության պետական գրանցումը պետք է իրականացվի թղթային ֆորմատով: Թղթային ֆորմատով ընկերությունը գրանցելու քայլերը ներկայացված են սույն բաժնի 2-րդ Մասում:

Երկրորդ հատվածում անհրաժեշտ է լրացնել ընկերության իրավաբանական/գտնվելու հասցեն:

Ընկերության իրավաբանական/գտնվելու հասցեն կարող է լինել ցանկացած հասցե, այդ թվում հիմնադիր ֆիզիկական անձանցից մեկի հաշվառման կամ բնակության հասցեն: Նույն հասցեն նշվում է նաև հարկային տեսչությունում, որպես հաշվառման հասցե: Իրավաբանական/գտնվելու հասցեն և գործունեության վայրի հասցեն կարող են տարբերվել: Հաջորդ քայլին անցնելու համար անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

Տվյալներ գտնվելու վայրի վերաբերյալ

Հարգելի ազնիւ, խնդրում ենք լրացնել գտնվելու վայրի հասցեն: Ուշադրություն դարձրեք, որ նշված հասցեն նաեւ հանդիսանում է Համապատասխան հաղկային տեսչությունում հաշվառման հասցեն:

Հայտ + մոբ- ԱՊՀ

Ընտրեք կցվող կանոնադրության տարբերակը

Ստանդարտ կանոնադրություն

Տեսնել ստանդարտ կանոնադրության նմուշը **Դիտել**

Իրավաբանական հասցե

Մարզ/նահանգ *

Համայնք/վարչ. շրջան *

Քաղաք/գյուղ *

Փողոց *

Տան տեսակ *

Ընկեր *

Քնակաթան/տեղակ

Փոստաչի դասիչ *

Հասցե

Հեռախոս +374 *

Բջջային +374

Էլ. փոստ

Հեռադրման ամսաթիվ 0000-00-00

Պահպանել/Հաջորդ

Քայլ 4: Ընկերության գործունեության վայրը և տեսակները

Այս փուլում ընտրվում է տնտեսական գործունեության համապատասխան դասակարգումը և լրացվում է գործունեության իրականացման փաստացի վայրի հասցեն (առկայության դեպքում):

Ավելացված արժեքի հարկ (ԱԱՀ): Համակարգը ներկայացնում է նաև ԱԱՀ վճարող հանդիսանալու դաշտ: Եթե կանխավ գործադիր տնօրենի (հիմնադիրի) կողմից որոշված է, որ ընկերությունը ԱԱՀ վճարող է հանդիսանալու, ապա այդ դաշտում անհրաժեշտ է նշել «Այո», հակառակ դեպքում՝ «Ոչ»: ԱԱՀ մասին կարգավորումները տես սույն Ուղեցույցի 3-րդ բաժնում:

Տվյալներ գործունեության վաճառի ու տեսակների վերաբերյալ

Քննարկում ենք լրացնել գործունեության իրականացման փաստացի վաճառի հասցեն (առկայության դեպքում) և ընտրել տնտեսական գործունեության համապատասխան դասակարգիչը:

Ուղղություն - Զոր - ԱՊԸ

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչ

Browse *

ԱՄՀ վճարող *

Գործունեության հասցե (վերցված է «Իրավարանական տվյալներ» բաժնից)

Մարզ/նահանգ *

Փոստալիս հասիչ *

Համայնք/հարջ շրջան *

Ուսցն

Քաղաք/գյուղ *

Հեռախոս +374 *

Փողոց *

Քչջախն +374

Տան տեսակ *

Էլ. փոստ

Ընկ *

Կայք

Քննարկման/տնայակ

Պահպանել/Շաղկոտ

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչ² : Սեղմելով «Brows» կոճակը համակարգը հնարավորություն է տալիս ընտրելու տնտեսական գործունեության դասակարգչի կողը:

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչ

- բնական աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի շրջանում, տես. 14.07
- աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

ՄԵՏԱՊՈՐՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆԱԿԱՆ

1. Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

2. Ընկերությունը հանդիսանում է աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

3. Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

4. Ընկերությունը հանդիսանում է աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

5. Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

6. Ընկերությունը հանդիսանում է աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

7. Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

8. Ընկերությունը հանդիսանում է աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

9. Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

10. Ընկերությունը հանդիսանում է աղբյուրների, հանքային ջրերի մակերեսային, տնտեսական ջրերի, մաքրումի և այլ մշակումի, որոնք օգտագործվում են հանքային ջրերի կամ աղբյուրներից և արհեստական աղբյուրներից, տես. 17.9

Ընկերությունը հանդիսանում է արհեստական աղբյուրների հանքային ջրերի և աղբյուրների և արհեստական աղբյուրների շրջանում, տես. 14.07

Սեղմելով «Մշակող արդյունաբերություն» կոճակը, որտեղից էլ անհրաժեշտ է ընտրել դասակարգչի համապատասխան կոդը՝ «Սննդամթերքի արտադրություն»: (Տնտեսական գործունեության դասակարգիչների մասին ակտի մանրամասն տեճ սույն Ուղեցույցի 3-րդ բաժնում):

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչ

Copyright © 2012 Pearson Education, Inc. All rights reserved. [Copyright](#) [Back](#)

10 Մանկամեծերի արտաստեղծում

[illegible]

Մրգային չիպսերի արտադրության համար անհրաժեշտ է ընտրել՝ «10.39.0 մրգերի և բանջարեղենի մշակում և պահածոյացում, չներառված ուրիշ խմբավորումներում» դասակարգիչը (տե՛ս նկարը ներքևում)

10.39.0 Ազգերի և քաղաքացիների միասնում և պահպանողաբար, Գերատմական ուրիշ խմբավորումներում

[illegible]

Թեյի արտադրության դեպքում անհրաժեշտ է ընտրել «10.83.0 Սուրճի և թեյի մշակում» դասակարգիչը, համեմունքների արդադրության դեպքում՝ «10.84.1 համեմունքների արտադրություն» դասակարգիչը (տե՛ս նկարը ներքևում):

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչ

- չպարզված մեղքերի, քննարկման, արձանագրության (ձեռագրի, կնիքի), այլ մանրէի) արտադրության հանգեցնելի և պատժելի միջոցառումներ:

10.83.0 Urupah k. wabah dzusidam

[illegible]

10.84.1 Համեմատականի արտադրյալի սահման

Այս հարցաթուղթը հարմարված է:
- համահարցության և ստեղծելիքի զարգացմանը:՝ մղումների, մեխանիզմների նպատակ, քաղաքականության մեխանիզմների և արդյունքների զարգացմանը:
Բացառված է:
- համահարցության մեխանիզմների ակտիվացումը, տես. 10, 11

Գործունեության հասցե: Ինչպես նշված է նկարում, համակարգը ավտոմատ կերպով որպես գործունեության հասցե նշում է իրավաբանական/գտնվելու նույն հասցեն, որը նշվել էր «Քայլ 3»-ում: Սակայն, եթե նախապես արդեն որոշված է ընկերության գործունեության համար տարբերվող, այլ հասցե, ապա համակարգը տալիս է հնարավորություն խմբագրել և նշել այլ հասցե:

Քայլ 5: Տվյալներ հիմնադիրների վերաբերյալ

Այս հատվածում լրացվում են հիմնադիրների (հիմնադիր), վերջիններիս կազմի վերաբերյալ տվյալները: Ընդ որում, եթե «Քայլ 1»-ում նշվել է, որ հայտը ներկայացվում է որպես «Հիմնադիր», ապա համակարգը ինքաշխատ կերպով այս քայլում արդեն լրացնում է հիմնադիր տվյալները (տես օրինակը նկարում): Եթե կարիք կա ավելացնելու այլ հիմնադիր, ապա անհրաժեշտ է սեղմել «Նոր հիմնադիր» և ավելացնել նոր/մեկ այլ հիմնադիր տվյալները:

Եթե «Քայլ 1»-ում լրացվել է գործադիր մարմնի ղեկավարի տվյալները, ապա անհրաժեշտ է սեղմել «Նոր հիմնադիր/ֆիզիկական անձ» կոճակը և ավելացնել հիմնադիրին:

Նոր հիմնադիր տվյալները լրացվում են ինչպես պատկերված է նկարում.

լրացվում են բոլոր «Պարտադիր» դաշտերը՝ անուն, ազգանուն, հաշվառման կամ բնակության հասցեներ, քաղաքացիություն, անձնագրային տվյալներ և այլն և «ոչ պարտադիր» դաշտերը՝ ցանկության դեպքում՝ ՀԾՀ, էլ. փոստի հասցե և այլն:

Անուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Երկիր	<input type="text"/>
Ազգանուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Մարդ/նահանգ	<input type="text"/>
Հայրանուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Մարդ/նահանգ	<input type="text"/>
Ծննդյան թիվ	<input type="text" value="5555-ԱԱ-00"/>	Ընտանիք/Կառույց. շրջան	<input type="text"/>
Սեռ	<input type="text"/>	Ընտանիք/Կառույց. շրջան	<input type="text"/>
Քաղաքացիություն	<input type="text"/>	Քաղաք/գյուղ	<input type="text"/>
Անձնագրի սերիալի և համարը	<input type="text"/>	Քաղաք/գյուղ	<input type="text"/>
Ունի կողմից է ստացված	<input type="text"/>	Փողոց	<input type="text"/>
Երբ է տրված (օրինակ, 2011-03-25)	<input type="text" value="5555-ԱԱ-00"/>	Տան տեսակ	<input type="text"/>
Հանրային ծառայությունների համարանիշ	<input type="text"/>	Շենք	<input type="text"/>
Հրաժարվել է Հանրային ծառայությունների համարանիշից	<input type="text" value="02"/>	Բնակարան/տեսակ	<input type="text"/>
		Փոստային դասիչ	<input type="text"/>
		Հասցե	<input type="text"/>
		Ղեկավար	<input type="text"/>
		Քջջալին	<input type="text"/>
		Էլ. փոստ	<input type="text"/>

Անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցել հաջորդ քայլին:

Քայլ 6: Կանոնադրական կապիտալ

Կանոնադրական կապիտալի նվազագույն սահման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված չէ, միևնույն ժամանակ էլեկտրոնային համակարգում գրոյական թիվ հնարավոր չէ նշել: Կանոնադրական կապիտալի չափը լրացվում է ըստ հիմնադիրների (հիմնադրի) հայեցողության՝ կարմիրով նշված դաշտում (թիվը նշված է որպես օրինակ խաղարկելու համար):

Քանի որ նախկին քայլերում արդեն հիմնադիրների մասին նշում կատարվել է, ապա այս փուլում հիմնադիրների անունները կերևան ինքնաշխատ կերպով:

Գումարը նշելու հետո պետք է նշել նաև, թե ինչպես է այն բաշխված հիմնադիրների միջև լրացնելով՝ «բաժնեմասի չափը տոկոսով», «բաժնեմասի չափը կոտորակով», «բաժնեմասի արժեքը ՀՀ դրամով» բաժինները: Մյուս բաժինները ավտոմատ կերպով կլրացվեն: Այնուհետև անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ կոճակը»:

Քայլ 7: Գործադիր մարմնի վերաբերյալ տվյալները

«Գործադիր մարմնի տեսակ» բաժնում ընտրվում է ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձ տարբերակը³: Եթե «Քայլ 1»-ում նշվել է, որ հայտը ներկայացվում է որպես «Գործադիր մարմին», ապա համակարգը ինքնաշխատ կերպով այս քայլում արդեն լրացնում է գործադիր մարմնի տվյալները:

Նշում. չնայած, որ համակարգը վերոնշյալ երկու տարբերակներն է առաջարկում գործադիր մարմնի ղեկավարի տեսակի համար, այնուամենայնիվ համակարգը այդչափ ճկուն չէ, որպեսզի լրացվեն իրավաբանական անձ գործադիր մարմնի տվյալները: Այսպիսով այդ դեպքում, այսինքն եթե ՍՊԸ-ի գործադիր տնօրենի գործառույթները արտահանված են այլ իրավաբանական անձի, ապա անհրաժեշտ է կրկին փաստաթղթերը ներկայացնել թղթային կրիչի վրա:

«Պաշտոն» բաժնում՝ տնօրեն, գլխավոր տնօրեն կամ գործադիր տնօրեն և այլն՝ բոլոր այն տարբերակներից, որոնք առաջարկում է համակարգը ցուցակով:

Ֆիզիկական անձ գործադիր մարմնի դեպքում լրացվում են բոլոր «պարտադիր» նշումով դաշտերը՝ անուն, ազգանուն, սեռ, հասցե՝ բնակության կամ հաշվառման, քաղաքացիություն, անձնագրային տվյալներ և այլն: Բոլոր «ոչ պարտադիր» դաշտերը լրացվում են ցանկության դեպքում՝ ՀՇՀ, էլ. հասցե և այլն:

Այնուհետև անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

3
Ընկերության գործադիր մարմինը հիմնական դեպքերում անվանվում է տնօրեն, գործադիր տնօրեն և այլն: «Սահմանափակ Պատասխանատվությամբ ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն գործադիր մարմնի լիազորությունները կարող են տրվել այլ առևտրային կազմակերպության, օրինակ մեկ այլ ՍՊԸ-ի:

Գործադիր մարմնի տեսակ

Պաշտոնը

Անուն (հայերեն)

Երկիր

Ազգանուն (հայերեն)

Մայրուղ/Նահանգ

Հայրանուն (հայերեն)

Համայնք/Վարչ. շրջան

Ծննդյան օրիվ

Քաղաք/գյուղ

Սեռ

Փողոց

Քաղաքացիություն

Տան տեսակ

Անձնագրի սերիալի և համարը

Ընեք

Ուժ կողմից է տրված

Բնակարան/աննյակ

Երբ է տրված (օրինակ, 2011-03-25)

Փոստային դասիչ

Հանրային ծառայությունների համարանիշ

Հասցե

Հրաժարվել է Հանրային ծառայությունների համարանիշից ☐

Ծնախոս

Բջջային

Էլ. փոստ

Պահպանել/Հաջորդ

Քայլ 8: Էլեկտրոնային ստորագրություն

Այս քայլը իրականացնելու համար անհրաժեշտ է էլեկտրոնային կարգով ստորագրել դիմումն ու կանոնադրությունը:

Էլեկտրոնային ստորագրությունների բաժին: Եթե դեռևս չունեք էլեկտրոնային ստորագրություն, սեղմեք «Հաջորդ» կոճակը:

Հարգելի այցելու, եթե Ղուգ փազորվածեք կատարել տվյալ փոփոխությունը եւ ունեք ՀՀ էլեկտրոնային նախարարության կողմից հավաստագրված ընկերության թողարկած էլեկտրոնային ստորագրություն, ապա կարող եք էլեկտրոնային ստորագրել Ձեր դիմումը եւ կատարել փոփոխությունը առցանց:

Ստորագրելու համար ներբեռնեք ներդրուչյալ առցանց հայտը Ձեր համակարգիչ. ստորագրեք այն եւ կցեք դիմումին:

Էլեկտրոնային ստորագրությունները տրամադրվում են ՀՀ էլեկտրոնային նախարարության կողմից հավաստագրված ԷԿԵԼԳ ՔԲԸ-ի կողմից:

Դիմում

Կանոնադրություն

Դիմում No file chosen

Կանոնադրություն No file chosen

Ստորագրել

Պահպանել/Հաջորդ

Պետք է հաշվի առնել այն, որ անկախ այն հանգամանքից, թե ով է հայտը լրացնող անձը, դիմումը պետք է ստորագրի ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարը:

Այս փուլում հնարավոր է տեսնել վանոնադրության ամբողջական տարբերակը, որը ինքնաշխատ կերպով վառուցվել է՝ նախորդ քայլերում լրացված տվյալների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, եթե այդ փուլում ցանկություն կառաջանա կանոնադրության մեջ հավելյալ այլ տվյալ ավելացնել, օրինակ գործունեության տեսակի մասին, ապա անհրաժեշտ է ընկերության գրանցման փաստաթղթերը հանձնել թղթային կրիչի վրա՝ սույն բաժնի ՄԱՍ 2-ում ներկայացված գործընթացին համապատասխան:

Անհրաժեշտ է ներբեռնել Դիմումը և կանոնադրությունը (PDF ֆորմատով են), այնուհետև ըստ հերթականության մի քանի հիմնադիրների առկայության դեպքում կանոնադրության վերջին էջին ահնրաժեշտ է դնել բոլոր հիմնադիրների էլեկտրոնային ստորագրությունները, իսկ առաջին էջին՝ գործադիր մարմնի ղեկավարի էլեկտրոնային ստորագրությունը: Վերջում՝ անհրաժեշտ է ստորագրված դիմումը և կանոնադրությունը բեռնել կայք:

Նշում: եթե դեռևս առկա չէ “Էլեկտրոնային սպորտագրություն”, ապա «Հաջորդ» կոճակը սեղմելուց հետո անհրաժեշտ է 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում անձը հաստատող փաստաթղթով այցելել պետ. ռեգիստր և սպորտագրել անձամբ դիմումի և կանոնադրության թղթային տարբերակները:

«Ստուգել» կոճակի միջոցով հնարավոր է կրկին ստուգել տվյալների ճշգրտությունը, այնուհետև սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

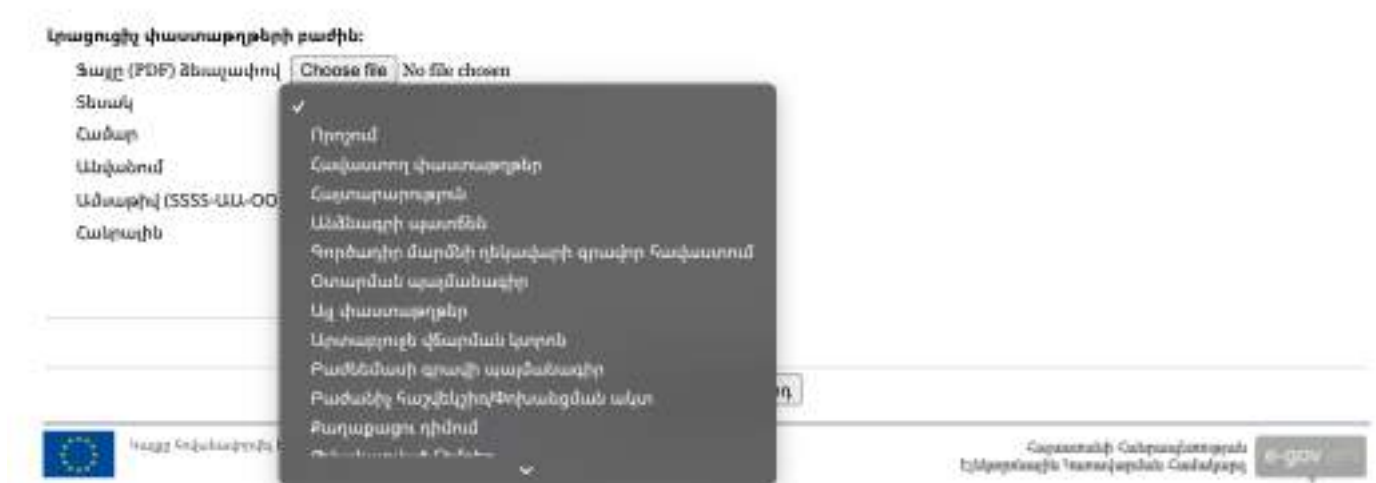
Քայլ 9: Անհրաժեշտ (պարտադիր) փաստաթղթերի բաժին

Համակարգի այս բաժնում կցվում են պետական գրանցման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը՝ ի լրումն նախորդ քայլում արդեն իսկ կցված դիմումի և կանոնադրության:

Կախված ընտրված գործողությունից, «Լրացուցիչ փաստաթղթեր» բաժնում համակարգը ներկայացնում է ցանկ, որտեղ ներկայացված յուրաքանչյուր փաստաթղթի ընտրանուց կարելի է ընտրել նախընտրած տարբերակը:

Ընտրված յուրաքանչյուր փաստաթղթի տեսակին համապատասխան անհրաժեշտ է նաև կցել PDF ֆորմատով ընտրված փաստաթուղթը, այնուհետև սեղմել «Կցել» կոճակը: Ներքևի ձախ անկյունում համակարգը ստեղծում է նոր «կցված փաստաթղթեր» բաժինը: Յուրաքանչյուր փաստաթուղթ անհրաժեշտ է կցել վերոնշյալ գործընթացին համապատասխան:

Բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը կցելուց հետո, անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

Առանձնահատկություն. Պարտադիր փաստաթղթերը իրենց մեջ ներառում են վերոնշյալ նկարում «կարմիրով» ընդգծված փաստաթղթերը (Որոշման և Իրական շահառուի հայտարարության մասին ավելի մանրամասն նշված է սույն բաժնի ՄԱՍ 2-ում՝ պարագրաֆ 2.2-ի 2.2.5 կետում):

Բոլոր նշված փաստաթղթերը պետք է լինեն PDF ֆորմատով և ունենան էլեկտրոնային ստորագրություն(ներ): Սա նշանակում է, որ թղթային կրիչից լուսապատճենված տարբերակը չի կարելի կցել:

Որպես «հավաստող փաստաթուղթ» անհրաժեշտ է կցել, ֆիրմային անվանման համար «Քայլ-2» ում նկարագրված դեպքում, պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը:

Քալ 10: Տվյալների ստուգում

Մինչև հայտի ամբողջական հանձնումը, նպատակահարմար է ևս մեկ անգամ ստուգել լրացված տվյալների ճշտությունը:

Այսպիսով, «Քայլ 10»-ում համակարգը սպառիչ ներկայացնում է բոլոր այն տվյալները, որոնք լրացվել են, ըստ բաժինների՝ իրավաբանական անձի տվյալները, իրավաբանական հասցեն, մասնակիցների տվյալները, գործադիր մարմնի ղեկավարի տվյալները, գործունեության հասցեն և կցված փաստաթղթերը:

Որևէ բաժնում սխալ հայտնաբերելու դեպքում, հնարավոր է վերադառնալ տվյալ բաժինը՝ սեղմելով այն «Քայլ»-ի կոճակը, որտեղ կա սխալ: Բացի այդ, հնարավոր է համակարգից ստանալ նաև ծանուցում՝ հայտում առկա սխալների մասին (տե՛ս օրինակը նկարում):

Քայլ 1 Քայլ 2 Քայլ 3 Քայլ 4 Քայլ 5 Քայլ 6 Քայլ 7 Քայլ 8 Քայլ 9 Քայլ 10

Տվյալների ստուգում

Հարգելի ազնվու, միևնույն պնդումները վճարելի ու հայտը հանձնելը խնդրում ենք ես մեկ անգամ ստուգել լրացված տվյալների ճշտությունը: Որևէ բաժնում սխալ հայտնաբերելու դեպքում կարող եք վերադառնալ տվյալ բաժինը՝ սեղմելով համապատասխան «Քայլ» հղումը:

Հայտն ամբողջական չէ: Ուշադրություն դարձրեք ստորև ցուցադրվող ծանուցումներին:

- Հարաբերական տվյալները լրացված չեն
- Հիմնադրության անձնանունը ընտրված չէ
- Կանոնադրությունը նշանակված չէ
- Ըրափառանման տվյալները լրացված չեն
- Հիմնադրողների տեղադրությունը լրացված չեն
- Հիմնադրողների բաժնեմասերը նշանակված չեն
- Գործադիր մարմնի ղեկավարի տվյալները լրացված չեն
- Գործունեության հետ կապված տվյալները լրացված չեն

Եթե հայտում սխալներ առկա չեն, ապա էջի ներքևում «Հավաստող բաժին» մասում անհրաժեշտ է ընտրել «գրանցումների բաժին»-ը և սեղմել «Հանձնել հայտը»:

Գրանցումը կատարվում է երկու աշխատանքային օրում: Ընկերության փաստաթղթերի ուսումնասիրությունից հետո պետական գրանցումը մերժելու հիմքեր չհայտնաբերելու դեպքում գործակալությունում համակարգի միջոցով ընկերությունը գրանցվում է: Համակարգը գրանցվող ընկերությանը ինքնաշխատ կերպով շնորհում է գրանցման համարը, հարկային մարմնի տրամադրած՝ հարկ վճարողի հաշվառման համարը և սոցիալական վճարների պարտավորությունների անձնական հաշվի քարտի համարը:

Ընկերության գրանցման մասին տեղեկանալու համար անհրաժեշտ է կրկին մուտք գործել համակարգ, որտեղ՝ «Անձնական տիրույթ» հատվածում համապատասխան ծանուցմամբ նշվում է, որ ընկերությունը գրանցվել է (նշվում է ընկերության անվանումը, դիմացը՝ «գրանցված է» արտահայտությունը) :

Համակարգը հնարավորություն է տալիս ընկերության անվանման վրա սեղմելով ստանալ՝ ներբեռնել ընկերության կանոնադրությունը և իրավաբանական անձանց պետական միասնական գրանցամատյանից քաղվածքը: Նշված փաստաթղթերը անհրաժեշտ է տպել 1 կամ 2 օրինակ: Կանոնադրության առաջին էջին՝ տիտղոսաթերթի վրա կերևա պետ. ռեգիստրի կողմից դրված էլեկտրոնային կնիքը: Ըստ անհրաժեշտության ընկերության հիմնադիր փաստաթղթերի թղթային տարբերակները ձեռքի տակ ունենալու, այլ անձանց ներկայացնելու և այլն համար տպելուց հետո անհրաժեշտ է «Տնօրեն» կամ Գործադիր մարմնի ղեկավարի այլ նախընտրելի անվանման հատվածում, ինչպես նաև վերջին էջին առկա «Հիմնադիր(ներ)/մասնակից(ներ)» հատվածում համապատասխանաբար ապահովել նշված անձանց ստորագրությունը:

Այսպիսով, ընկերության գրանցման փուլն ավարտված է:

2. Իրավաբանական անձանց/ընկերության գրանցումը պետ. ռեգիստրում ոչ էլեկտրոնային եղանակով:

2.1. Ընկերության գրանցման գործընթացը պետ. ռեգիստրում:

Իրավաբանական անձի ոչ էլեկտրոնային գրանցման դեպքում 2.2. բաժնում ներկայացված փաստաթղթերի փաթեթը (Փաստաթղթերի օրինակելի ձևերը տեղադրված են www.e-register.am կայքում՝ «Փաստաթղթերի ձևեր» բաժնում (<https://www.e-register.am/am/docs/18>): անհրաժեշտ է ներկայացնել տարածքային պետ. ռեգիստրի սպասարկման գրասենյակներ (հասցեները հղումով՝ <https://www.e-register.am/am/docs/213>)

Առանձնահատկություն. Սույն մասով ներկայացված՝ անհրաժեշտ տվյալների՝ ճիշտ և ամբողջական լրացման համար (օրինակ՝ ընկերության ֆիրմային անվանում, իրավաբանական/գտնվելու վայրի, գործունեության հասցե և այլն) անհրաժեշտ է հետևել սույն ուղեցույցի 1-ին ՄԱՍ-ում ներառված համապատասխան ցուցումներին:

2.2. Պետ. ռեգիստր ներկայացվող անհրաժեշտ փաստաթղթեր

Փաստաթղթերի փաթեթը ներառում է հայերեն⁴ լեզվով լրացված հետևյալ փաստաթղթերը՝

Դիմում: Դիմումը տրամադրվում է պետ. ռեգիստրի կողմից և լրացվում է տեղում՝ որոշ հատվածներ պետ. ռեգիստրի աշխատակցի կողմից (օրինակ՝ ֆիրմային անվանումը, գտնվելու վայրը, հիմնադիրները, գործունեության տեսակը և այլն) և որոշ հատվածներ դիմողի կողմից (օրինակ՝ ներկայացվող փաստաթղթերի մասին նշումը, դիմումի լրացման ամսաթիվը), այնուհետև դիմումը ստորագրվում է դիմումատուի կողմից:

Առանձնահատկություն. որպես դիմող կարող են հանդես գալ գործադիր մարմնի ղեկավարը, հիմնադիրներից որևէ մեկը կամ լիազորված անձը՝ համապատասխան լիազորագրի հիման վրա:

Ֆիրմային անվանման հայտ: Ֆիրմային անվանման մանրամասն կարգավորումները տես Մաս 1-ի, 1.2 պարագրաֆի «Քայլ 2»-ում:

Ֆիրմային անվանման գրանցման հայտը տրամադրվում է պետ. ռեգիստրը՝ դիմող անձի կողմից այն լրացնելու նպատակով:

Իրավաբանական անձ հիմնադրելու մասին հիմնադիրների որոշումը կամ հիմնադիր ժողովի արձանագրությունը: Ինչպես 2.1 պարագրաֆում նշվեց փաստաթղթերի օրինակելի ձևերը տեղադրված են պետ. ռեգիստրի կայքում (տես վերոնշյալ հղումը):

Եթե ընկերությունը հիմնադրվում է մեկ անձի կողմից, ապա անհրաժեշտ է ընտրել «Հիմնադիր որոշում» փաստաթուղթը, եթե ընկերությունը հիմնադրվում է մի քանի անձանց կողմից, ապա անհրաժեշտ է ընտրել «Հիմնադիրների ժողով (արձանագրություն)» փաստաթուղթը:

Որոշում: ՍՊԸ հիմնադիր որոշման մեջ անհրաժեշտ է նշել ընկերության անվանումը, հիմնադիր տվյալները (անձնագիրը կամ նույնականացման քարտը, բնակության, հաշվառման հասցեները (եթե տարբերվում են), ՀԾՀ, կանոնադրական կապիտալի չափը՝ դրամով արտահայտված, բաժնեմասերի չափերով և յուրաքանչյուր բաժնեմասի արժեքով, տնօրենի տվյալները՝ անձնագիրը կամ նույնականացման քարտը, բնակության, հաշվառման հասցեները (եթե տարբերվում են), ՀԾՀ, էլ. փոստ և նշում տնօրենի հետ աշխատանքային պայմանագրի կնքման մասին (կարող է լինել որոշակի կամ անորոշ ժամկետով): Որոշումը ստորագրվում է միանձնյա հիմնադիր կողմից:

Արձանագրություն: ՍՊԸ հիմնադրելու մասին հիմնադիրների արձանագրությունում լրացվում են նույն տվյալները, ինչ «Որոշման» դեպքում: Ի տարբերության որոշման, այս դեպքում ժողովին մասնակցողները ընտրում են ժողովի նախագահ և քարտուղար, որի մասին նշվում է արձանագրությունում: Արձանագրությունով հաստատվում է նաև մասնակիցների ցանկը և իրենց ունեցած բաժնեմասերի չափերը: Արձանագրությունը ստորագրվում է բոլոր հիմնադիրների, ժողովի քարտուղարի և նախագահի կողմից:

Առանձնահատկություն. իրավաբանական անձ հիմնադրելու մասին որոշումը/ արձանագրությունը անհրաժեշտ է ստորագրել երկու օրինակ՝ մեկ օրինակը պետ. ռեգիստր հանձնելու և մյուսը՝ ընկերությունում պահելու համար):

Իրավաբանական անձի կանոնադրությունը:

Ընկերության կանոնադրության մեջ անհրաժեշտ է նախապես նշում կատարել այն հիմնադրելու մասին որոշման մասին, ֆիրմային անվանման, իրավաբանական/գտնվելու վայրի մասին, կանոնադրական կապիտալի և հիմնադիրների/

4

Միաժամանակ հայերեն և օտար լեզվով ներկայացվող փաստաթղթերի տեքստերը պետք է շարադրվեն իրար հետևից կամ իրար կողքի այն պայմանով, որ իրար հետևից տեքստերի շարադրման դեպքում վերևում զետեղվում է հայերեն տեքստը, ընդ որում՝ տեքստերի միջև հակասության դեպքում նախապատվությունը տրվում է հայերեն տեքստին:

մասնակիցների մասին՝ մասնակցի անվանումը կամ անուն, ազգանունը, քաղաքացիությունը, անձնագրի տվյալները, հասցեն: Կանոնադրության առաջին էջը ստորագրվում է գործադիր մարմնի ղեկավարի կողմից, իսկ վերջին էջում՝ համապատասխան վայրում դրվում է հիմնադիր(ներ)ի ստորագրություն(ներ)ը:

Եթե ընկերությունը ստեղծվում է միանձնյա հիմնադրի կողմից՝ ապա անհրաժեշտ է ունենալ կանոնադրության հաստատված 2 օրինակ: Երկու օրինակներն էլ ներկայացվում պետ. ռեգիստր: Ընկերության գրանցման գործընթացի ավարտին պետ ռեգիստրի հաստատված կանոնադրության մեկ օրինակը վերադարձվում է դիմում տված անձին:

Մեկից ավել մասնակից/հիմնադիր ունենալու դեպքում կանոնադրությունը ներկայացվում է հիմնադիրների/մասնակիցների թվին համապատասխան քանակով: Կանոնադրության յուրաքանչյուր լրացուցիչ օրինակի տրամադրման համար գանձվում է պետական տուրք՝ 2000 ՀՀ դրամի չափով. քանակի սահմանափակում առկա չէ:

Պարտադիր այլ փաստաթղթեր

Անձնագրերի պատճեններ. քանի որ որոշման/արձանագրության և կանոնադրության մեջ նշվում են տեղեկություններ իրավաբանական անձի գործադիր մարմնի ղեկավարի, ինչպես նաև հիմնադիր(ներ)ի/մասնակից(ներ)ի մասին, ապա անհրաժեշտ է ներկայացնել նաև վերջիններիս անձնագրերի/Ն/Ք պատճենները: Պետ. ռեգիստրի համապատասխան աշխատակիցը վերցնում է անձը հաստատող փաստաթղթի բնօրինակը, համոզվում է տվյալների իսկության մեջ, այնուհետև հետ է վերադարձնում :

Իրական շահառուների վերաբերյալ հայտարարություն. Լրացման նմուշը կարելի է բեռնել www.e-register.am/am/docs/315 և լրացնել, կամ լրացնել գործակալությունում: Իրական շահառուների վերաբերյալ հայտարարություն ներկայացնելու կարգը և ժամկետները ներկայացված են հայտարարության 2-րդ էջին: Իրական շահառուի հայտարարությունում լրացվում է ներքևում տեղադրված նկարում պատկերված տեղեկատվությունը:

2009 թվականի հունվարի 27-ի
Թիվ 20-Ն որոշման

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ՁԵՎ N

ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԿՈՐՄԻՏ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱՆՑՈՒՄ ԻՐԱՎԱՆԱՑՆՈՂ ՄԱՐՄՆԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԿՈՂ ԻՐԱՎԱՆ ՇԱՀԱՌՈՒՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

1. Ես՝ _____, հանդիսանալով _____
(անուն, ազգանուն) (անվանումը)

իրավաբանական անձի _____ հայտարարում եմ, որ նշված իրավաբանական
(կարգավիճակը)

անձի իրական շահառու է հանդիսանում՝ _____
(անուն, հայրանուն, ազգանուն)

ա) _____ գ) _____
Շնորհյալ ամսաթիվ (օր, ամիս, տարի) քաղաքացիություն

բ) _____ դ) _____
Բնակության վայր (երկիր, քաղաք, փողոց, շենք, տուն/բնակարան) Անձնագրի սերիան/համարը, տրամադրման ամսաթիվը

Եթե իրական շահառուի վերաբերյալ հայտարարությունը ստորագրել է լիազորված անձը, ապա իրավասու անձի կողմից տրված լիազորագրում այդ մասին պետք է հստակ նշում պարունակի (օրինակ՝ լիազորում եմ իմ անունից տալու և ստորագրելու իրական շահառուի վերաբերյալ հայտարարությունը):

Պետ ռեգիստր ներկայանալիս (թե ընկերությունը գրանցելիս, թե արդեն գրանցված փաստաթղթերը վերցնելիս) դիմողը պետք է ունենա անձնագիր կամ Ն/Ք, լիազոր անձ հանդիսանալու դեպքում նաև համապատասխան լիազորագիր:

Պետ. ռեգիստրի պատասխանատու աշխատակցի կողմից ՍՊԸ գրանցման գործընթացում մուտքագրվում են համակարգ նաև ԱԱՀ վճարող հանդիսանալու վերաբերյալ և տնտեսական գործունեության տեսակ ընտրելու մասին տեղեկատվությունը (Գործունեության տեսակների լրացման/ընտրության գործընթացն ավելի մանրամասն ներկայացված է վերը՝ սույն Ուղեցույցի ՄԱՍ 1-ին, 1.2. «Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման բուն գործընթացը»:

3: Անհատ Ձեռնարկատեր (Ա/Ձ) գրանցելու կարգը

3.1. Ա/Ձ-ի էլեկտրոնային գրանցումը

Էլեկտրոնային եղանակով Ա/Ձ գրանցման գործընթացը՝ սույն ուղեցույցի «ՄԱՍ 1»-ի «1.1 Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման նախապատրաստական փուլը» բաժնում ներկայացված՝ նույնականացման քարտի ձեռքբերման և ընկերությունների գրանցման էլեկտրոնային ռեգիստր մուտք գործելու մասով ամբողջությամբ նույնն է, ինչպես իրավաբանական անձի դեպքում: Պետք է հետևել և կատարել քայլերն՝ ըստ նկարագրված հաջորդականության, մինչև «Նոր Ընկերություն» կոճակը: Այս դեպքում «Նոր Ընկերություն» տողի փոխարեն անհրաժեշտ է ընտրել «Ա/Ձ (Անհատ Ձեռնարկատեր)» հրամանը:

Հայտ

Կազմակերպչի րավական տեսակ ✓

Անհատ Ձեռնարկատեր (Ա/Ձ)

Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն (ՍՊԸ)

Այնուհետև անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցնել «Քայլ 1»-ին:

Քայլ 1: Հայտ ներկայացնողի տվյալները

Ա/Ձ էլեկտրոնային գրանցման հայտը ներկայացնում է ֆիզիկական անձը, ով ցանկանում է գրանցվել որպես Ա/Ձ:

Անհրաժեշտ է լրացնել անձի տվյալները (անուն, ազգանուն, հասցե՝ բնակության կամ հաշվառման վայրի հասցեները, քաղաքացիություն, անձնագրային տվյալներ, ՀԾՀ՝ առկայության դեպքում կամ ՀԾՀ-ից հրաժարվելու մասին նշում և այլն), որոնք պատկերված են ստորև նկարում: Այնուհետև «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը սեղմելու միջոցով անցնել հաջորդ քայլին:

Հայտ + -Եզր- Ա/Ձ

Հայտը ներկայացնում եմ դրան

Հայտատու

Անհատ ձեռնարկատեր

Անուն (հայերեն)

Ազգանուն (հայերեն)

Օգնություն (հայերեն)

Ծննդյան օրվ

Սեռ

Քաղաքացիություն

Անձնագրի սերիալն ու համարը

Ում կողմից է տրված

Երբ է տրված (օրինակ, 2013-03-25)

Հանրային ծառայությունների համարանիշ

Երկիր

Մարզ/Նահանգ

Մարզ/Նահանգ

Համայնք/Վարչ. շրջան

Համայնք/Վարչ. շրջան

Քաղաք/գյուղ

Քաղաք/գյուղ

Փողոց

Տան տեսակ

Ընեք

Քննարկարան/մեծյակ

Փոստալիկ դասի

Շաղկ

Օտախոս

Բջջային

Էլ. փոստ

Հրաժարվել է Հանրային ծառայությունների համարանիշից **Ոչ**

Պահպանել/Վաշտորդ

Քայլ 2: Տվյալներ փաստացի բնակության վերաբերյալ

Այս հատվածում ինքնաշխատ կերպով լրացվում են նախորդ քայլում մուտքագրված տվյալները: Այս քայլը կատարվում է, եթե Ա/Ձ-ի փաստացի բնակության և հաշվառման վայրի հասցեները տարբեր են: Վերը նշված հասցեների համընկնման պարագայում անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցնել հաջորդ քայլին:

Եթե Ա/Ձ-ի փաստացի բնակության և հաշվառման վայրի հասցեները տարբեր են, ապա անհրաժեշտ է սեղմել «Խմբագրել» կոճակը (տես ստորև նկարում՝ կարմիր շրջանակի մեջ) և լրացնել փաստացի բնակության վայրի վերաբերյալ տվյալները:

Հայտը ներկայացնում եմ որպես *

Անուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Երկիր	<input type="text"/>
Ազգանուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Մարզ/Նահանգ	<input type="text"/>
Հայրանուն (հայերեն)	<input type="text"/>	Համայնք/Կապի շրջան	<input type="text"/>
Ծննդյան օրվ	<input type="text"/>	Քաղաք/գյուղ	<input type="text"/>
Սեռ	<input type="text"/>	Փողոց	<input type="text"/>
Քաղաքացիություն	<input type="text"/>	Տան տեսակ	<input type="text"/>
Անձնաթղթի սերիալն եւ համարը	<input type="text"/>	Հենք	<input type="text"/>
Ում կողմից է տրված	<input type="text"/>	Բնակարան/սենյակ	<input type="text"/>
Երբ է տրված (օր/համ. 2011-03-25)	<input type="text"/>	Փոստային դասիչ	<input type="text" value="0301"/> *
Հանրապետության ժողովրդների համարանիշ	<input type="text"/>	Հասցե	<input type="text"/>
Հրաժարվել է Հանրապետության ժողովրդների համարանիշից	<input type="text"/>	Հեռախոս +374	<input type="text"/>
		Բջջային +374	<input type="text"/>
		Էլ. փոստ	<input type="text"/>

Նշված հասցեն Ա/Ձ-ի համար միաժամանակ կհանդիսանա որպես համապատասխան տարածքային հարկային տեսչությունում հաշվառման հասցե:

Քայլ 3: Տվյալներ պետական հաշվառման (անձնագրում նշված) վայրի վերաբերյալ

Այս քայլում անհրաժեշտ է նշել՝ արդյո՞ք անձը որպես Ա/Ձ հաշվառվում է իր անձնագրում նշված՝ հաշվառման վայրի հասցեով, թե փաստացի բնակության վայրի հասցեով: Փաստացի բնակության և հաշվառման վայրի համընկնման դեպքում նկարում պատկերված՝ «Պետ. գրանցման հասցեն և բնակության վայրը նույնն են» նշումը կատարելուց հետո անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցնել հաջորդ քայլին:

Եթե փաստացի բնակության և հաշվառման վայրի հասցեները տարբերվում են, ապա անհրաժեշտ է ընտրել «Պետ.գրանցման հասցեն տարբերվում է բնակության վայրից» նշումը, որից հետո համակարգը հնարավորություն է տալիս լրացնելու հաշվառման վայրի հասցեն: Այնուհետև անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցնել հաջորդ քայլին:

Տվյալներ պետական հաշվառման (անձնագրում նշված) վաղի վերաբերյալ

Խնդրում ենք լրացնել արդյոք որպես ԱԶ հաշվառվում եք անձնագրում նշված հասցեով, թե փաստացի բնակության Ապաստարկման քիմը խնդրում է չփոփոխել բնակված տվյալները, եթե չեք նշելու այլ հասցե, քան բնակվել է:

Հայտ -   Ա/Ձ

Երկիր <input type="text"/>	Փաստալիս դասիչ <input type="text"/>
Սարգ/նահանգ <input type="text"/>	Հասցե <input type="text"/>
Համայնք/Կաղւ շրջան <input type="text"/>	Ընտանիս <input type="text"/>
Քաղաք/գյուղ <input type="text"/>	Բջջային <input type="text"/>
Փողոց <input type="text"/>	Էլ. փոստ <input type="text"/>
Տան տեսակ <input type="text"/>	
Շենք <input type="text"/>	
Բնակարան/աննյակ <input type="text"/>	

- ☐ Պետ. գրանցման հասցեն եւ բնակության վաղը նույնն են
☒ Պետ. գրանցման հասցեն տարբերվում է բնակության վաղից

Պահպանել/ճացորդ

Քայլ 4: Տվյալներ գործունեության վայրի ու տեսակների վերաբերյալ

Այս հատվածում լրացվում են Ա/Ձ գործունեության վայրի և տեսակների վերաբերյալ տվյալները: Գործունեության տեսակների լրացման գործընթացն ավելի մանրամասն ներկայացված է վերը՝ սույն Ուղեցույցի ՄԱՍ 1-ին, 1.2. «Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման բուն գործընթացը» պարագրաֆի «Քայլ 4»-ում:

Համակարգը պարտադիր լրացման համար առաջարկում է նաև ԱԱՀ վճարող հանդիսանալու վերաբերյալ դաշտ: Եթե գրանցման փուլում արդեն իսկ որոշված է, որ Ա/Ձ-ն ԱԱՀ վճարող է հանդիսանալու, ապա այդ դաշտում անհրաժեշտ է նշել «Այո», հակառակ դեպքում՝ «Ոչ»: ԱԱՀ վճարող համարվելու ընտրության վերաբերյալ կարգավորումները տես սույն Ուղեցույցի 4-րդ բաժնում:

Համակարգը ինքնաշխատ կերպով, որպես Ա/Ձ գործունեության հասցե է ընտրում Ա/Ձ փաստացի բնակության վայրը: Եթե գործունեության հասցեն չի տարբերվում Ա/Ձ բնակության վայրից, ապա փոփոխություն կատարելու կարիք չկա: Եթե գործունեության այլ հասցե լրացնելու կարիք կա, ապա անհրաժեշտ է սեղմել «Խմբագրել» կոճակը և լրացնել Ա/Ձ գործունեության նախընտրելի հասցեն:

Այնուհետև անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը և անցնել հաջորդ քայլին:

Տվյալներ գործունեության վայրի ու տեսակների վերաբերյալ

Ինդիում ենք լրացնել գործունեության իրականացման վիստաճի վայրի հասցեն (առկայության դեպքում) եւ ընտրել տնտեսական գործունեության համապատասխան դասակարգվելը:

Ամվան և հասցեի դաշտերը պետք է լրացվեն միայն հայերեն

Հայտ - Ա/Ձ

Տնտեսական գործունեության դասակարգվել **05.10.0 Քարածխի արդյունահանում**

Browse *

ԱԱՀ վճարող Այո *

Գործունեության հասցե

Մարզ/նահանգ

Համայնք/Կարգ շրջան

Քաղաք/գյուղ

Փողոց

Տան տնտակ

Շենք

Բնակարան/սենյակ

Փոստալի դասի

Հասցե

Հեռախոս +374

Բջջային +374

Էլ. փոստ

Կայք

Պահպանել/Հաջորդ

Քայլ 5: Էլեկտրոնային ստորագրությունների բաժին

Այս հատվածում անհրաժեշտ է ներբեռնել «Դիմում»-ը PDF ֆորմատով, ստորագրել Էլեկտրոնային եղանակով (գործընթացը մանրամասն նկարագրված է սույն Ուղեցույցի 2-րդ բաժնում), ապա ստորագրված դիմումը վերբեռնել համակարգ:

Քայլ 1 Քայլ 2 Քայլ 3 Քայլ 4 **Քայլ 5** Քայլ 6 Քայլ 7

Էլեկտրոնային ստորագրությունների բաժին: Եթե դեռևս չունեք էլեկտրոնային ստորագրություն, սեղմեք «Հաջորդ» կոճակը:

Հայտ - Լոր - Ա/Ձ

Հարգելի ազնիւ, եթե Դուք լիազորված եք կատարել տվյալ փոփոխությունը եւ ունեք ՀՀ Էլեկտրոնային նախարարության կողմից հավաստագրված ընկերության քողարկած էլեկտրոնային ստորագրություն, ապա կարող եք էլեկտրոնային ստորագրել Ձեր դիմումը եւ կատարել փոփոխությունը առցանց:

Ստորագրելու համար ներբեռնեք ներցունշալ առցանց հայտը Ձեր համակարգիչ, ստորագրեք այն եւ կցեք դիմումին:

Էլեկտրոնային ստորագրությունները տրամադրվում են ՀՀ Էլեկտրոնային նախարարության կողմից հավաստագրված ԷԿԸԳ PFC-ի կողմից:

Դիմում Ղեկնել

Դիմում No file chosen

Պահպանել/Հաջորդ

Քայլ 6: Անհրաժեշտ փաստաթղթերի բաժին

Այստեղ կցվում են պետական գրանցման համար անհրաժեշտ փաստաթղթերը՝ բացի դիմումից:

«Լրացուցիչ փաստաթղթեր» բաժնում համակարգը ընտրության համար ներկայացնում է փաստաթղթերի ցանկ: Անհրաժեշտ է կատարել ընտրություն նշված ցանկից՝ տվյալ գրանցման դեպքին համընկնող փաստաթղթերի մասով: Մասնավորապես, անհրաժեշտ է կցել պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը, անձնագիրը և ՀԾՀ-ն կամ Ն/Ք՝ «Տեսակ» հատվածում ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկերից ընտրելով «Անձնագրի պատճեն» և «հավաստող փաստաթուղթ» տարբերակները:

Փաստաթղթերը կցվում են PDF ձևաչափով: Ընտրված փաստաթղթերը բեռնվում են համակարգ «Կցել» կոճակը սեղմելու միջոցով:

Բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը կցելուց՝ բեռնելուց հետո, անհրաժեշտ է սեղմել «Պահպանել/Հաջորդ» կոճակը:

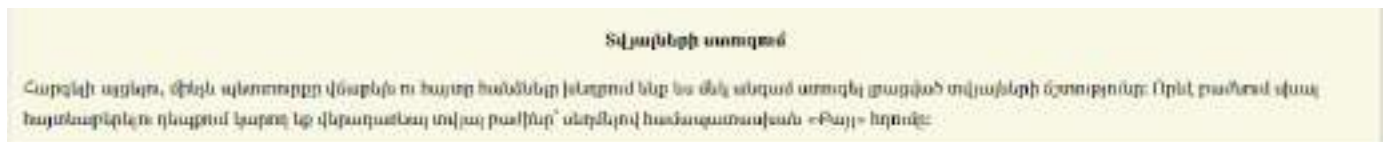
Լրացուցիչ փաստաթղթերի բաժին:

Ֆայլը (PDF) ձեռաչափով	<input type="button" value="Choose file"/> No file chosen
Տեսակ	<input type="text" value="▼"/>
Համար	<input type="text"/>
Անվանում	<input type="text"/>
Ամսաթիվ (SSSS-ԱԱ-ՕՕ)	<input type="text" value="SSSS-ԱԱ-ՕՕ"/>
Հանրային	☐
<input type="button" value="Կցել"/>	

Քայլ 7: Տվյալների ստուգում

Մինչև հայտի ամբողջական հանձնումը, նպատակահարմար է ևս մեկ անգամ ստուգել լրացված տվյալների ճշտությունը: Այսպիսով, «Քայլ 7»-ում համակարգը սպառիչ ներկայացնում է բոլոր այն տվյալները, որոնք լրացվել են, ըստ քայլերի:

Որևէ բաժնում սխալ հայտնաբերելու դեպքում հնարավոր է վերադառնալ տվյալ բաժինը՝ սեղմելով այդ «Քայլ»-ի կոճակը: Բացի այդ, հնարավոր է համակարգից ստանալ նաև ծանուցում՝ հայտում առկա սխալների մասին (տես օրինակը նկարում):

Եթե հայտում սխալներ առկա չեն, ապա էջի ներքևում «Հավաստող բաժին» մասում անհրաժեշտ է ընտրել «գրանցումների բաժին»-ը և սեղմել «Վճարել/Հանձնել հայտը»: Բացված համապատասխան պատուհանի միջոցով հնարավորություն է ստեղծվում վճարել Ա/Ձ գրանցելու համար անհրաժեշտ պետական տուրք՝ 3000 ՀՀ դրամի չափով, որից հետո հայտը համարվում է հանձնված:

Համակարգը գրանցվող Ա/Ձ-ին ինքնաշխատ կերպով շնորհում է գրանցման համարը, հարկային մարմնի տրամադրած՝ հարկ վճարողի հաշվառման համարը և սոցիալական վճարների պարտավորությունների անձնական հաշվի քարտի համարը:

Ա/Ձ գրանցման հավաստումը երևում է «Անձնական տիրույթ» հատվածում համապատասխան ծանուցմամբ (նշվում է Ա/Ձ անվանումը, դիմացը՝ «գրանցված է» արտահայտությունը):

Համակարգը հնարավորություն է տալիս սեղմելով Ա/Ձ անվանման վրա, ստանալ իրավաբանական անձանց պետական միասնական գրանցամատյանից քաղվածքը, որի վրա դրվում է Պետ.ռեգիստրի էլեկտրոնային կնիքը:

3.1. Ա/Ձ-ի գրանցումը պետ.ռեգիստրում ոչ էլեկտրոնային կարգով

Ա/Ձ պետ. ռեգիստրում գրանցման համար անհրաժեշտ է պետ ռեգիստր ներկայացնել

- 1) դիմում (լրացվում է պետ. ռեգիստրի աշխատողի կողմից).
- 2) անձնագիրը կամ Ն/ք (տեղում անձը նույնականացնելուց հետո փաստաթուղթը վերադարձվում է).
- 3) պետական տուրքի վճարումը հավաստող փաստաթուղթ (3000 ՀՀ դրամ, որը վճարվում է տեղում):

Պետ. ռեգիստրի պատասխանատու աշխատակցի կողմից Ա/Ձ մասին տվյալները՝ անձնագրային տվյալներ, բնակության և հաշվառման վայրի հասցեներ (եթե դրանք տարբերվում են), գործունեության հասցե, քաղաքացիություն, ՀԾՀ՝ առկայության դեպքում կամ ՀԾՀ-ից հրաժարվելու մասին նշում), ԱԱՀ վճարող հանդիսանալու վերաբերյալ տեղեկություն, տնտեսական գործունեության տեսակ և այլն, համապատասխանաբար մուտքագրում են համակարգ (Գործունեության տեսակների

լրացման/ընտրության գործընթացն ավելի մանրամասն ներկայացված է վերը՝ սույն Ուղեցույցի ՄԱՍ 1-ին, 1.2. «Ընկերության էլեկտրոնային գրանցման բուն գործընթացը» պարագրաֆի «Քայլ 4»-ում) :

Որպես անհատ ձեռնարկատեր՝ անձի հաշվառումն իրականացվում է անմիջապես անհրաժեշտ փաստաթղթերը ներկայացնելու պահին՝ պետ. ռեգիստրի պատասխանատու աշխատակցի կողմից՝ համապատասխան իրավաբանական անձանց պետական միասնական գրանցամատյանից քաղվածքը տրամադրելու միջոցով:

4: Իրավաբանական անձի և Ա/Ձ-ի կնիք

Սույն Ուղեցույցի մշակման պահին ՀՀ օրենսդրությամբ իրավաբանական անձի կամ Ա/Ձ-ի կողմից կնիքի ձեռքբերումը և կիրառումը պարտադիր չէ, և փաստաթղթերի վավերացման համար բավարար է միայն ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարի կամ Ա/Ձ ստորագրությունը:

Այնուամենայնիվ, եթե իրավաբանական անձը կամ Ա/Ձ-ն ցանկանա ունենալ և կիրառել կնիք, ապա վերջինիս ձեռք բերման գործընթացն այսպիսին է. կնիք պատրաստելու համար անհրաժեշտ է դիմել համապատասխան ծառայություններ մատուցող ընկերություններին: Կնիքի պատրաստման համար կարող է դիմել ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարը կամ ընկերության/Ա/Ձ լիազոր անձը ներկայացնելով՝

իրավաբանական անձանց պետական միասնական գրանցամատյանից քաղվածքը

Կանոնադրության բնօրինակը (իրավաբանական անձի դեպքում)

Ա/Ձ կամ ընկերության գործադիր մարմնի ղեկավարի անձնագիրը կամ պատճենը, եթե լիազոր անձ է հանդիս գալիս

Լիազորագիրը և լիազորված անձի անձնագիրը, անհրաժեշտության դեպքում:

Կնիքի պատրաստման համար ծառայությունների արժեքը սույն Ուղեցույցի պատրաստման պահին կազմում է 8000 ՀՀ դրամ և ավելի՝ ըստ առաջարկվող ձևի, չափի և դրան վերաբերող այլ պայմանների:

2

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ
ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ
ԱՆՁԱՆՑ ԵՎ ԱՆՀԱՏ
ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ
ԲԱՆԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎԻ
ԲԱՑՈՒՄ ԵՎ ՀԱՐԿԱՅԻՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ
ԷԼԵԿՏՐՈՆԱՅԻՆ
ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ԳՐԱՆՑՈՒՄ**

Սույն գլուխը ընդգրկում է իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի (այսուհետ՝ Ա/Ձ) բանկային հաշիվ բացելու և հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցվելու՝ քայլ առ քայլ նկարագրությունը:

Սույն ուղեցույցում քննարկվող գործունեության ոլորտի, այն է սննդի արտադրության առումով որևէ հատուկ առանձնահատկություն առկա չէ բանկային հաշիվ բացելու և հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային կայքում գրանցվելու գործընթացի առումով:

1. Բանկային հաշվի բացում

Համաձայն «Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների» և «Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրենքների՝ ընկերությունը և անհատ ձեռնարկատերը իրավունք ունեն սահմանված կարգով բացել բանկային հաշիվներ՝ բանկային գործարքներ կատարելու համար: Պրակտիկորեն բոլոր ընկերությունները և անհատ ձեռնարկատերերը բացում են բանկային հաշիվները, քանի որ այդպես ապահով է գումարներ պահել, և ապահով ու հարմարավետ է վճարումներ, այլ բանկային գործարքներ կատարելը:

Քանի որ յուրաքանչյուր բանկ ունի իր սահմանած չափանիշները, ուստի ստորև ներկայացնում ենք բանկերի կողմից ներկայացվող միջին կիրառվող պահանջները:

Բանկային հաշիվ բացելու համար անհրաժեշտ (պարտադիր) փաստաթղթերի ցանկը

Բանկային հաշիվ բացելու համար նախընտրաժ բանկ թղթային տարբերակով պետք է ներկայացնել՝

Պետական գրանցման վկայականի բնօրինակը և պատճենը, Կանոնադրության բնօրինակը (միայն ՍՊԸ-ի դեպքում) և պատճենը,

ՍՊԸ-ի դեպքում՝ գործադիր մարմնի ղեկավար(ներ)ի և հաշվով գործարքներ կատարելու իրավասություն ունեցող անձանց՝ անձը (ինքնությունը) հաստատող փաստաթղթեր: ԱՁ-ի դեպքում ԱՁ-ի իսկ անձնագիրը և դրա պատճենը,

Դիմում՝ բանկի ձևանմուշի համաձայն (յուրաքանչյուր բանկ ունի իր սահմանված դիմումի ձևանմուշը, որը լրացվում է բանկում անմիջապես),

Կնիք (դրա առկայության դեպքում)

10% և ավել բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերի անձը հաստատող փաստաթղթերի պատճենները:

Վերոնշյալ փաստաթղթերի բնօրինակների հետ ներկայացվում է նաև պատճենները, բնօրինակները ետ են վերադարձվում: Բնօրինակները ներկայացվում են դրանց հավաստիությունը փաստելու նպատակով:

Սովորաբար միջինում բանկային հաշվի բացումն իրականացվում է 15-20 րոպեում:

Նշում: Հաճախորդի հետ երկկողմանի համաձայնագրի հիմքով հաճախորդից կարող է զանձվել սահմանված

միջնորդավճար՝ հաշիվ բացելու և տարեկան սպասարկման համար 3000 դրամից մինչև 40000 դրամ՝ կախված ծառայությունների կազմից և կառուցվածքից: Ծառայությունների կազմը սովորաբար ներառում է հաշվի բացում ծառայությունների փաթեթով (փաթեթը ներառում է ՀՀ դրամով հաշիվ և/կամ արտարժույթով հաշիվներ, Ինտերնետ Բանկ/Մոբայլ Բանկ համակարգ՝ անվճար, մեկ VISA Business կամ MasterCard Business տեսակի վճարային քարտ՝ առանց առաջին տարվա տարեկան սպասարկման վճարի):

Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Հիմնականում բանկերն ունեն առցանց բանկինգ ծառայություն, որի ակտիվացումը անվճար է: Այն հնարավորություն է տալիս կառավարել հաշվի շրջանառությունը, ինչպես նաև իրականացնել բանկային գործարքներ (փոխանցումներ, դիմումներ ավանդների և վարկերի համար, նամակներ) առցանց՝ համակարգչով կամ բջջային հավելվածի միջոցով առանց համապատասխան բանկ այցելելու:

Առանձնահատկություններ

1. ԱՄՆ-ի քաղաքացիություն ունեցող հաճախորդից պահանջվում է լրացնել նաև FATCA-ի համապատասխան ձևերը: Նշված ակտը Միացյալ Նահանգների գանձապետարանի և Միացյալ Նահանգների հարկային ծառայության (ՀԾ) օրենսդրական նոր պահանջ է, որի նպատակն է կանխարգելել Միացյալ Նահանգներում հարկերից խուսափելու դեպքերը:

FATCA-ի համապատասխան ձևերը լրացվում են համաձայն ԱՄՆ Կոնգրեսի կողմից 2010թ. մարտի 18-ին ընդունված «Օտարերկրյա հաշիվների հարկման համապատասխանության մասին օրենքի» (The Foreign Account Tax Compliance Act, FATCA)

2. Ոչ ՀՀ քաղաքացի անհատ ձեռներեցի դեպքում պահանջվում է ներկայացնել նաև կոմունալ վճարման անդորրագիր, բնակության վայրից տեղեկանք կամ համարժեք այլ փաստաթուղթ, որտեղ արտացոլված է ֆիզիկական անձի գրանցման/ փաստացի բնակության հասցեն:

2. Հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցում

2.1. Ընդհանուր տեղեկատվություն

Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո (ամսական, եռամսյակային, տարեկան, տես բաժին 3) անհրաժեշտ է հանձնել հարկային հաշվետվություններ: Այդ հաշվետվություններում հարկ վճարողը արտացոլում է իր կողմից հաշվարկված հարկերը: Հարկերը Հայաստանի

բնակչության հանրային հոգսերը ֆինանսավորելու միջոց է: Այդ հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ պետական եկամուտների կոդմից վարվող հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգի միջոցով: Հաշվետվությունների ներկայացումը միայն էլեկտրոնային եղանակով (ոչ թղթային) օրենքի պահանջ է:

Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգը նախատեսված է պարզեցնելու և ավտոմատացնելու հարկային հաշվետվությունների հանձնման գործընթացը:

Հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցումը իրականացվում է <https://file-online.taxservice.am/> կայքում: Համակարգը բաղկացած է օգտագործողների երկաստիճան մակարդակից՝ լիազոր և օգտվող(ներ): Սկզբում պարտադիր է լիազորի գրանցումը, հետո՝ օգտվողի:

Համակարգի լիազորն օժտված է հետևյալ իրավասություններով՝

Գրանցել և խմբագրել օգտվողների անունները,

Օգտվողներին շնորհել համապատասխան լիազորություններ և ցանկացած ժամանակ փոխել դրանք,

Պասիվացնել/ակտիվացնել և ջնջել օգտվողների անունները, ինչպես նաև լիազորությունները:

Օգտվողը ըստ շնորհված լիազորությունների կարող է՝

Դիտել, խմբագրել, ստորագրել հաշվետվությունները,

Դիտել, խմբագրել, ստորագրել հաշվարկային փաստաթղթերը (հարկային հաշիվ, հաշիվ վավերագիր),

Դիտել, խմբագրել համակարգի այլ բաժինները:

Հարկ վճարողը կարող է ունենալ միայն մեկ ակտիվ լիազոր: Նոր լիազոր գրանցելու և ակտիվացնելու դեպքում նախկին լիազորը ապաստիվանում է: Մինչև պահին, լիազորը կարող է գրանցել նոր օգտվողներ, ովքեր կկարողանան դիտել, խմբագրել և ստորագրել հարկային հաշվետվությունները: Նոր գրանցված օգտվողները ստանում են հաստատման ծանուցում իրենց իսկ նշած էլ. փոստին հասցեին:

2.2. Հարկային Հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցման քայլերը

Քայլ 1: 1. Լիազոր գրանցվելու համար սեղմել << Ներկայացնել հայտ>> հղման վրա:

Տեսողական արձագանքի ստեղծման համար հարկադրանքային տեղերը կարգավորվում են հարկադրանքային արձագանքի մոդուլով:

Ընդհանուր

Իձև * 90000000

Անձի հասցեային ծանուցանք * 1/1/հարկադրանքային քաղ.

Հասցեատեղի անվան հաշիվ * 010777918

ՁԵԻ * 9000000000

Դեպք/տես * 900000000

Ծանուցանքի անուն * Իրա20

Դրամադրանքային արձագանքի մոդուլ * **Արձագանքային Դրամադրանքային**

Շարժիչ ձևային

Անձի արձագանքային կոդ

m j 1 z 5

Անձի լինելուց ռեգիստրի անունը **ապահովված**

Քայլ 7: Լիազորի անունով և գաղտնաբառով անհրաժեշտ է մուտք գործել հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգ՝ կազմակերպության պատասխանատու առցանց օգտվողներին գրանցելու կամ խմբագրելու համար:

Քաղաքնաշար

Գաղտնագրություն

Նկարի չեղարկումը հնարավոր չէ

Քայլ 9: Բացված էջում անհրաժեշտ է լրացնել օգտվողի տվյալները և պահպանել:

Քայլ 10: Օգտվողի գրանցումը հաջողությամբ ավարտելուց հետո օգտվողի էլ. հասցեին ուղարկվում է նամակ, որում առկա է էլեկտրոնային պայմանագիրը և օգտվողի անունն ու գաղտնաբառը:

Կարող եք նաև դիտել՝ հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցման վիդեո ուղեցույցը՝ անցնելով հետևյալ հղումով <https://petekamutner.am/Content.aspx?itn=tsOSOOnlineReportingSystem>:

3. Օգտվողների ակտիվացում և լիազորությունների շնորհում

Ինչպես արդեն վերը նշվել է, համակարգը բաղկացած է օգտագործողների երկաստիճան մակարդակից՝ **լիազոր և օգտվող(ներ)**:

Օգտվող գրացելը անհրաժեշտ է, քանի որ օգտվողն է պատրաստում, խմբագրում և ստորագրում հաշվետվությունները:

Օգտվող կարող է լինել տնօրենը անձամբ, ինչպես նաև՝ լիազորել այլ անձանց: Սովորաբար լիազորում են հաշվապահին:

Օգտվողների ակտիվացման և լիազորությունների շնորհման քայլերը

Քայլ 1: Լիազորը մուտք է գործում համակարգ:

[illegible]

Քայլ 2: Լիազորը համակարգ մուտք գործելուց հետո իր գրասենյակում հասանելի ունենում է «Օգտվողների տվյալներ», «Լիազորների տվյալներ» և «Գործողություններ» ենթաբաժինները:

[illegible]

Քայլ 3: Գրացված օգտվողին ակտիվացնելու համար լիազորը պետք է սեղմի «Ակտիվացնել» կոճակը:

«Լիազորություններ» էջից լիազորն օգտվողին շնորհում է հաշվետվությունների, էջերի (զետեղված են անձնագրային տվյալներ, վճարման անդորագրեր և այլն), հարկային հաշիվների և հաշվարկային փաստաթղթերի հետ աշխատելու լիազորություններ՝ նշելով համապատասխան նշատուփր, և սեղմում է պահպանել կոճակը:

Առանձնահատկություն

Համակարգում առցանց լիազոր կարող է գրանցվել կազմակերպության տնօրենը, իսկ ԱՁ-ի, նոտարի, ինքնազբաղված անձի դեպքում համապատասխանաբար ԱՁ-ն, նոտարը և ինքնազբաղված անձը: Տեխնիկական խնդիրների ի հայտ գալու պարագայում, կարելի է զանգահարել պետական եկամուտների կոմիտեի թեժ գիծ 060544444 համարով, կամ դիմել հարկային տեսչության սպասարկման բաժին (հասցեները հղումով՝

www.petekamutner.am/asStructuralUnits.aspx?itn=asDepartments&suid=863

Կարող եք նաև դիտել՝ հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում լիազորի կողմից օգտվողների ակտիվացման և լիազորությունների շնորհման ընթացակարգի վիդեո ուղեցույցը՝ անցնելով հղումով <http://bit.ly/2Qkmta9>:

Եվս մեկ անգամ հիշեցնենք, որ հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում նախ պետք է գրանցել լիազոր և այնուհետև օգտվող: Եթե կազմակերպության տնօրենը չունի նույնականացման քարտ, կարող է լիազորել երրորդ անձի՝ հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում լիազոր գրանցվելու համար: Լիազորագրի ձևը հետևյալն է.

Ձև

Լ Ի Ա Ջ Ո Ր Ա Գ Ի Ր

ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂԻՆ (ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼԻՆ) ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆՈՒՄ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ

«_____» _____ 20____ թ. _____
(նշել լիազորագրի տրման ամսաթիվը) (նշել լիազորագրի տրման վայրը)

Ես՝ _____-ի _____-ս,
(կազմակերպության անվանումը) (պաշտոնը, անուն, ազգանուն)

կամ

Ես՝ _____-ս _____
(անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը, հայրանունը) (հարկ վճարողի հաշվառման համարը՝ ՀՎՀՀ)

հաշվառված _____,
(նշել հաշվառման վայրը) (նշել անձնագրի սերիան, համարը, տրման ամսաթիվը)

սույնով լիազորում եմ _____-ին
(անուն, ազգանուն)

_____, հաշվառված _____
(նշել անձնագրի սերիան, համարը, տրման ամսաթիվը) (նշել հաշվառման վայրը)

ինձ ներկայացնել հարկային մարմնում՝ օժտելով իմ անունից գործողություններ իրականացնելու իրավունքով, այդ
թվում՝

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Լիազորագիրը տրված է _____ ժամկետով և գործում է մինչև
(նշել ժամկետը)

«_____» _____ 20__ թ.։
Լիազորող՝ _____
(ստորագրություն) (անուն, ազգանուն)

Կ.Տ.

Լիազորված անձը ստորագրված, իսկ կնիքի առկայության դեպքում, կնքված լիազորագիրը առձեռն կամ էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնում է հարկային տեսչության սպասարկման բաժին: Լիազորագրում նշված էլեկտրոնային հասցեին ստանում է լիազորի գրասենյակ մուտք գործելու համար օգտվողի անունը և գաղտնաբառը:

3

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԵՎ ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾՈՂ ՀԱՐԿԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ՎՃԱՐՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

Ներածություն

ՀՀ հարկ վճարողները պարտավոր են հաշվարկել հարկերն ինքնուրույնաբար և հաշվետվություններ հանձնել ՊԵԿ, որտեղ նշվում են այդ հաշվարկած հարկի գումարները:

Սույն ուղեցույցի նպատակն է թե նորաստեղծ արտադրող տնտեսավարողները ինչ հարկերի հետ գործ կունենան, ինչպես պարզ եղանակով լրացնեն, ներկայացնեն հարկային հաշվետվությունները (ընդհանուր գծերով) և ինչպես վճարեն հարկերը ՀՀ պետական և համայնքային բյուջե:

Ուղեցույցի սույն բաժնի շարադրանքն ունի հետևյալ հաջորդականությունը՝

Համառոտ տեղեկատվություն հարկատեսակների մասին, Ինչպես էլեկտրոնային եղանակով լրացնել հարկային հաշվետվությունները, Ինչպես էլեկտրոնային եղանակով ներկայացնել հարկային հաշվետվությունները, Ինչպես վճարել արդեն իսկ հաշվարկված և հաշվետվություններում արտացոլված հարկերը:

Վերապահում. Սույն բաժնում նշված հարկատեսակների բուն հաշվարկելու մեթոդաբանական հարցերին անդրադարձ չի կատարվում: Դա նաև նշանակում է, որ անդրադարձ չի կատարվելու հարկային օրենսդրությամբ հարկերը հաշվարկելու նպատակով սահմանված առանձնահատուկ բանաձևերին և այլ նմանատիպ դրույթներին: Ենթադրվում է, որ այդ գործառույթը կիրականացվի ոչ թե անմիջականորեն արտադրություն նախաձեռնած անձի կողմից, այլ դրանով կգբաղվի համապատասխան որակավորմամբ և փորձառնությամբ այլ մասնագետ:

Հայաստանում գործող հարկատեսակները

Հայաստանում գործում են համապետական և տեղական հարկեր: Համապետական հարկերը վճարվում են ՀՀ բյուջե,

իսկ տեղականները՝ համայնքային բյուջե:

Հարկը իրենից ներկայացնում է պետական և (կամ) հասարակական կարիքների բավարարման նպատակով ՀՀ և (կամ) համայնքների բյուջեներ վճարվող պարտադիր և անհատույց գումար:

Համապետական հարկերն են՝

- Շահութահարկ,
- Ավելացված արժեքի հարկ(ԱԱՀ),
- Եկամտային հարկ,
- Բնօգտագործման վճար,
- Բնապահպանական հարկ:

Տեղական հարկ՝

Անշարժ գույքի հարկ (հողի հարկ, գույքահարկ)

Շահութահարկ.

Շահութահարկը վճարվում է ՍՊԸ-ի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ շահույթից 18 տոկոս դրույքաչափով: Շահույթը իրենից ներակայացնում է եկամուտների և ծախսերի տարբերություն:

Օրինակ՝ 2021թ.-ին թեյի, համեմունքի և մրգային չիփսերի վաճառքների իրացումից հասույթը (եկամուտ) կկազմի 256,608,000 ՀՀ դրամ , իսկ ծախսերը՝ 173,942,776 ՀՀ դրամ : Շահույթը կլինի 82,665,224 ՀՀ դրամ, հետևաբար ՀՀ պետական բյուջե վճարվող շահութահարկի գումարը նման թվերի պարագայում կկազմեր 14,877,940 ՀՀ դրամ:

ԱԱՀ

Ավելացված արժեքի հարկը համարվում է անուղղակի հարկ, այսինքն այն ուղղակիորեն կապ չունի բիզնեսի շահութաբեր կամ վնասաբեր լինելու հետ: Այն վճարվում է իրացումից հասույթի 20 տոկոսի տեսքով հարկի և ձեռքբերումների 20 տոկոսի չափով հարկի տարբերության չափով:

Օրինակ 1՝ 2020թ. դեկտեմբեր ամսին Իրանի Իսլամական Հանրապետությունից ներմուծվել են սարքավորումներ, որոնց մաքսային արժեքը կազմել է 23,375,000, իսկ սահմանին վճարված ԱԱՀ 5,500,000 ՀՀ դրամ: Ինչպես նաև գործարարի ուժերով (սեփական) կառուցված գործարանի ձեռքբերումների ԱԱՀ մնացորդը (չհաշվանցված մասը) կազմում է 17,500,000 ՀՀ դրամ: Գործարանը շահագործման է հանձնվել 2020 թվականի նոյեմբեր ամսին:

Օրինակ 2՝ 2021թ. հունվար ամսվա իրացումից հասույթի զուտ գումարը կազմում է 28,512,000 դրամ: ԱԱՀ պարունակող նյութական ձեռքբերումների զուտ գումարը կազմում է 15,827,000 դրամ ՀՀ պետական բյուջե վճարման ենթակա ԱԱՀ գումարը կկազմի $(28,512,000 \cdot 20\%) - (15,827,000 \cdot 20\%) = 2,537,000$ ՀՀ դրամ: Սակայն օգտագործելով նախորդ ժամանակաշրջանից փոխանցված ԱԱՀ դեբետային գումարները, պետական բյուջե վճարման ենթական ԱԱՀ չի

5

Ներմուծման ժամանակ ԱԱՀ բազայի հաշվարկին միացվում է նաև մաքսատուրքը, տրանսպորտային ծախսերը և այլն: Այդ պատճառով էլ ԱԱՀ գումարը եղել է 20%-ից ավել գումար:

առաջանա:

Հատուկ նշում. ՍՊԸ-ն կամ Ա/Ձ-ն նշված ԱԱՀ 2,537,000 ՀՀ դրամի վճարման պարտավորություն չի ունենա, քանի որ վճարման պարտավորությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենքով առաջանում է իրացումից հասույթը 115մլն դրամ գերազանցող մասից:

Եկամտային հարկ

Եկամտային հարկը ֆիզիկական անձանց եկամուտներից հաշվարկվող հարկ է: Այն դեպքում, երբ եկամուտը վճարում է որպես գործատու ՍՊԸ-ի կամ Ա/Ձ կողմից, եկամտային հարկը հաշվարկելու, այդ հաշվարկված գումարի չափով աշխատավարձից պակասեցնելու (պահելու) և դրանից հետո այդ գումարը պետական բյուջե հասցնելու պարտավորությունը կրում է այդ գործատուն:

Հարկ բառը սույն բաժնում օգտագործվում է լայն իմաստով: Նորաստեղծ ընկերությունը գործ է ունալու նաև 2 այլ հարկերին հավասարեցված վճարների հետ՝

Ա. Սոց. Վճար

Վերաբերվում է 1974թ.-ից հետո ծնված աշխատակիցներին, որոնք մասնակցում են պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային համակարգին:

Բ. Դրոշմանիշային վճար

Այս գումարը փոխանցվում է զինծառայողների ապահովագրության հիմնադրամին:

Օրինակ՝ եթե թեյի, համեմունքի և մրգային չիփսերի արտադրության աշխատակցի հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի համաձայն աշխատավարձը կազմում է 156 000 դրամ (դրան անվանում են “համախառն աշխատավարձ”), ապա եկամտային հարկը և այլ հարկին հավասարեցված՝ վերը նշված 2 տեսակի պարտադիր վճարները գործատուի կողմից պահելուց հետո կստանա 113 220 աշխատավարձ(դրան անվանում են “մաքուր կամ զուտ աշխատավարձ”): Այդ զուտ աշխատավարձը գործատուն պարտավոր է վճարել բանկային փոխանցմամբ (կամ այլ օրինական ձևով) մինչև հաջորդ ամսվա 15-ը:

Որոշ դեպքերում կան հաշվարկի առանձնահատկություններ:

Բնապահպանական հարկ.

Բնապահպանական հարկը բնապահպանական միջոցառումների իրականացման համար անհրաժեշտ հարկ է: Տվյալ դեպքում ՍՊԸ-ն կամ Ա/Ձ-ն դրա հետ գործ կունանա մթնոլորտային օդ փնասակար նյութեր արտանետելու դեպքում, օրինակ գազի օգտագործման դեպքում:

Բնօգտագործման վճար.

Բնօգտագործման վճարը պետական սեփականություն համարվող բնական պաշարների օգտագործման դիմաց վճար է:

Գյուղատնտեսությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ն կամ Ա/Ձ կարող է գործ ունենալ բնապահպանական վճարի հետ եթե ջրային համակարգից ջրառն իրականացնի անմիջականորեն: Մյուս դեպքերում բնապահպանական վճարի հետ գործ չի ունենա:

Անշարժ գույքի հարկ.

Անշարժ գույքի հարկը ՍՊԸ-ին կամ Ա/Ձ սեփականության իրավունքով պատկանող հարկման օբյեկտ համարվող անշարժ գույքի (հողի և շինության) համար համայնքների բյուջեներ վճարվող տեղական հարկ է, որը կախված չէ գործունեության արդյունքներից: ՍՊԸ-ն կամ Ա/Ձ գործ է ունենալու գյուղատնտեսական նշանակության հողի և գյուղատնտեսական արտադրությունների տեղակայման և դրանց մեջ տեխնոլոգիական սարքավորումների շահագործման համար անհրաժեշտ պայմաններ ապահովող շենքերը և շինությունների համար վճարվող հարկի հետ:

1. Հաշվետվությունների էլեկտրոնային ստորագրություն

ՀՀ ում հարկային հաշվետվությունները ներկայացվում են բացառապես էլեկտրոնային եղանակով:

1.1 Էլեկտրոնային հարկային հաշվետվությունները ներկայացնելու անհրաժեշտ նախապայմանները.

Նույնականացման քարտ (տես սույն Ուղեցույցի Բաժին 1 «Նույնականացման քարտի ձեռքբերումը» պարագրաֆ):

Նույնականացման քարտ կարդացող սարք (քարտը կարող եք ձեռք բերել ԷԿԵՆԳ ՓԲԸ-ից, տես հետևյալ [հղումով](#)):

Cryptocard Suite Manager - նույնականացման քարտն աշխատեցնող հիմնական ծրագրային ապահովում (ծրագիրը անհրաժեշտ է բեռնել հետևյալ [հղումով](#)):

Adobe Acrobat Reader DC - էլ. ստորագրության հավաստագրի վավերականության ստուգման ծրագրային ապահովում (ծրագիրը անհրաժեշտ է բեռնել հետևյալ [հղումով](#)):

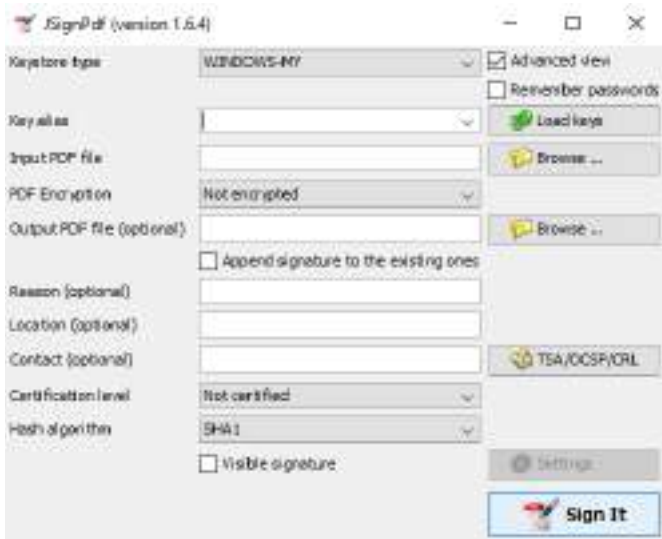
JSigndf PDF - ֆայլերի ստորագրման համար նախատեսված ծրագրային ապահովում (ծրագիրը անհրաժեշտ է բեռնել հետևյալ [հղումով](#)):

Հարկային հաշվետվությունները ստորագրվում են վերոնշյալ 5-րդ կետում նշված JSigndf PDF ծրագրով:

1.2 Հարկային հաշվետվությունների JSigndf ծրագրով ստորագրություն

Start մենյուից բացել JSigndf ծրագիրը Start-> Programs -> JSigndf-> JSigndf 1.6.4

Նշել **Advanced View** դաշտը

Load keys կոճակի միջոցով ընտրել ստորագրողի հավաստագիրը

Input PDF file դաշտում ներբեռնել փաստաթուղթը (փաստաթուղթը պետք է նախապես պահպանված լինի համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder տես ստորև)

Պարտադիր նշել **“Append Signature to the existing one”** հատվածը

Sign It սեղմելուց հետո CryptoTech CSP պատուհանում մուտքագրել PIN կոդը և սեղմել OK:

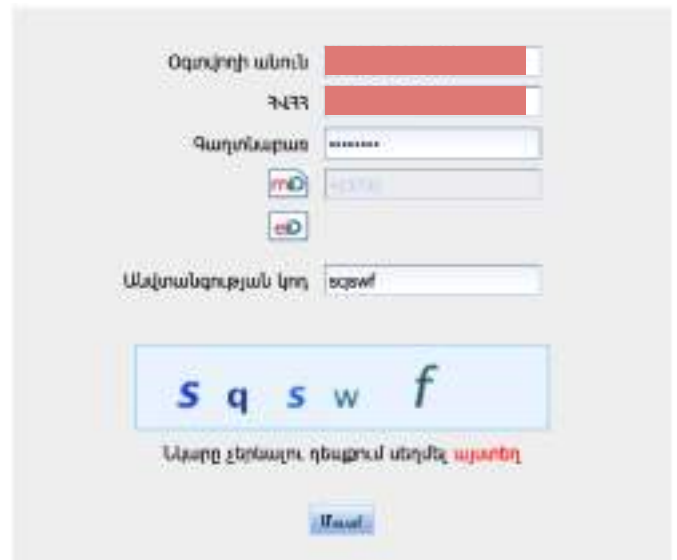
Այս բոլոր քայլերը կատարելուց հետո ստորագրված փաստաթուղթը հայտնվում է այն նույն թղթապանակում, որտեղ պահպանված էր լրացված, սակայն դեռ չստորագրված հարկային հաշվետվության փաստաթուղթը: Ստորագրված փաստաթուղթի անվան վերջին մասում հայտնվում է **signed** բառը: Օրինակ եթե չստորագրված փաստաթուղթի անունը եղել է Form_Im_ 26.01.2021 ստորագրելուց հետո փաստաթղթի անվանումը կլինի Form_Im_ 26.01.2021_ signed

2. Մուտք հարկային հաշվետվությունների էլեկտրոնային համակարգ

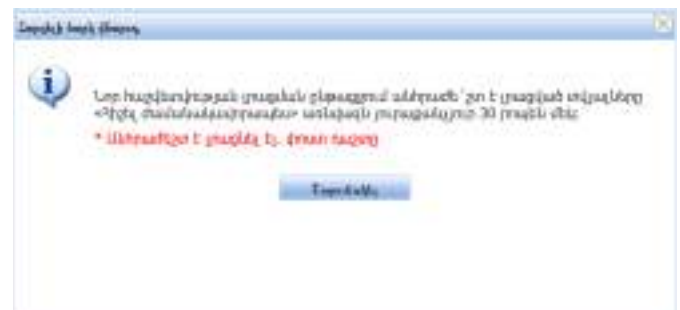
Հարկային հաշվետվությունները լրացվում են և

ներկայացվում են հարկային հաշվետվությունների էլեկտրոնային համակարգի միջոցով՝ <https://file-online.taxservice.am/> կայքում: Հարկային հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման կարգերը տես ստորև ՄԱՍ 3-ում:

Օգտվողի անունով և գաղտնաբառով (տես սույն Ուղեցույցի Բաժին 2 ՄԱՍ 3) անհրաժեշտ է մուտք գործել հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգ:

Մուտք կոճակը սեղմելուց հետո հայտնվում է հետևյալ հաղորդագրությունը:

Հաղորդագրությունը ստանալուց հետո սեղմել Շարունակել կոճակը: Շարունակել կոճակը սեղմելուց հետո բացվում է անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալ:

3. Հարկային հաշվետվությունների լրացումը, ներկայացումը և հարկերի վճարումը

Ստորև ներկայացվում են ջրամատակարար տնտեսության համար սովորաբար կիրառելի հարկատեսակների և կամ հարկային ռեժիմների բնորոշ հարկային հաշվետվությունների լրացման, հանձնման և հարկի գումարների վճարման պարզաբանումները:

Նշում.

Հաշվետվություններում համակարգն ավտոմատ լրացնում է հարկ վճարողի անունը, հարկ վճարողի հաշվառման համարը (այսուհետ ՀՎՀՀ), հարկ վճարողի գտնվելու վայրը: Ավտոմատ լրացվող դաշտերը խմբագրման կամ փոփոխման ենթակա չեն:

Առցանց համակարգում հաշվետվության ձևերը և համարները ժամանակի ընթացքում կարող են փոխվել:

Ա. Շրջանառության հարկ վճարողների կողմից հաշվետվությունների ներկայացումը և վճարումների կատարումը

Ա.1. Շրջանառության հարկի հաշվետվություն և վճարում

Շրջանառության հարկի հաշվետվությունը ներկայացվում է յուրաքանչյուր եռամսյակ՝ մինչև եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը:

Շրջանառության հարկը վճարվում է յուրաքանչյուր եռամսյակ՝ մինչև եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ **90008000490**:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ «Էլեկտրոնային վճարումներ»:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել 232 «Շրջանառության հարկի հաշվարկ (01.07.18թ –ից հետո ընկած հաշվետու ժամանակաշրջանների համար)» հաշվետվության ձևը :

The screenshot shows the 'ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱՐԴ' (Tax Service) portal. The 'Հաշվարկային ծախսեր' (Calculation Expenses) menu is highlighted. On the left, the 'Հաշվարկային ծախսեր' (Calculation Expenses) section is expanded, showing a list of forms. The form '232 Հաշվարկային ծախսեր' (Calculation Expenses) is selected and highlighted with a red circle. The main area shows a table with columns for 'Հաշվարկային ծախսեր' (Calculation Expenses) and 'Հաշվարկային ծախսեր' (Calculation Expenses). The table contains three rows of data, with the second row highlighted by a red circle.

Հաշվարկային ծախսեր	Հաշվարկային ծախսեր
1. Կապիտալի ծախսեր	10.000.000,00
2. Կապիտալի ծախսեր	10.000.000,00
3. Կապիտալի ծախսեր	10.000.000,00

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Լրացվում է հաշվետու տարին և հաշվետու ժամանակաշրջանը՝ եռամսյակը: Տարին և եռամսյակը ընտրում եք առաջարկվող ցանկից:

Օրինակ՝ 2021 թ. I-ին եռամսյակ

[illegible][illegible]

Մրգային չիպսերի վաճառք 52%

Եկամուտները՝ ըստ գործունեության տեսակների							Տեսակարար կշիռ (%)
35. Գործունեության տեսակը (կոդ)							
բաժին	հատված		խումբ	դաս	ենթադաս		
C	1	0	3	9	1		52
C	1	0	8	3	0		20
C	1	0	8	4	1		28

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչը տես հետևյալ https://www.petekamutner.am/tsOS_EAClassifier.aspx:

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել.

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի:

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի PDF ֆայլերը JSigndPdf ծրագրով ստորագրություն՝ 1.2. պարագրաֆը

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում:

Ա.2 Եկամտային հարկի հաշվետվության ներկայացում և վճարում

Եկամտային հարկի հաշվետվությունը, որը միասնական է սոցիալական վճարի և դրոշմանիշային վճարի հետ, ներկայացվում է յուրաքանչյուր ամիս՝ մինչև հաջորդող ամսվա 20-ը:

Եկամտային հարկը, սոցիալական վճարը և դրոշմանիշային վճարը վճարվում են՝մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի (ամիս) հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ: Եկամտային հարկը և սոցիալական վճարը վճարվում են պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ **90008000490**, իսկ դրոշմանիշային վճարը՝ **900005001186**:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:

- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “Էլեկտրոնային վճարումներ”:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քալլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քալի 3. Հաշվետվության ձևերի բաժնից ընտրել 189 «ՀԱՇՎԱՐԿ՝ Եկամտային հարկի և սոցիալական վճարի ամսական» հաշվետվության ձևը :

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Լրացվում է հաշվետու տարին ու հաշվետու ժամանակաշրջանի ամիսը: Տարին և ամիսը ընտրում ենք առաջարկվող ցանկից:

Օրինակ՝ 2021 թ. հունվար

[illegible]

Ժամանակաշրջանը ընտրելուց հետո ավտոմատ կերպով ստանում եք հաղորդագրություն

The screenshot displays the TSP-USA Government Tax Office website. The header includes the TSP-USA logo and navigation links: "TSP-USA Government Tax Office", "TSP-USA Government Tax Office", "TSP-USA Government Tax Office", "TSP-USA Government Tax Office", "TSP-USA Government Tax Office", and "TSP-USA Government Tax Office". The main content area shows a login form with fields for "Username" and "Password". A modal dialog box is open, displaying a message: "Your account is not verified. Please contact your employer or the TSP-USA Government Tax Office for more information." The dialog box also includes a "Close" button.

Եթե ժամանակաշրջանը ճիշտ է ընտրված սեղել ԱՅՈ կոճակը Հաշվետվությունը բաղկացած է 3 բաժնից.

Բաժին 1. Գործատուի եկամտային հարկի հաշվարկը ըստ աշխատողների

Բաժին 2. Սահմանափակ օգտագործման ենթակա տեղեկատվության ներքո գտնվող անձինք

Բաժին 3. Ամփոփ տվյալներ:

Լրացվում է Բաժին 1

Աշխատողի (այդ թվում՝ վարձու աշխատողի) նույնականացման տվյալներ

Բաժին 10 ՄԱՍ 1 քայլ 4-ում նկարագրված գրանցման հայտը ներկայացնելուց հետո ավտոմատ կերպով լրացվում են աշխատակից (ների) տվյալները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում ստացման ենթակա (ստացված) եկամտի գումար.

Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ (դաշտ 1.6)-լրացվում է ձեռքով նշելով տվյալ ամսին աշխատակցին վճարված աշխատավարձը (ներառում է՝ պարգևատրում, արձակուրդային վճար և այլ գումար)

Քաղաքացիաիրավական պայմանագրով աշխատանքի վարձատրություն (դաշտ 1.7) - քաղաքացիաիրավական պայմանագրով վճարված գումարների դեպքում լրացվում է այս բաժինը Փաստացի աշխատած ժամեր (դաշտ 1.15) -լրացվում է ձեռքով տվյալ ամսվա ամսվա ընթացքում աշխատակցի փաստացի աշխատած ժամերը:

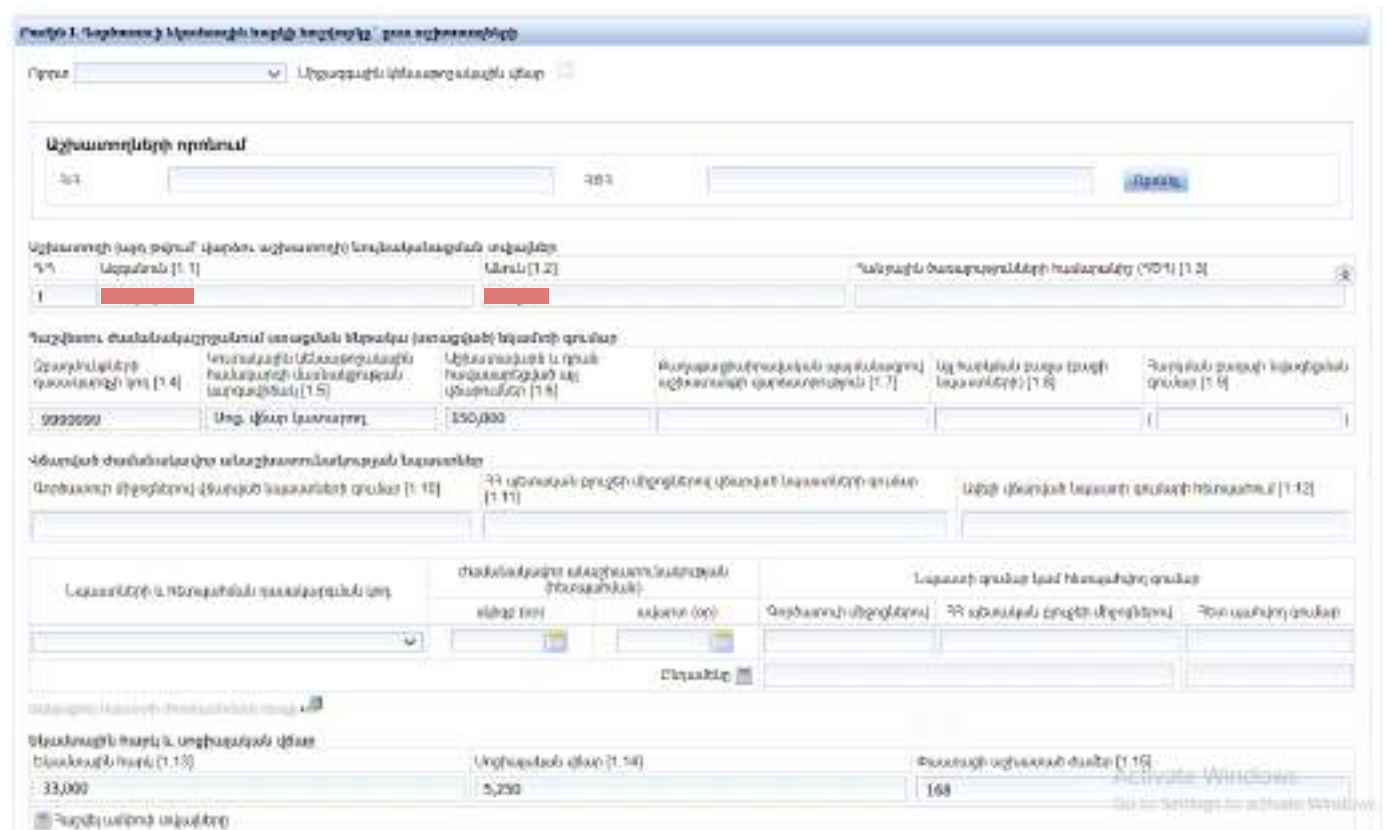
Նշում: Քաղաքացիաիրավական պայմանագրի դեպքում փաստացի աշխատած ժամեր չի լրացվում:

Եկամտային հարկը, սոցիալական վճարը և դրոշմանիշային վճարը էլեկտրոնային համակարգում (հաշվիչ) կոճակի միջոցով հաշվարկվում է ավտոմատ՝ համաձայն ՀՀ հարկային օրենսդրությանն դրույքաչափերի:

Օրինակ՝

Պողոս Պողոսյանը աշխատանքային պայմանագրով աշխատակից է, 2021թ.-ի հունվար ամսվա աշխատավարձը կազմել է 150 000 ՀՀ դրամ: Փաստացի աշխատած ժամերը 168 ժամ է:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի համար կհաշվարկվի 33 000 ՀՀ դրամ եկամտային հարկ և 5 250 դրամ սոցիալական վճար:

Հաշվետվությունը լրացնելուց հետո սեղմել Հաշվել ամփոփ տվյալները կոճակը :

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելուց հետո սեղմել կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ծախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

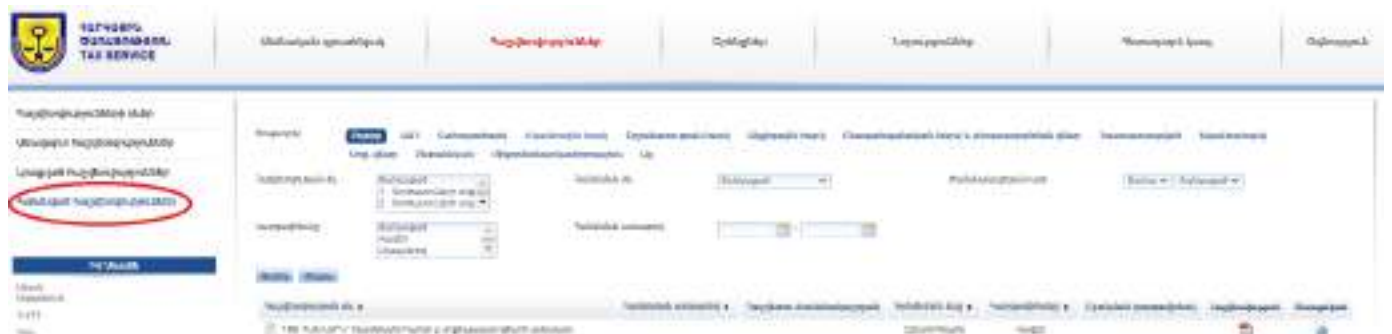
Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Ա.3 Շրջանառության հարկ վճարող Անհատ Ձեռնարկատերերի համար առանձնահատկությունները

Շրջանառության հարկ վճարող Անհատ Ձեռնարկատերերը, բացի շրջանառության հարկի և եկամտային հարկի հաշվետվությունից յուրաքանչյուր տարվա համար հարկային մարմին են ներկայացնում.

«Հաշվարկ՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի» հաշվետվության ձևը:

«Հաշվարկ՝ Անհատ Ձեռնարկանիրոջ և նոտարի սոցիալական վճարի» հաշվետվության ձևը, եթե ԱՁ-ն համարվում է սոցիալական վճար վճարող:

Նշում: Շահութահարկի և սոցիալական վճարի գումարները ունեն հաշվեգրման առանձնահատկություն՝ յուրաքանչյուր ամսվա համար 5000 ՀՀ դրամ :

Դրոշմանիշային վճարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Ա.3.1 Անհատ Ձեռնարկանիրոջ շահութահարկի հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Հաշվարկը՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի հաշվետվությունը, ներկայացվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը:

Շահութահարկը վճարվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը ներառյալ, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ 90008000490, իսկ դրոշմանիշային վճարը՝ 900005001186:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տեղամիսակների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:

- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ «Էլեկտրոնային վճարումներ»:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ծախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել 240 «Հաշվարկ՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի» հաշվետվության ձևը:

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Լրացնել ռեզիդենտության վերաբերյալ տեղեկություն նշելով «ԱՁ/Նոտար» կոճակը (կետ 4)

Լրացնել է հաշվետու տարին (կետ 5)

Օրինակ՝

The screenshot shows the 'ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՄԱՐՏՈՒՄԻ ՏԱՐԱԿԱՆԱԾՈՒՄՆԵՐ' (Electronic Tax Service) portal. The main form is titled 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation) and contains several sections for entering data. The first section is for the taxpayer's identification, including the tax identification number (ՀԱՏՎԵՐՈՒՄԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐՈՒՄ) and the taxpayer's name. The second section is for the tax year, with a dropdown menu set to '2021'. The third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ԱՁ/Նոտար' (Resident/Notary). The fourth section is for the type of income, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The tenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eleventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twelfth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fourteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventeenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The nineteenth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twentieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The twenty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirtieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The thirty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fortieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The forty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fiftieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The fifty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixtieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The sixty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The seventy-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eightieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The eighty-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninetieth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-first section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-second section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-third section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-fourth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-fifth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-sixth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-seventh section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-eighth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The ninety-ninth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation). The hundredth section is for the type of taxpayer, with a dropdown menu set to 'ՀԱՏՎԵՐՈՒՄ' (Calculation).

Հաշվետվությունը բաղկացած է 10 բաժնից՝

Շրջանառության հարկով հարկվող ԱՁ-ը լրացնում են հաշվետվության 1-ին բաժնի 107 կետը:

Օրինակ՝

Եթե ԱՁ-ն գործունեությունը սկսել է իրականացնել 10.08.2021թ.-ից, ապա յուրաքանչյուր ամսվա համար հաշվարկվում է 5 000 դրամ շահութահարկ: Այս դեպքում 5 ամսվա համար շահութահարկը կկազմի 25 000 դրամ, որն էլ անհրաժեշտ է նշել առկա տարբերակներից:

107. Շրջանառության հարկով և (կամ) արտոնագրային հարկով հարկվող գործունեության տեսակներով զբաղված անհատ ձեռնարկատերերի և նոտարների շահութահարկի գումարը	25000 v
---	---------

Նշում: Նույնիսկ եթե գործունեությունը սկսել է ամսվա կեսից, օր՝ 10.08.2021, ապա այս դեպքում միննույն է հաշարկվում է 5000 դրամ (ամսական) շահութահարկ:

Հաշվետվության 9-րդ բաժնում

Լրացվում է գործունեության տեսակը համամասնորեն ըստ տեսակարար կշռի համաձայն գործունեության հաստատված դասակարգչի:

Օրինակ՝

Թեյերի վաճառք 20 %

Համեմունքների վաճառք 28%

Մրգային չիպսերի վաճառք 52%

Եվամուտները՝ ըստ գործունեության տեսակների						
35. Գործունեության տեսակը (կոդ)						
բաժին	հատված		խումբ	դաս	ենթադաս	Տեսակարար կշիռ (%)
C	1	0	3	9	1	52
C	1	0	8	3	0	20
C	1	0	8	4	1	28

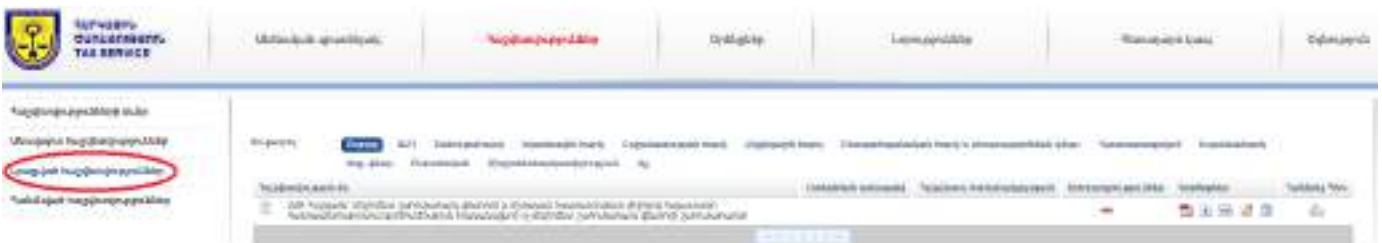
Տնտեսական գործունեության դասակարգիչը տես հետևյալ հղումով՝ https://www.petekamutner.am/tsOS_EAClassifier.aspx

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի:

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Ա.3.2 Անհատ Ձեռնարկանիրոջ սոցիալական վճարի հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Անհատ Ձեռնարկանիրոջ սոցիալական վճարի հաշվետվություն ներկայացվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը:

Սոցիալական վճարը վճարվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը ներառյալ, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ **90008000490**:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով

- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “Էլեկտրոնային վճարումներ”:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ծախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրում ենք 244 «Հաշվարկ՝ Անհատ Ձեռնարկանիրոջ Լնտարի սոցիալական վճարի» հաշվետվության ձևը:

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Լրացնել հաշվետու տարին (կետ 5)

Օրինակ՝

Եթե ԱՁ-ն գործունեությունը սկսել է իրականացնել 10.08.2020թ.-ից, ապա յուրաքանչյուր ամսվա համար հաշվարկվում է 5000 դրամ սոցիալական վճար: Այս դեպքում 5 ամսվա համար սոցիալական վճարը կկազմի 25 000 դրամ, որն էլ անհրաժեշտ է նշել առկա տարբերակներից (կետ 8):

The screenshot shows a web form for filling out a tax declaration. The form is titled '244' and is for 'Individual Entrepreneur'. It includes fields for the reporting period, the number of months, and the calculated amount. The form is divided into sections for 'General Information' and 'Calculation of Contributions'.

Նշում: Նույնիսկ եթե գործունեությունը սկսել է ամսվա կեսից, օր՝ 10.08.2020, ապա այս դեպքում միննույն է հաշարկվում է 5000 դրամ (ամսական) շահութահարկ:

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինեն խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ծախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

The screenshot shows the tax service portal with the '244' form. The form is titled '244' and is for 'Individual Entrepreneur'. It includes fields for the reporting period, the number of months, and the calculated amount. The form is divided into sections for 'General Information' and 'Calculation of Contributions'.

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրությունների բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Բ.1 Միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտի իրացման շրջանառության հաշվետվության ներկայացում

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քալ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Իրացման շրջանառությունը՝ կետ 5 արտադրություն բաժինը:

[illegible]

Լրագրվում է գործունեության տեսակը համամասնորեն ըստ տեսակարար կշռի համաձայն գործունեության հաստատված

դասակարգչի:

Օրինակ՝

Թեյերի վաճառք 20 %

Համեմունքների վաճառք 28%

Մրգային չիպսերի վաճառք 52%

Եկամուտները՝ ըստ գործունեության տեսակների						
35. Գործունեության տեսակը (կոդ)						
Բաժին	հատված		խումբ	դաս	ենթադաս	Տեսակարար կշիռ (%)
C	1	0	3	9	1	52
C	1	0	8	3	0	20
C	1	0	8	4	1	28

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչը տես հետևյալ հղումով՝ https://www.petekamutner.am/tsOS_EAClassifier.aspx

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելուց հետո սեղմել

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի:

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Բ.2 Եկամտային հարկի հաշվետվության ներկայացում և վճարում

Միկրոձեռնարկության սուբյեկտ համարվող Ա/Ձ կամ ՍՊԸ կողմից Եկամտային հարկը հարկը վճարվում է ամեն ամիս, մինչև ամսվան հաջորդող ամսվա 20, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ 90008000490, իսկ դրոշմանիշային վճարը՝ 900005001186:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով

- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “էլեկտրոնային վճարումներ”:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Նշում: Միկրոձեռնարկատիրություն սուբյեկտ համարվողները՝ ՍՊԸ կամ Ա/Ձ կողմից աշխատակիցների համար եկամտային հարկը հաշվարկվում է 5 000 դրամի չափով, իսկ սոցիալական վճարը և դրոշմանիշային վճարը՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Եկամտային հարկի հաշվետվությունը լրացնելու համար անհրաժեշտ է՝ ընտրել

Համարվում են միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ տարբերակը

Գ. Հարկման ընդհանուր համակարգում (Շահութահարկ և ԱԱՀ) հարկ վճարողների կողմից հաշվետվությունների ներկայացումը և վճարումների կատարումը

Գ.1. Շահութահարկ վճարողների հաշվետվության ներկայացում և վճարում

1. Շահութահարկ վճարողների հաշվետվությունը ներկայացվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը:

Շահութահարկը վճարվում է տարին մեկ անգամ՝ մինչև հաշվետու տարին հաջորդող ապրիլի 20-ը ներառյալ, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ **90008000490**

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “էլեկտրոնային վճարումներ”:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել 240 «Հաշվարկ՝ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի և մշտական հաստատության միջոցով Հայաստանի Հանրապետությունում գործունեություն իրականացնող ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողի» հաշվետվության ձևը :

Լրացնել Համախառն եկամուտ և Նվազեցումներ բաժինները

[illegible]

Մրգային չիպսերի վաճառք 52%

Եկամուտները՝ ըստ գործունեության տեսակների						
35. Գործունեության տեսակը (կոդ)						Տեսալարար կշիռ (%)
Ընտրություն	Հատված		Խումբ	Պատ	Ենթադաս	
C	1	0	3	9	1	52
C	1	0	8	3	0	20
C	1	0	8	4	1	28

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Գ.2 ԱԱՀ հաշվետվության ներկայացում և վճարում

ԱԱՀ-ի հաշվետվությունը ներկայացվում է յուրաքանչյուր ամիս՝ մինչև ամիսը հաջորդող ամսվա 20-ը:

ԱԱՀ-ի վճարվում է մինչև յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի (ամիս) հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ: Եկամտային հարկը և սոցիալական վճարը վճարվում են պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ **90008000490**

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “Էլեկտրոնային վճարումներ”

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել 260 «Ավելացված արժեքի հարկի և ակցիզային հարկի միասնական հաշվարկ (2020 թ.-ից)» հաշվետվության ձևը :

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

Լրացվում է հաշվետու տարին ու հաշվետու ժամանակաշրջանի ամիսը: Տարին և ամիսը ընտրում ենք առաջարկվող ցանկից:

Լրացվում է արտադրանքի իրացված շրջանառությունը (մեծածախ իրացման դեպքում նշվում է առանց ԱԱՀ-ի գումարը, իսկ մանրածախի դեպքում ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարը)

Լրացվում է ՀՀ տարածքում ձեռք բերված ապրանքների և ծառայությունների գումարը առանց ԱԱՀ-ի

Օրինակ 1-ում և 2-ում նկարագրված գործարքների հիման վրա ԱԱՀ դեկտեմբեր 2020թ. և հունվար 2021թ. հաշվետվությունների լրացված տարբերակներ

ՔՅԻԼ-1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

ՏՈՒՆ ԵՐԵՐԻՆ

ՏՈՒՆ ԿՐԻՈՆԱՆ ԵՐԵՐԻՆ

ՏՈՒՆ ԵՐԵՐԻՆ

1. ՔՅԻԼ-1 ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

2. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

3. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

4. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

5. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

6. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

7. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

8. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

9. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

10. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

11. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

12. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

13. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

14. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

15. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

16. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

17. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

18. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

19. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

20. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

21. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

22. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

23. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

24. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

25. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

26. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

27. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

28. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

29. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

30. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

31. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

32. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

33. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

34. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

35. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

36. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

37. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

38. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

39. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

40. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

41. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

42. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

43. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

44. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

45. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

46. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

47. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

48. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

49. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

50. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

51. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

52. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

53. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

54. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

55. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

56. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

57. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

58. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

59. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

60. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

61. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

62. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

63. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

64. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

65. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

66. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

67. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

68. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

69. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

70. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

71. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

72. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

73. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

74. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

75. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

76. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

77. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

78. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

79. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

80. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

81. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

82. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

83. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

84. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

85. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

86. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

87. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

88. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

89. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

90. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

91. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

92. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

93. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

94. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

95. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

96. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

97. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

98. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

99. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

100. ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ ԿՐԻՈՆ-ԴԻՆ

Լրացվում է գործունեության տեսակը համամասնորեն ըստ տեսակարար կշռի համաձայն գործունեության հաստատված դասակարգչի:

Օրինակ՝

Թեյերի վաճառք 20 %

Համեմուքների վաճառք 28%

Մրգային չիպսերի վաճառք 52%

Եկամուտները՝ ըստ գործունեության տեսակների						
35. Գործունեության տեսակը (կոդ)						Տեսակարար կշիռ (%)
Բաժին	Հատված		Խումբ	Պատ	Ենթադաս	
C	1	0	3	9	1	52
C	1	0	8	3	0	20
C	1	0	8	4	1	28

Տնտեսական գործունեության դասակարգիչը տես հետևյալ հղումով՝ https://www.petekamutner.am/tsOS_EAClassifier.aspx

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելուց հետո սեղմել

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինեն խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը,

այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Գ.3 Եկամտային հարկի հաշվետվության ներկայացում և վճարում.

Եկամտային հարկը լրացվում և վճարումը կատարվում է սույն բաժնի 3-րդ Մասի Ա.2 պարագրաֆին համատասխան:

Դ. Բնապահպանական հարկի և բնօգտագործման վճարի միասնական հաշվետվության ներկայացում և վճարում

Նշում. Անկախ այն հանգամանքից, թե հարկ վճարողը ինչ հարկման համակարգում է աշխատում, բնապահպանական հարկի կամ բնօգտագործման վճարի հարկող օբյեկտ ունենալու դեպքում պարտավոր է պետական բյուջե վճարել բնապահպանական հարկ կամ բնօգտագործման վճար: Տվյալ դեպքում ջրի՝ անմիջականորեն համակարգից ջրառի դեպքում պետք է վճարի բնօգտագործման վճար, իսկ գազի օգտագործման դեպքում՝ բնապահպանական հարկ:

Բնապահպանական հարկի և Բնօգտագործման վճարի միասնական հաշվետվությունը ներկայացվում է յուրաքանչյուր եռամսյակ՝ մինչև եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը:

Բնապահպանական և Բնօգտագործման վճարը վճարվում է յուրաքանչյուր եռամսյակ՝ մինչև եռամսյակին հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ, պետական գանձապետարանի միասնական հաշվեհամարին՝ 90008000490:

Վճարման եղանակներն են

- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն
- Հարկային առցանց համակարգի միջոցով՝ “Էլեկտրոնային վճարումներ”:

Առաջարկում ենք սկզբնական շրջանում առաջնորդվել a) և b) կետերում նշված վճարման եղանակներով, քանի որ c) նոր գործիք է և դեռևս կիրառման դժվարություններ ունի:

Հաշվետվության լրացում և ներկայացում

Քայլ 1. Վերոնշյալ անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել 219 « Բնապահպանական հարկի և բնօգտագործման վճարների միասնական հարկային հաշվարկ» հաշվետվության ձևը :

Քայլ 4. Հաշվետվության լրացում.

The screenshot shows the 'Հաշվարկային հաշվառման համակարգ' (Accounting System) interface. It displays a form for filling out the '219' form, which is used for calculating the unified tax on property maintenance and land use taxes. The form is divided into several sections, each with its own set of input fields and labels. The sections include:

- Տվյալներ համակարգիչի տվյալների օգտագործման համար:** (Data for computer data processing)
- Հաշվարկային հաշվառման համակարգ:** (Accounting System)
- Հաշվարկային հաշվառման համակարգի տվյալներ:** (Data for the accounting system)
- Հաշվարկային հաշվառման համակարգի տվյալների օգտագործման համար:** (Data for the accounting system)
- Հաշվարկային հաշվառման համակարգի տվյալների օգտագործման համար:** (Data for the accounting system)

Քայլ 5. Հաշվետվությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել

Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի

Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Հաշվետվությունը գրանցելուց հետո այն հայտնվում է Լրացված հաշվետվություններ բաժնում, որը անհրաժեշտ է ստորագրել և հանձնել ՊԵԿ

The screenshot shows the 'ՀԱՅԿՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԵԼ ՍԵՐՎԻՍ' (Armenian Republic Tax Service) website. It displays the 'Հաշվարկային հաշվառման համակարգ' (Accounting System) section. The 'Հաշվարկային հաշվառման համակարգ' (Accounting System) button is highlighted with a red circle.

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigntPdf ծրագրով) տես սույն բաժնի պարագրաֆ 1.2.

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո բեռնել կոճակի միջոցով, ստորագրությունը վավեր լինելու դեպքում ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում

Ե. Անշարժ գույքի հաշվետվության ներկայացում և վճարում

Հաշվառող մարմինները (համայնքապետարան), հիմք ընդունելով անշարժ գույքի կադաստր վարող մարմնից սահմանված կարգով ստացված տեղեկությունները, հաշվարկում են անշարժ գույքի հարկ վճարողների անշարժ գույքի հարկի գումարները, և հաշվարկված անշարժ գույքի հարկի գումարների վերաբերյալ տեղեկությունները մինչև ընթացիկ հարկային տարվա նոյեմբերի 1-ը փակցնում են համայնքի վարչական շենքի տեսանելի տեղում և (կամ) տեղադրում են իրենց էլեկտրոնային կայքերում:

Այսինքն, ստացվում է, որ անշարժ գույքի հարկի հաշվետվություն չի ներկայացվում:

Անշարժ գույքի հարկի վճարումը կատարվում է այն համայնքապետարանների հաշվեհամարներին, որտեղ հաշվառված է ՍՊԸ-ի կամ Աձ-ի աշարժ գույքը:

Վճարման եղանակներն են

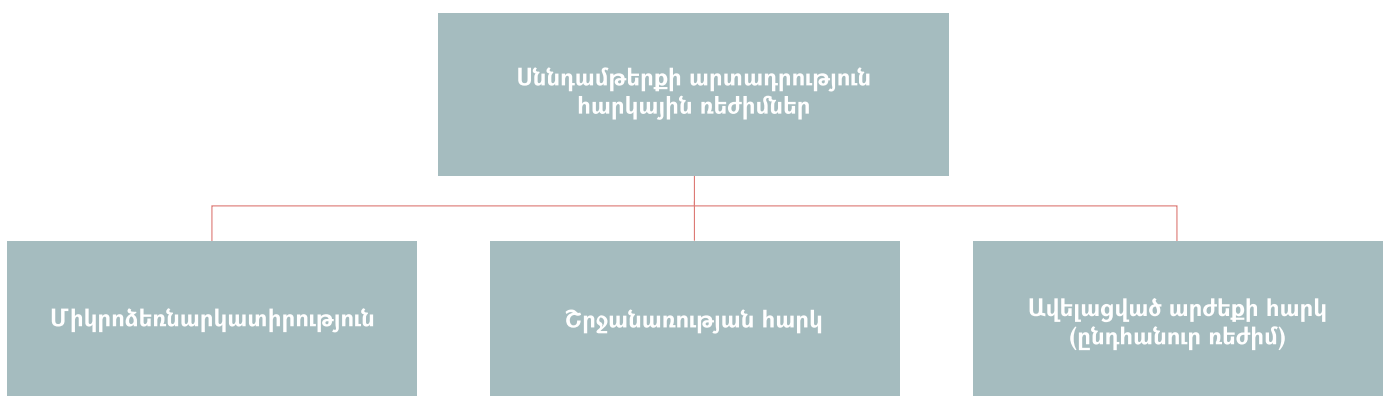
- Բանկային փոխանցման միջոցով
- Տերմինալների միջոցով՝ Telcell, Easypay և այլն:

4 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ԻՐԱՎԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՆՁԱՆՑ ԵՎ ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐԵՐԻ ՍՆՆԴԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՌԵԺԻՄՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԴՐՈՒՅՔԱԶԱՓԵՐ

Սույն բաժինը ընդգրկում է իրավաբանական անձանց (այսուհետ՝ ՍՊԸ) և անհատ ձեռնարկատերերի (այսուհետ՝ Ա/Ձ) թեյերի, համեմունքների և մրգային չիպսերի արտադրության (այսուհետ՝ սննդամթերքի արտադրություն) հարկային ռեժիմների ուսումնասիրության, դրույքաչափերի և ընտրության՝ քայլ առ քայլ նկարագրությունը:

1. Հարկային ռեժիմի ուսումնասիրություն և դրույքաչափեր

Սննդամթերքի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ների և Ա/Ձ-ների հարկային ռեժիմների ուսումնասիրության համար այն ներկայացնենք գծանկարի տեսքով.

Ստորև ավելի մանրամասն ներկայացնենք հարկային ռեժիմների վերաբերյալ առանձին-առանձին:

1.1 ՄԻԿՐՈՃԵՌԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Միկրոձեռնարկատիրությունը նոր հարկման ռեժիմ է, որը սկսեց գործել 2020թ.-ից: Այս ռեժիմի նպատակն է խթանել մինչև 24 մլն դրամ իրացման շրջանառություն ունեցող հարկ վճարողների գործունեությանը:

Միկրոձեռնարկատիրության ռեժիմում գործող սուբյեկտների համար (օրինակ՝ սննդամթերքի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ կամ Աձ), որպես կանոն հարկեր (հարկային պարտավորություններ) չեն գոյանում, բացի մի քանի հատուկ դեպքերի: Տես ստորև աղյուսակը:

Գործողություն	Իրավաբանական անձ	Անհատ Ձեռնարկատեր
ՀՀ տարածքում սննդամթերքի իրացման դեպքում	Չի գոյանում	Չի գոյանում
ՀՀ տարածքից դուրս (արտահանումից) սննդամթերքի իրացման դեպքում	Չի գոյանում	Չի գոյանում
Այլ գործունեությունից ստացված եկամուտների դեպքում	Չի գոյանում, եթե պահպանվել են այդ հարկային ռեժիմի պայմանները	Չի գոյանում, եթե պահպանվել են այդ հարկային ռեժիմի պայմանները
Շահութահարկ	X	X
Եկամտային հարկ աշխատակիցների աշխատավարձից	Յուրաքանչյուր աշխատակցի համար 5,000 ՀՀ դրամ	Յուրաքանչյուր աշխատակցի համար 5,000 ՀՀ դրամ
Եկամտային հարկ՝ գնումների դեպքում հիմնավորող փաստաթղթերի բացակայության դեպքում	X	X
Եկամտային հարկ բիզնեսի նպատակով գյուղատնտեսական այլ արտադրանքի ձեռքբերման դեպքում	X	X
Սոցիալական վճար աշխատակիցների աշխատավարձից	2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով	2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով
Սոցիալական վճար ձեռնարկատիրական գործունեությունից	X	X

Միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ (շարունակաբար) համարվելու համար պետք է պահպանել հետևյալ պայմանները: Ներկայացնել միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն՝ մինչև կազմակերպության պետական գրանցման հաշվառման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ,

Հոգալ, որ պահպանված լինի նախորդ և գրանցման հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության 24 մլն դրամը չգերազանցելու փաստը,

Հոգալ, որ հարկային տարվա ընթացքում հսկիչ դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնները չխախտվեն: Երեք կամ ավելի խախտման դեպքում այս ռեժիմը կդադարի գործել,

Հոգալ, որ առկա չլինի այլ կազմակերպություններում մասնակցի փոխկապակցված լինելը: Փոխկապակցվածության առկայության և համապատասխան սահմանաչափը գերազանցելու դեպքում ռեժիմը կդադարի գործել և սուբյեկտը կհամարվի ԱԱՀ վճարող: Մասնակիցը փոխկապակցված է համարվում, եթե այլ կազմակերպությունում ունի 20 տոկոս և ավել բաժնեմաս:

1.2 ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿ

Շրջանառություն հարկը ավելացված արժեքի հարկին (այսուհետ՝ ԱԱՀ) և (կամ) շահութահարկին փոխարինող պետական հարկ է: Ա/Ձ-ների դեպքում այն միայն փոխարինում է ԱԱՀ-ին:

Շրջանառության հարկի (այսուհետ՝ նաև շրջհարկ) ռեժիմում գոյանում են ստորև աղյուսակում ներկայացված հարկերը (հարկային պարտավորությունները):

Գործողություն	Իրավաբանական անձ	Անհատ Ձեռնարկատեր
ՀՀ տարածքում սննդամթերքի իրացման դեպքում	3.5 %	3.5 %

Գործողություն	Իրավաբանական անձ	Անհատ Ձեռնարկատեր
ՀՀ տարածքից դուրս (արտահանումից) սննդամթերքի իրացման դեպքում	3.5 %	3.5 %
Այլ գործունեությունից ստացված եկամուտների դեպքում	Գոյանում է համապատասխան գործունեության տեսակի շրջհարկի դրույքաչափով	Գոյանում է համապատասխան գործունեության տեսակի շրջհարկի դրույքաչափով
Շահութահարկ	X	Յուրաքանչյուր ամսվա համար 5,000 ՀՀ դրամ
Եկամտային հարկ՝ աշխատակիցների աշխատավարձի նկատմամբ	2021 թվականի համար 22% դրույքաչափով	2021 թվականի համար 22% դրույքաչափով
Եկամտային հարկ՝ գնումների հիմնավոր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում	X	X
Եկամտային հարկ բիզնեսի նպատակով գյուղատնտեսական այլ արտադրանքի ձեռքբերման դեպքում	X	X
Սոցիալական վճար աշխատակիցների աշխատավարձի նկատմամբ	V – 2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով	V – 2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով
Սոցիալական վճար ձեռնարկատիրական գործունեությունից	X	Յուրաքանչյուր ամսվա համար 5,000 ՀՀ դրամ

Նշում 1: Աշխատավարձի դեպքում հիմք է ընդունվել մինչև 500,000 ՀՀ դրամը: 500,000 ՀՀ դրամից ավելի դեպքում դրույքաչափերը տարբեր են:

Շրջանառության հարկ վճարող (շարունակաբար) համարվելու համար պետք է պահպանել հետևյալ պայմանները.

Ներկայացնել շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն՝ մինչև կազմակերպության պետական գրանցման հաշվառման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ,

Հոգալ, որ պահպանված լինի նախորդ և գրանցման հարկային տարվա ընթացքում գործունեության բոլոր տեսակների մասով իրացման շրջանառության 115 միլիոն դրամը չգերազանցելու փաստը,

Հոգալ, որ հարկային տարվա ընթացքում հսկիչ դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնները չխախտվեն: Երեք կամ ավելի խախտման դեպքում այս ռեժիմը կդադարի գործել,

Հոգալ, որ առկա չլինի այլ կազմակերպություններում մասնակցի փոխկապակցված լինելը: Փոխկապակցվածության առկայության և համապատասխան սահմանաչափը գերազանցելու դեպքում ռեժիմը կդադարի գործել և սուբյեկտը կհամարվի ԱԱՀ վճարող: Մասնակիցը փոխկապակցված է համարվում, եթե այլ կազմակերպությունում ունի 20 տոկոս և ավել բաժնեմաս:

1.3 ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ (հարկման ընդհանուր) ՌԵԺԻՄ

Ավելացված արժեքի հարկի ռեժիմը կամ ընդհանուր հարկման ռեժիմը վերը նշված արտոնյալ ռեժիմներից տաբերվող ռեժիմ է:

Ավելացված արժեքի հարկի ռեժիմում գործում են ստորև աղյուսակում ներկայացված դրույքաչափերը հարկերի վճարման համար համապատասխան գործողության դեպքում.

Գործողություն	Իրավաբանական անձ	Անհատ Ձեռնարկատեր
ՀՀ տարածքում սննդամթերքի իրացման դեպքում, ԱԱՀ	20 %	20 %
ՀՀ տարածքից դուրս սննդամթերքի իրացման դեպքում (արտահանում), ԱԱՀ	0 %	0 %

Գործողություն	Իրավաբանական անձ	Անհատ Ձեռնարկատեր
Այլ գործունեությունից ստացված եկամուտների դեպքում, ԱԱՀ	20 %	20 %
Շահութահարկ	18 %	18 %
Եկամտային հարկ՝ աշխատակիցների աշխատավարձի նատմամբ	2021 թվականի համար 22% դրույքաչափով	2021 թվականի համար 22% դրույքաչափով
Եկամտային հարկ՝ գնումների հիմնավոր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում	20%	20%
Եկամտային հարկ բիզնեսի նպատակով գյուղատնտեսական այլ ձեռքբերման դեպքում ⁶	X	X
Սոցիալական վճար աշխատակիցների աշխատավարձի նկատմամբ	2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով	2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով
Սոցիալական վճար ձեռնարկատիրական գործունեությունից	X	2021 թվականի համար 3.5% դրույքաչափով

Սուբյեկտները ԱԱՀ վճարող են համարվում հետևյալ կետերից մեկի առկայության դեպքում.

- ԱԱՀ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն՝ մինչև պետական գրանցման (հաշվառման) օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ ներկայացնելու դեպքում,
- Միկրոձեռնարկատիրության սուբյեկտ համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունները սահմանված ժամկետում չներկայացնելու դեպքում
- Շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարությունները սահմանված ժամկետում չներկայացնելու դեպքում
- 115 մլն դրամը գերազանցելու դեպքում

Ստորև նշենք մի քանի առանձնահատկություններ, որոնք պետք է հաշվի առնել հարկման ընդհանուր ռեժիմում գործունեություն ծավալելու դեպքում:

Առանձնահատկություն 1: Այլ երկրներից ներմուծվող սարքավորումների համար վճարված ԱԱՀ գումարները հետագա ամիսներին և տարիներին հնարավոր է օգտագործել

Առանձնահատկություն 2: Գործարարի ուժերով (սեփական) կառուցվող գործարանի ժամանակ ձեռքբերումների դիմաց վճարված ԱԱՀ գումարները հետագա ամիսներին և տարիներին հնարավոր է օգտագործել:

Այս առանձնահատկությունների ազդեցությունը նկարագրված է 3-րդ օրինակում

Այս առանձնահատկությունները չէր վերլուծվել միկրոձեռնարկատիրության և շրջանառության հարկի ներկայացման ժամանակ, քանի որ այդ ռեժիմներում ձեռքբերումների ժամանակ ապագայում հնարավոր չէ օգտագործել ԱԱՀ դեբետները:

Նշում 2: Որոշ տեսակի սարքավորումներ ազատված են ներմուծման ժամանակ ԱԱՀ-ից (տես 195-Ն ընդունված 29.06.2001թ. հետքայլ հղումով՝ <http://www.irtek.am/views/act.aspx?aid=150192>)

6

Այս ձեռքբերումները համարվում են նվազեցվող եկամուտներ գյուղատնտեսական արտադրանքի արտադրությամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց համար և այդ իսկ պատճառով էլ չի առաջանում եկամտային հարկ ԱԱՀ ռեժիմում: Այս մասով պետք է ապահովել համապատասխան գնման ակտը և գյուղապետարանից տեղեկանք հողատարածքի վերաբերյալ:

Նշում 3: Մինչև 2021 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներմուծվող կամ ձեռք բերվող (կառուցվող, մշակվող) հիմնական միջոցների մաշվածության համար հարկային օրենսգիրքը հնարավորություն է տալիս սահմանել նաև մեկ տարի: Սա վերաբերում է արտադրական գործարանին, որը կառուցվելու է գործարարի ուժերով

1.4 Ամփոփում թվային օրինակների տեսքով

Վերև նշված ինֆորմացիան ներկայացնենք մի քանի օրինակների տեսքով և հասկանանք, թե ինչ հարկեր կառաջանան յուրաքանչյուր հարկային ռեժիմի կիրառության դեպքում:

Օրինակ 1: ABC անվանմամբ սննդամթերքի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ն 2021 թվականին ունեցել է հետևյալ ցուցանիշները 12 ամիսների համար.

Եկամուտներ

1. Սննդամթերքի իրացում – 65,000,000 ՀՀ դրամ
2. Այլ ակտիվների (արտադրանքի և/կամ ապրանքների) իրացում – 2,500,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրության ոլորտին վերաբերող ծառայությունների մատուցում – 1,800,000 ՀՀ դրամ
(2-րդ և 3-րդ կետերը գոյացել են մինչև 24,000,000 ՀՀ դրամը և դուրս են միկրոձեռնարկատիրության բացառություններից)

Ծախսեր

1. Սննդամթերքի արտադրության համար հիմնավոր փաստաթղթերով⁷ ձեռքբերումներ – 22,000,000 ՀՀ դրամ, որից 15,000,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 3,000,000 ՀՀ դրամ), իսկ 7,000,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
2. Սննդամթերքի արտադրության համար գյուղացիներից համապատասխան ակտերով գյուղմթերքի ձեռքբերումներ – 10,500,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրության համար ոչ հիմնավոր փաստաթղթերով ձեռքբերումներ – 1,500,000 ՀՀ դրամ
4. Այլ ծախսեր (ՀՄ մաշվածություն, վարչական, իրացման և այլն) – 8,000,000 մլն ՀՀ դրամ, որից 2,500,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 500,000 ՀՀ դրամ), իսկ 5,500,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
5. Աշխատավարձ 3 աշխատակցի համար ամսական ընդամենը 750,000 ՀՀ դրամ համախառն գումարի չափով (1-ին աշխատակից՝ 300,000 ՀՀ դրամ, 2-րդ՝ 250,000 ՀՀ դրամ, 3-րդ՝ 200,000 ՀՀ դրամ) – տարեկանը կկազմի՝ 9,000,000 ՀՀ դրամ:

7

Փաստաթուղթը համարվում է հիմնավոր, երբ հիմնավորվում է եկամտի ստացումը, ծախսի ճանաչումը, ապրանքի մատակարարումը և տեղափոխումը: Այդպիսի փաստաթղթեր են հաշվարկային փաստաթղթերը: Այս մասով ավելի մանրամասն ներկայացված է հարկային օրենսգրքի 55-րդ հոդվածում:

Առաջացող հարկեր 2021 թվականի համար

	1	2	3	4
Ա	Հարկային ռեժիմ	Միկրոձեռնարկատիրություն	Շրջանառության հարկ	ԱԱՀ
	Հարկատեսակ	Մինչև 24 մլն	24 մլն-ից ավել	
Բ	ԱԱՀ	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$[(65,000,000+2,500,000+1,800,000)-(15,000,000+2,500,000)]*20\%=10,360,000$ ՀՀ դրամ
Գ	Շահութահարկ	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$[(65,000,000+2,500,000+1,800,000)-(22,000,000+10,500,000+8,000,000+9,000,000)]*18\%=3,654,000$ ՀՀ դրամ
Դ	Շրջանառության հարկ	Չի գոյանում	$45,300,000*3,5\%=1,585,500$	$(65,000,000*3,5\%)+[(2,500,000+1,800,000)]*5\%=2,275,000+215,000=2,490,000$ ՀՀ դրամ
Ե	Եկամտային հարկ աշխատավարձից	$5*3*5000=75,000$	$5,250,000*22\%=1,155,000$ ՀՀ դրամ	$9,000,000*22\%=1,980,000$ ՀՀ դրամ
Զ	Եկամտային հարկ հիմնավոր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$1,500,000*20\%=300,000$ ՀՀ դրամ
Է	Սոցիալական վճար	$9,000,000*3.5\%=315,000$ ՀՀ դրամ	$9,000,000*3.5\%=315,000$ ՀՀ դրամ	$9,000,000*3.5\%=315,000$ ՀՀ դրամ
Ը	Դրոշմանիշային վճար	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12)=168,000$ ՀՀ դրամ	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12)=168,000$ ՀՀ դրամ	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12)=168,000$ ՀՀ դրամ
Թ	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	3,298,500 ՀՀ դրամ	4,953,000 ՀՀ դրամ	16,777,000 ՀՀ դրամ

Օրինակ 2: XYZ անվանմամբ սննդամթերքի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ն 2021 թվականին ունեցել է հետևյալ ցուցանիշները 12 ամիսների համար.

Եկամուտներ

1. Սննդամթերքի իրացում – 22,600,000 ՀՀ դրամ
2. Այլ ակտիվների (արտադրանքի և/կամ ապրանքների) իրացում – 700,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրությանը վերաբերող ծառայությունների մատուցում – 300,000 ՀՀ դրամ
(2-րդ և 3-րդ կետերը գոյացել են մինչև 24,000,000 ՀՀ դրամը և դուրս են միկրոձեռնարկատիրության բացառություններից)

Ծախսեր

1. Սննդամթերքի արտադրության համար հիմնավոր փաստաթղթերով ձեռքբերումներ – 8,500,000 ՀՀ դրամ, որից 5,500,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 1,100,000 ՀՀ դրամ), իսկ 3,000,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
2. Սննդամթերքի արտադրության համար գյուղացիներից համապատասխան ակտերով գյուղմթերքի ձեռքբերումներ – 5,500,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրության համար ոչ հիմնավոր փաստաթղթերով ձեռքբերումներ – 350,000 ՀՀ դրամ
4. Այլ ծախսեր (ՀՄ մաշվածություն, վարչական, իրացման և այլն) – 3,000,000 մլն ՀՀ դրամ, որից 1,200,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 240,000 ՀՀ դրամ), իսկ 1,800,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
5. Աշխատավարձ 2 աշխատակցի համար ամսական ընդամենը 400,000 ՀՀ դրամ համախառն գումարի չափով (1-ին աշխատակից՝ 250,000 ՀՀ դրամ, 2-րդ՝ 150,000 ՀՀ դրամ) – տարեկանը կկազմի՝ 4,800,000 ՀՀ դրամ

Առաջացող հարկեր 2021 թվականի համար

	1	2	3	4
Ա	Հարկային ռեժիմ	Միկրոձեռնարկատիրություն	Հրջանառության հարկ	ԱԱՀ
	Հարկատեսակ	Մինչև 24 մլն	24 մլն-ից ավել	
Բ	ԱԱՀ	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$[(22,600,000+700,000+300,000)-(5,500,000 + 1,200,000)]*20\% = 3,380,000$ ՀՀ դրամ
Գ	Շահութահարկ	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$[(22,600,000+700,000+300,000)-(8,500,000 + 5,500,000 + 3,000,000+4,800,000)]*18\% = 324,000$ ՀՀ դրամ
Դ	Հրջանառության հարկ	Չի գոյանում	-	$(22,600,000*3.5\%) + [(700,000+300,000)]*5\% = 791,000+50,000 = 841,000$ ՀՀ դրամ
Ե	Եկամտային հարկ աշխատավարձից	$12*2*5000 = 120,000$	-	$9,000,000*22\% = 1,980,000$ ՀՀ դրամ
Զ	Եկամտային հարկ հիմնավոր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում	Չի գոյանում	Չի գոյանում	$1,500,000*20\% = 300,000$ ՀՀ դրամ
Է	Սոցիալական վճար	$9,000,000*3.5\% = 315,000$ ՀՀ դրամ	$9,000,000*3.5\% = 315,000$ ՀՀ դրամ	$9,000,000*3.5\% = 315,000$ ՀՀ դրամ
Ը	Դրոշմանիշային վճար	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12) = 168,000$ ՀՀ դրամ	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12) = 168,000$ ՀՀ դրամ	$(5,500*12)+(5,500*12)+(3,000*12) = 168,000$ ՀՀ դրամ
Թ	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	537,000 ՀՀ դրամ	3,238,000 ՀՀ դրամ	6,171,000 ՀՀ դրամ

Օրինակ 3: DEF անվանմամբ սննդամթերքի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ն 2021 թվականին ունեցել է հետևյալ ցուցանիշները 12 ամիսների համար.

Եկամուտներ

1. Սննդամթերքի իրացում – 443,500,000 ՀՀ դրամ
2. Այլ ակտիվների (արտադրանքի և/կամ ապրանքների) իրացում – 6,250,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրությանը վերաբերող ծառայությունների մատուցում – 3,850,000 ՀՀ դրամ

Ծախսեր

1. Սննդամթերքի արտադրության համար հիմնավոր փաստաթղթերով ձեռքբերումներ – 108,000,000 ՀՀ դրամ, որից 72,000,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 14,400,000 ՀՀ դրամ), իսկ 36,000,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
2. Սննդամթերքի արտադրության համար գյուղացիներից համապատասխան ակտերով գյուղմթերքի ձեռքբերումներ – 85,500,000 ՀՀ դրամ
3. Սննդամթերքի արտադրության համար ոչ հիմնավոր փաստաթղթերով ձեռքբերումներ – 3,200,000 ՀՀ դրամ
4. ԱԱՀ դեբետներ գործարարի ուժերով կառուցված (սեփական) գործարանից և ներմուծված սարքավորումներից – 32,683,000 ՀՀ դրամ
5. Այլ ծախսեր (ՀՄ մաշվածություն, վարչական, իրացման և այլն) – 44,500,000 մլն ՀՀ դրամ, որից 24,500,000 ՀՀ դրամը ԱԱՀ-ով ձեռքբերումներն են (ԱԱՀ գումարը 4,900,000 ՀՀ դրամ), իսկ 20,000,000 ՀՀ դրամը՝ առանց ԱԱՀ
6. Աշխատավարձ 5 աշխատակցի համար ամսական ընդամենը 2,060,000 ՀՀ դրամ համախառն գումարի չափով (1-ին աշխատակցից՝ 450,000 ՀՀ դրամ, 2-րդ՝ 450,000 ՀՀ դրամ, 3-րդ՝ 380,000 ՀՀ դրամ, 4-րդ՝ 350,000 ՀՀ դրամ, 5-րդ՝ 250,000 ՀՀ դրամ, 6-րդ՝ 180,000) – տարեկանը կկազմի՝ 24,720,000 ՀՀ դրամ

Առաջացող հարկեր 2021 թվականի համար

	1	2	3	4
Ա	Հարկային ռեժիմ	Միկրոձեռնարկատիրություն	Շրջանառության հարկ	ԱԱՀ
	Հարկատեսակ	Մինչև 24 մլն	24 մլն-ից ավել	
Բ	ԱԱՀ			$[(443,500,000+6,250,000+3,850,000)-(72,000,000 + 24,500,000)]*20\% = 71,420,000 - 32,683,000 = 38,737,000$ ՀՀ դրամ
Գ	Շահութահարկ			$[(443,500,000+6,250,000+3,850,000)-(108,000,000 + 85,500,000 + 24,720,000+44,500,000)]*18\% = 34,358,400$ ՀՀ դրամ
Դ	Շրջանառության հարկ			Չի գոյանում
Ե	Եկամտային հարկ աշխատավարձից			$24,720,000*22\% = 5,438,400$ ՀՀ դրամ
Զ	Եկամտային հարկ հիմնավոր փաստաթղթերի բացակայության դեպքում			$3,200,000*20\% = 640,000$ ՀՀ դրամ
Է	Սոցիալական վճար			$24,720,000*3.5\% = 168,000$ ՀՀ դրամ
Ը	Դրոշմանիշային վճար			$(5,500*12) + (5,500*12) + (3,000*12) = 102,000$ ՀՀ դրամ
Թ	ԸՆԴԱՄԵՆԸ			79,443,800 ՀՀ դրամ

Նշում 4: 3-րդ օրինակում միկրոձեռնարկատիրության և շրջանառության հարկի ռեժիմների համար հաշվարկ չի կատարվել, քանի որ օրինակը կդառնար դժվար ընթերցելի: Ամեն դեպքում պետք է հիշել, որ մեծ գումարային իրացումների դեպքում միկրոձեռնարկատիրության և շրջանառության հարկի ռեժիմները մոտարկված է ԱԱՀ ռեժիմին զոյացող հարկերի տեսանկյունից: Դա նշանակում է, որ եթե ընկերության ֆինանսական պլանավորումը, կանխատեսումները, մտադրությունները տարվա առաջին ամիսներից շեմը հաղթահարելու իրողությունն է, ապա նպատակահարմար է միանգամից պլանավորել և դառնալ ԱԱՀ ռեժիմով աշխատող:

Նշում 5: Վերը նշված օրինակներում Ա/Զ-ների դեպքում կան հետևյալ առանձնահատկությունները.

- Միկրոձեռնարկատիրության և շրջանառության հարկի ռեժիմներում ձեռնարկատիրական եկամտի մասով շահութահարկը կազմում է ամսական 5,000 ՀՀ դրամ, սոցիալական վճարը՝ ամսական 5,000 ՀՀ դրամ:
- ԱԱՀ ռեժիմում ձեռնարկատիրական եկամտի մասով շահութահարկը վճարում են այնպես, ինչպես նկարագրված է օրինակներում: Սոցիալական վճարը վճարում են ձեռնարկատիրական եկամտի.
  - 5 տոկոսի չափով, եթե այդ եկամտի տարեկան չափը չի գերազանցում 6 000 000 դրամը,
  - 10 տոկոսի և 300 000 դրամի տարբերության չափով, եթե այդ եկամտի տարեկան չափը գերազանցում է 6 000 000 դրամը

1. Ընտրված հարկային ռեժիմների վերաբերյալ հարկային մարմնին հայտարարություն ներկայացնելը

1.1 ՄԻԿՐՈՋԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քայլ 4. Հայտարարության (Ձև 257) լրացում.

[illegible]

Քայլ 5. Հայտարարությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով)՝ տես ԲԱԺԻՆ ՄԱՍ 1

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո Հայտարարություն (Ձև 257)-ը բեռնել կոճակի միջոցով: Բեռնելուց հետո ակտիվանում է ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում:

1.2 ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿ

Շրջանառության հարկի սուբյեկտ համարվելու համար Ա/Ձ կամ ՍՊԸ-ի կողմից անհրաժեշտ է ներկայացնել հայտարարություն կազմակերպության պետական գրանցման հաշվառման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ:

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆ. Այն դեպքում երբ գործ ունենք արդեն ստեղծված ընկերության հետ դրա համար կան առանձնահատկություններ:

Հայտարարությունը ներկայացվում է հարկային հաշվետվությունների էլեկտրոնային համակարգի միջոցով՝ <https://file-online.taxservice.am/> կայքում:

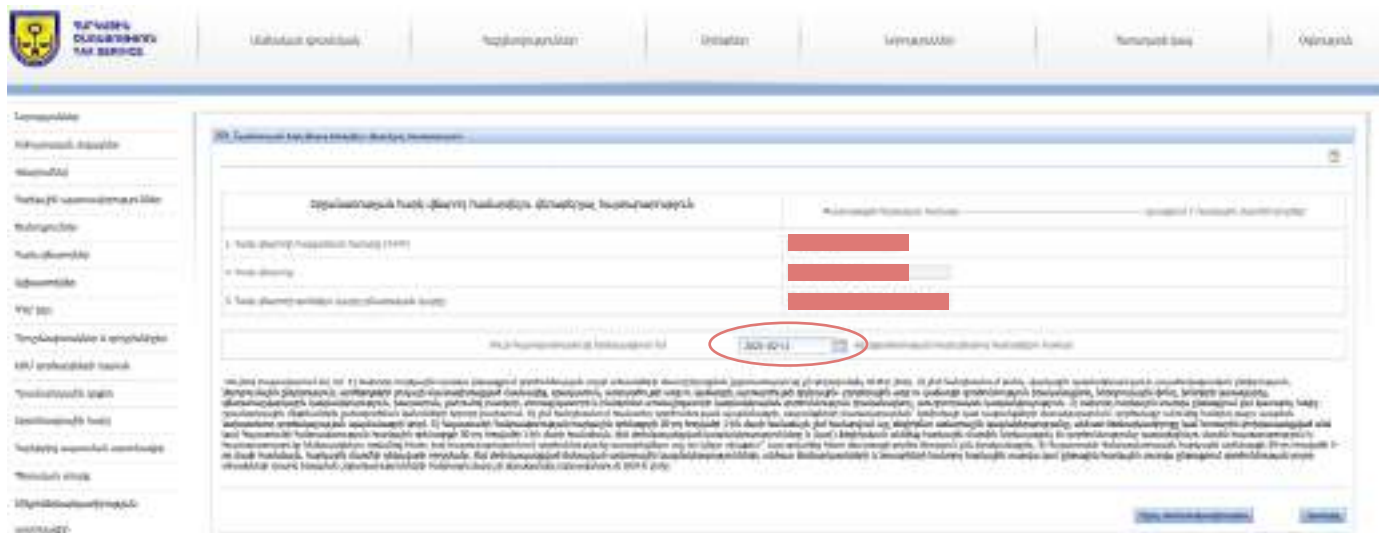
Քայլ 1. Բաժին 3-ի ՄԱՍ 2-ում նշված անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ձախ հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել Շրջանառության հարկ վճարող համարվելու վերաբերյալ հայտարարություն (Ձև 201):

Քայլ 4. Հայտարարության (Ձև 201) լրացում.

Լրացնել ընկերության պետական գրանցման ամսաթիվը, որից սկսվել է գործունեությունը կամ յուրաքանչյուր հարկային տարվա համար նշել հունվարի 1-ը այդ տարվա համար:

Քայլ 5. Հայտարարությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ձախից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգչի որևէ թղթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigndPdf ծրագրով)՝ տես ԲԱԺԻՆ ՄԱՍ 1

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո Հայտարարություն (Ձև 257)-ը բեռնել կոճակի միջոցով: Բեռնելուց հետո ակտիվանում է

ստորագրություններ բաժնի կոճակը և Հանձնել ՊԵԿ կոճակը

Քայլ 10. Հանձնել ՊԵԿ կոճակը սեղմելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Հանձնված հաշվետվություններ բաժնում:

1.3 ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿ

ԱԱՀ սուբյեկտ համարվելու համար Ա/Ձ կամ ՍՊԸ-ի կողմից անհրաժեշտ է ներկայացնել հայտարարություն կազմակերպության պետական գրանցման հաշվառման օրվան հաջորդող 20-րդ օրը ներառյալ:

Հայտարարությունը ներկայացվում է հարկային հաշվետվությունների էլեկտրոնային համակարգի միջոցով՝ <https://file-online.taxservice.am/> կայքում:

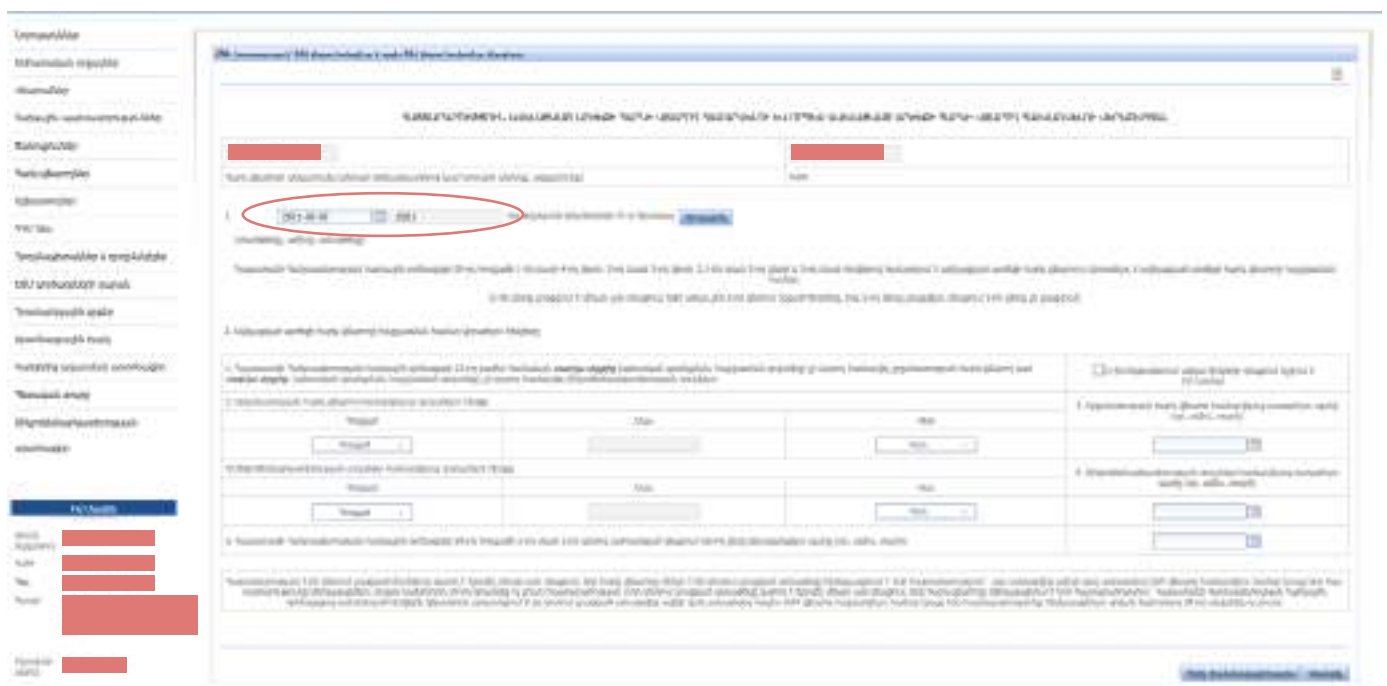
Քայլ 1. Բաժին 3-ի ՄԱՍ 2-ում նշված անհատական հաշիվների տեղեկատվական պորտալից ընտրել վերևից դեպի աջ հաշվետվություններ բաժինը:

Քայլ 2. Հաշվետվություններ բաժնի՝ ծախս հատվածից ընտրել հաշվետվության ձևեր բաժինը:

Քայլ 3. Հաշվետվության ձևեր բաժնից ընտրել Հայտարարություն՝ ԱԱՀ վճարող համարվելու և որպես ԱԱՀ վճարող հաշվառվելու վերաբերյալ (Ձև 264):

Քայլ 4. Հայտարարության (Ձև 264) լրացում.

Հաշվետվության առաջին մասում լրացնել ընկերության պետական գրանցման ամսաթիվը, որից սկսվել է գործունեությունը կամ յուրաքանչյուր հարկային տարվա համար նշել հունվարի 1-ը այդ տարվա համար:

Առանձնահատկություններ

Որոշակի դեպքերում ԱԱՀ վճարողը համարվելու վերաբերյալ ԱԱՀ հայտարարությունը լրացվում է ոչ թե պետական գրանցումից հետո այլ հետագա գործունեության ընթացքում, այդ պարագայում լրացվում է հայտարարության 2-րդ մասը: Այդ դեպքերը հետևյալն են.

- Միկրոձեռնարկատիրության և Շրջանառության հարկի ռեժիմներում գործունեություն ծավալելու անհնարինություն
- Միկրոձեռնարկատիրության և Շրջանառության հարկի ռեժիմներից ԱԱՀ ռեժիմ անցում
- ԱԱՀ շեմը գերազանցելը

Քայլ 5. Հայտարարությունը ամբողջությամբ լրացնելու հետո սեղմել Ժամանակավոր հիշել կոճակը, եթե անհրաժեշտ կլինի խմբագրել հաշվետվությունը կամ Գրանցել կոճակը, եթե հաշվետվությունը խմբագրման կարիք չունի Ժամանակավոր հիշելուց հետո հաշվետվությունը հայտնվում է Անավարտ հաշվետվություններ բաժնում ծախսից երկրորդը, այն կարող եք խմբագրել սեղմելով կոճակը, փոփոխությունները կատարելուց հետո Գրանցել կոճակը:

Քայլ 6. Բացել հաշվետվությունը

Քայլ 7. Պահպանել համակարգի՝ որևէ էթթապանակում՝ Folder

Քայլ 8. Ստորագրել (JSigntPdf ծրագրով)՝ տես ԲԱԺԻՆ ՄԱՍ 1

Քայլ 9. Ստորագրելուց հետո Հայտարարություն (Ձև 257)-ը բեռնել կոճակի միջոցով: Բեռնելուց հետո ակտիվանում է

ՆԱԽԱԲԱՆ 6, 7, 8, 9 բաժինների համար

Ուղեցույցի ստորև ներկայացվող բաժիններում ներկայացվում են Հայաստանի Հանրապետությունում.

1. Սննդի արտադրամաս (այսուհետ նաև՝ գործարան) կառուցելու համար անհրաժեշտ շինարարական թույլտվություն և/կամ լիցենզիա ստանալու՝ քայլ առ քայլ նկարագիրը՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն և լիցենզիա տրամադրող լիազոր մարմինները (**Շինարարական մաս**),

2. բուն սննդի արտադրություն իրականացնելիս պահանջվող լիցենզիաների և/կամ թույլտվությունների ու նմանատիպ այլ պահանջների վերաբերյալ տեղեկատվությունը և ստանալու քայլերը (**Արտադրական/ պարասպասման մաս**):

1. Շինարարական մաս. ելնելով Ուղեցույցի նպատակից՝ կարգավորումները ներկայացնելիս հաշվի է առնվել, որ՝

1.1. Սննդի արտադրամասը կառուցվելու է անհատ ձեռնարկատիրոջ (ԱՁ) կամ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության (ՍՊԸ) կողմից,

1.2. սննդի արտադրամասի կառուցման համար օգտագործվող հողամասը (այսուհետ՝ հողամաս) սեփականության իրավունքով պատկանում է ԱՁ-ին կամ ՍՊԸ-ին և ունի համապատասխան պետական գրանցում,

1.3. Հողամասի նպատակային նշանակությունը՝ «Արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման և այլ արտադրական» նշանակության է, իսկ գործառնական նշանակությունը՝ «գյուղատնտեսական արտադրական» է:

1.4. Սննդի արտադրամասը՝ չորանոցը, միջին ռիսկայնության շինարարական օբյեկտ է հանդիսանում:

1.5. սննդի արտադրամասի սեփականտերը՝ ՍՊԸ-ն կամ ԱՁ-ն, այսուհետ կանվանվի նաև կառուցապատող,

1.6. սննդի արտադրամաս կառուցող կազմակերպությունը, որը չի հանդիսանում սննդի արտադրամասի սեփականատեր, այլ այդպիսի աշխատանքներ է իրականացնում համապատասխան լիցենզիայի հիման վրա, կանվանվի՝ շինարարական ընկերություն:

2. Արտադրական/պարասպասման մաս. ՀՀ օրենսդրությամբ թեյերի, համեմունքների և մրգային չիպսերի արտադրության համար լիցենզիա/թույլտվություն նախատեսված չէ, այնուամենայնիվ ստորև ներկայացվում են դրանց արտադրության կապակցությամբ կարևոր նշանակություն ունեցող իրավական պահանջներ:

Սննդամթերքի և ընդհանրապես արտադրության համար կարևոր է տեխնիկական կանոնակարգերի ինստիտուտը: Այդ առումով քննարկվող դեպքի համար պետք է նշել հետևյալը.

1. ՀՀ օրենսդրությամբ թեյերի, համեմունքների և մրգային չիպսերի արտադրության տեխնիկական կանոնակարգ սահմանված չէ:

2. գործում է «Սննդային արտադրանքի անվտանգության մասին» Մաքսային միության ՄՄ ՏԿ 021/2011 կանոնակարգը, որով սահմանվում են՝

- այն օբյեկտները, որոնք ենթակա են տեխնիկական կարգավորման՝ թեյերը, համեմունքները և մրգային չիպսերը,
- տեխնիկական կարգավորման ենթակա օբյեկտների (թեյերը, համեմունքները և մրգային չիպսերը) անվտանգության պահանջները (ներառյալ սանիտարահամաճարակաբանական, հիգիենիկ),
- տեխնիկական կարգավորման ենթակա օբյեկտների նույնականացման⁸ կանոնները,
- տեխնիկական կարգավորման օբյեկտների համապատասխանության գնահատման (հաստատման) ձևերն ու ընթացակարգերը:

3. Բացի վերը նշվածից, կան նաև սպառողների իրավունքների պաշտպանությանը վերաբերող պահանջներ՝ ինչպիսիք են, օրինակ, արտադրանքի մակնշմանը, փաթեթավորմանը վերաբերող պահանջները, որոնց անհրաժեշտ է հետևել և հաշվի առնել սննդամթերքի արտադրություն իրականացնելիս:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ ՄՆԵՂԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ԶԲԱՂՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մնեղի արտադրամաս (այսուհետ նաև՝ չորանոց) կառուցելու համար անհրաժեշտ է ձեռք բերել շինարարության թույլտվություն (ձեռք բերելու ընթացակարգը՝ քայլ առ քայլ, ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմնի մասին տեղեկատվությունը տես ԲԱԺԻՆ 7-ում):

Շինարարության թույլտվություն ստանալու համար անհրաժեշտ է դիմել տեղական ինքնակառավարման մարմին (այսուհետ՝ ՏԻՄ), Երևան քաղաքի դեպքում՝ քաղաքապետարան, իսկ մարզերի դեպքում՝ համայնքապետարան:

ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԶԵՌՔ ԲԵՐԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳԸ ՔԱՅԼ ԱՌ ՔԱՅԼ՝ ՆԵՐԱՌՅԱԼ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐՆ ՈՒ ՎՃԱՐՆԵՐԸ, ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՏՐԱՄԱԴՐՈՂ ԻՐԱՎԱՍՈՒ ՄԱՐՄԻՆԸ

1. ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԱՍ

Կառուցապատման նպատակով թույլտվություն ստանալու համար անհրաժեշտ է ստանալ՝

1. նախագծման թույլտվություն (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք),
2. իրականացանել նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցում և միաժամանակ ստանալ շինարարության թույլտվություն,
3. շինարարության փուլից հետո՝ ավարտական ակտ (կամ շահագործման թույլտվություն):

ՓՈՒԼ 1. ՆԱԽԱԳԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագծման թույլտվություն (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք) ստանալու համար կառուցապատողը ՏԻՄ է ներկայացնում՝

1. Հայտ (օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow59> «Նախագծման թույլտվության ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի) հայտ/ Ձև 1-1» մասի «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում), որտեղ նշվում են՝

- նախագծվող նոր օբյեկտի կամ փոփոխման ենթակա (վերակառուցման, վերականգնման, ուժեղացման կամ գործառնական նշանակության փոփոխության) օբյեկտի (կամ դրա մի հատվածի) գտնվելու վայրը,
- գործառնական նշանակությունը (հողամասերի օգտագործումների և դրանց փոփոխությունների շրջանակը),
- նախատեսվող մակերեսը, կառույցի բարձրությունը,
- կառույցի գործառնական նշանակության փոփոխման դեպքում՝ փոփոխման նպատակը,
- եթե կառուցվող օբյեկտի համար առաջանում է նաև որևէ ինժեներական ենթակառուցվածքի նոր ծառայության մատուցման կամ մատուցվող ծառայության փոփոխության անհրաժեշտություն, ապա պետք է լրացնել համապատասխան մատակարար կազմակերպությունից տեխնիկական պայման ստանալու պահանջը:

Մատակարար կազմակերպություններն են՝

- Էլեկտրամատակարարում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ,
- Ջրամատակարարում ու ջրահեռացում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ,
- Գազամատակարարում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի Երևանի ԳԳՄ,
- Հեռահաղորդակցության ցանց անցկացրած կազմակերպության (կամ օպերատորի) ներկայացուցիչը,

որոնք սույն ուղեցույցում այսուհետ կանվանվեն՝ մատակարար կազմակերպություններ,

- Այլ տեղեկություններ, որոնք ներկայացված են հայտի օրինակում ստորև (տես սույն Ուղեցույցի Բաժին 9-ում):

2. Կառուցապատվող հողամասի հատակագիծը՝ նախագծվող կամ փոփոխման ենթակա օբյեկտի առաջարկվող տեղանշմամբ, իսկ կառույցի գործառնական նշանակության փոփոխության դեպքում՝ նաև վերջինիս հատակագիծը (հատակագծերը),

3. Անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունքի վկայականի կամ այն օգտագործողի՝ անշարժ գույքը փոփոխելու իրավունքը հաստատող փաստաթղթի պատճենը,

Նշում. այն դեպքերում, երբ կառուցապատվող հողամասի ինժեներական հետազննումները (ճարտարագիտական ուսումնասիրությունները) անհնարին են՝

առանց քանդման աշխատանքների իրականացման, ապա հայտին կցվում է նաև քանդման (կամ ապամոնտաժման) թույլտվություն ստանալու մասին դիմումը և այդ թույլտվության համար սահմանված տեղական տուրքի վճարման անդորրագիրը: Այս դեպքում քանդման թույլտվությունը տրվում է առաջադրանքի հետ միաժամանակ, ընդ որում, օբյեկտը փաստացի քանդվում է նշված թույլտվությամբ սահմանված պայմաններով:

Հայտի քննարկման և առաջադրանքի տրամադրման ժամկետներն են՝

- Մատակարար կազմակերպություններից տեխնիկական պայմաններ ստանալու անհրաժեշտության դեպքում՝ հայտի ընդունման օրվանից 10-օրյա ժամկետում,
- Մատակարար կազմակերպություններից տեխնիկական պայմաններ ստանալու անհրաժեշտության բացակայության դեպքում՝ հայտի ընդունման օրվանից 5-օրյա ժամկետում:

ՓՈՒԼ 2. ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ ՆԱԽԱԳԾՈՂԻ ՀԵՏ ԵՎ ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՄՇԱԿՈՒՄ

Կառուցապատողին տրված Նախագծման թույլտվություն / ճարտարապետահատակագծային առաջադրանք/ստանալու պարագայում անհրաժեշտ Նախագծային փաստաթղթերի մշակման նպատակով համապատասխան լիցենզիա ունեցող նախագծային փաստաթղթեր մշակող կապալառուի (Նախագծողի) հետ պետք է կնքել նախագծային և հետազոտական աշխատանքների կապալի պայմանագիր:

ՓՈՒԼ 3. ՆԱԽԱԳԾԱՅԻՆ ՓԱՍՏԱԹՂԹԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԵՑՄԱՆ ԵՎ ՄԻԱԺԱՄԱՆԱԿ ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅԱՆ ՍՏԱՑՈՒՄ

Նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցման եվ միաժամանակ շինարարության թույլտվության ստացման համար համապատասխան ՏԻՄ անհրաժեշտ է ներկայացնել՝

1. Դիմում (օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow59> «Նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցման և շին. թույլտվությունների տրամադրման դիմում»/ Ձև 2-1» մասի «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում), որտեղ նշվում են՝

- Կառուցապատողի կողմից հաստատված Նախագծային փաստաթղթերը (երկու օրինակից) (տես ՓՈՒԼ 2-ը),
- Նախագծային փաստաթղթերը մշակող կապալառուի գրավոր երաշխավորագիր (նախագիծը թողարկող կամ շինարարական աշխատանքների պատասխանատու դիմումի ձևաթղթում ներկայացված այլ տեղեկություններ.
- դիմումի ձևաթղթում ներկայացված այլ տեղեկություններ.

2. օրենքով սահմանված տեղական տուրքը վճարելու մասին

անդորրագիրը (տեղական տուրքի չափը սահմանվում է ավագանու կողմից):

Նախագծի հետ համաձայնվելու դեպքում ՏԻՄ-ը 5-օրյա ժամկետում կառուցապատողին տրամադրում է շինարարության թույլտվություն:

Շինարարության թույլտվության հետ միասին կառուցապատողին է տրվում շինարարության վարման մատյանը՝ դրոշմակնքված ՏԻՄ-ի կողմից:

Նշում: Շինարարական աշխատանքներ չսկսելու դեպքում՝ Իրավասու մարմնի նախաձեռնությամբ, շինարարության թույլտվությունն ուժը կորցրած է ճանաչվում:

ՓՈՒԼ 4. ԿԱՌՈՒՑԱՊԱՏՈՂԻ ԿՈՂՄԻՑ ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ՍԿՍԵԼՈՒ ԻՐԱԶԵԿՄԱՆ ԸՆԹԱՑԱԿԱՐԳ

Տրամադրված շինարարության թույլտվության հիման վրա նախատեսվող աշխատանքները սկսելուց առնվազն 3 օր առաջ կառուցապատողը պարտավոր է այդ մասին համապատասխան տեղեկանքով (տեղեկանքի օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow70> «Շինարարական աշխատանքները սկսելու մասին տեղեկանք» /Ձև 2-5/ «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում) իրազեկել ՏԻՄ-ի ղեկավարին:

Տեղեկանքում նշվում են՝

- շինարարությունն իրականացնող կազմակերպության մասին,
- տեխնիկական հսկողություն իրականացնողի մասին, (որի հետ նախապես կնքվում է համապատասխան ծառայությունների մատուցման պայմանագիր)
- հեղինակային հսկողություն իրականացնողի մասին, (որի հետ նախապես կնքվում է համապատասխան ծառայությունների մատուցման պայմանագիր):

ՓՈՒԼ 5. ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱԿՏ (ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ)

Կառուցված շինության շինարարական աշխատանքների իրականացման ավարտը և, ըստ գործառնական նշանակության, շահագործման ընդունումը, փաստագրվում են ավարտական ակտով (շահագործման թույլտվությամբ)՝ շինարարության թույլտվություն պահանջող բոլոր

շինարարական-մոնտաժային աշխատանքներն իրականացվելուց և ավարտված շինարարական օբյեկտը կառուցապատողին հանձնելուց և կառուցապատողի կողմից այն ընդունվելուց հետո:

Նշում. ՏԻՄ տարածքում ավարտական ակտը (շահագործման թույլտվությունը) տալիս է ՏԻՄ ղեկավարը:

Քայլ 1. Ավարտական ակտի (շահագործման թույլտվության) համար անհրաժեշտ է ձևավորել ընդունող հանձնաժողով, որի կազմում պարտադիր պետք է ընդգրկվեն՝

1. ՏԻՄ աշխատակազմի ներկայացուցիչ (անհրաժեշտ է ՏԻՄ ներկայացնել համապատասխան դիմում, որի օրինակը հաստատվում է յուրաքանչյուր տարածքային ՏԻՄ ղեկավարի կողմից):

Եթե կառուցված օբյեկտին (տվյալ դեպքում՝ չորանոցին) անհրաժեշտ է տրամադրել նաև փոստային առաքման նոր հասցե, ապա Ընդունող հանձնաժողովի կազմում ՏԻՄ աշխատակազմի համապատասխան անդամի թեկնածություն ստանալու դիմումին կառուցապատողը պետք է կցի նաև հասցե տրամադրելու ծառայության համար սահմանված կարգով նախատեսված տեղական վճարի անդորրագիրը (գումարի չափը սահմանում է համապատասխան տարածքային ՏԻՄ ղեկավարի որոշմամբ):

Հանձնաժողովի անդամի թեկնածության առաջարկը ՏԻՄ-ից կառուցապատողը ստանում է իր կողմից դիմումը մուտքագրելու օրվանից 5-օրյա ժամկետում:

2. Կառուցապատողը կամ նրա օրինական ներկայացուցիչը, ով հանդիսանում է Ընդունող հանձնաժողովի նախագահը:

Նշում. Ընդ որում, եթե շինարարության թույլտվությամբ առկա են համակառուցապատողներ կամ գրանցված անշարժ գույքն (հողամասը կամ տարածքը) ունի համասեփականատերեր, ապա վերջիններս նույնպես ներգրավվում են Ընդունող հանձնաժողովի կազմում, որպես հանձնաժողովի անդամներ:

3. Շինարարությունն իրականացրած շինարարական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները (ենթակապալառու (եթե այդպիսին առկա է),

4. Հեղինակային հսկողություն իրականացնողի ներկայացուցիչը,

5. ՀՀ քաղաքաշինական պետական տեսչության ներկայացուցիչը,

6. Մատակարար կազմակերպությունների ներկայացուցիչները՝ համաձայն Նախագծման թույլտվությամբ սահմանված

պահանջների և/կամ նախագծային փաստաթղթերով հաստատված պայմանների:

Մասնավորապես.

- Էլեկտրամատակարարում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ,
- Ջրամատակարարում ու ջրահեռացում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ,
- Գազամատակարարում ապահովողն ու սպասարկողը՝ «Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ-ի Երևանի ԳԳՄ,
- Հեռահաղորդակցության ցանց անցկացրած կազմակերպության (կամ օպերատորի) ներկայացուցիչը:

Այն դեպքերում, երբ օբյեկտի վերականգնման (վերականգնման, ուժեղացման, արդիականացման) կամ գործառնական նշանակության փոփոխության հետևանքով չի առաջացել որևէ ինժեներական ենթակառուցվածքի նոր ծառայությունների մատուցման կամ ծառայությունների մատուցման փոփոխության անհրաժեշտություն, նշված ծառայության մատակարար կազմակերպության ներկայացուցիչը չի ընդգրկվում ավարտված շինարարական օբյեկտն ընդունող հանձնաժողովի կազմում:

7. Համապատասխան ՏԻՄ աշխատակազմի ներկայացուցիչը:

Քայլ 2. Ձևավորված Ընդունող հանձնաժողովի աշխատանքների կազմակերպում

1. Ընդունող հանձնաժողովը ձևավորում և ղեկավարում է կառուցապատողը.

2. Ընդունող հանձնաժողովի աշխատանքն իրականացվում է կառուցապատողի հաշվին,

3. Ավարտված շինարարական օբյեկտի՝ հաստատված Նախագծային փաստաթղթերին և նորմատիվատեխնիկական փաստաթղթերի պարտադիր պահանջներին համապատասխանությունը հավաստվում է Ընդունող հանձնաժողովի ակտով (այսուհետ՝ Ընդունող հանձնաժողովի ակտ, օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74>

«Ավարտված շինարարական օբյեկտը շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտ /Ձև 3-2-1/» մասի «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում) և հիմնավորվում է Կատարողական փաստաթղթերով (կազմը և ձևերը սահմանվում են ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքաշինության պետական կոմիտեի կողմից, ընդ որում՝ կազմում է շինարարություն իրականացնող ընկերություն և հեղինակային հսկողություն իրականացնող անձանց մասնակցությամբ) կամ կառուցված օբյեկտի Տեխնիկական վիճակի (մասնավորապես՝ շահագործման ենթակա լինելու) մասին համապատասխան հետազննության դրական եզրակացությունով:

4. Ընդունող հանձնաժողովի ակտը պետք է ստորագրված

ու կնքված (եթե առկա է կնիք) լինի հանձնաժողովի բոլոր անդամների կողմից, որոնցից յուրաքանչյուրն իր իրավասության սահմաններում պատասխանատվություն է կրում հանձնաժողովի կողմից ընդունված որոշման համար՝ օրենքով սահմանված կարգով:

Մատակարար կազմակերպությունների կողմից Ընդունող հանձնաժողովի ակտի ստորագրումը հիմք է այդ կազմակերպությունների կողմից համապատասխան ծառայությունների մատուցման պայմանագիր կնքելու համար:

5. Ընդունող հանձնաժողովի կազմում ընդգրկված՝ ՀՀ Քաղաքաշինական պետական տեսչության, շահագրգիռ պետական այլ մարմինների և մատակարար կազմակերպությունների ներկայացուցիչները ՀՀ օրենսդրությամբ իրենց վերապահված իրավասության սահմաններում տալիս են եզրակացություն՝ ստորագրելով ընդունող հանձնաժողովի ակտը, հավաստելով ավարտված շինարարական աշխատանքների համապատասխանությունը հաստատված Նախագծային փաստաթղթերին և տրամադրված տեխնիկական պայմաններին: Այն ենթակա է իրականացման սույն ուղեցույցի ՔԱՅԼ 1-ում նշված՝ դիմումն ստանալու օրվանից 3-օրյա ժամկետներում:

Եթե, նշված ժամկետներում հանձնաժողովի համապատասխան անդամը չի ստորագրում Ընդունող հանձնաժողովի ակտը,

ապա սահմանված նույն ժամկետում պարտավոր է կառուցապատողին տրամադրել իր իրավասության սահմաններում արված դիտողությունները՝ նշելով արձանագրված թերությունները, որոնք պետք է վերացվեն շինարարական կապալի պայմանագրով սահմանված ժամկետում, այլապես օբյեկտը հանձնաժողովի կողմից չի ընդունվում:

Նշված թերությունները վերացնելու պարագայում կառուցապատողը կարող է կրկին դիմել Ընդունող հանձնաժողովի համապատասխան ներկայացուցչին (այսինքն՝ այդ մարմնին), որը եռօրյա ժամկետում պետք է տա իր եզրակացությունները, ստորագրի հանձնաժողովի ակտը:

Քայլ 3. ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻ (ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅԱՆ) ԶԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ

Ընդունող հանձնաժողովի ակտն ստորագրվելուց հետո 10-օրյա ժամկետում անհրաժեշտ է համայնքապետարան մուտքագրել Ավարտական ակտը ձևակերպելու դիմում (դիմումի օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-win->

[dow/#collapseTwo1#collapseWindow74](https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74) «Ավարտական ակտի (շահագործման թույլտվության) ձևակերպման վերաբերյալ դիմում /Ձև 3-3-1/» մասի «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում է ներկայացված):

Դիմումին կցվում են

- Ընդունող հանձնաժողովի ակտը (այսուհետ՝ Ընդունող հանձնաժողովի ակտ, օրինակը՝ <https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74> «Ավարտված շինարարական օբյեկտը շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտ /Ձև 3-2-1/» մասի «Բեռնել ձևաթուղթ» բաժնում),
- Կատարողական փաստաթղթերի ցանկը,
- Ավարտական ակտի և Շահագործման թույլտվության տրամադրման համար սահմանված առանձին-առանձին վճարումների անդորրագրերի բնօրինակները (գումարի չափը սահմանվում է ՏԻՄ ղեկավարի որոշմամբ):

Դիմումը քննարկվում է 3-օրյա ժամկետում:

Գործընթացի դրական ելքի պարագայում ՏԻՄ գրասենյակից դիմումատունն ստանում է **ԶԵՎԱԿԵՐՊՎԱԾ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԱԿՏԻ (ՇԱՀԱԳՈՐԾՄԱՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅԱՆ)** երկու օրինակները:

Նշում: Շինարարական թույլտվության սրացման գործընթացը նախատեսվում է իրականացնել նաև էլեկտրոնային կարգով՝ www.e-permits.am համակարգի միջոցով:

Հաշվի առնելով, որ սույն ուղեցույցի կազմման պահին նշված համակարգը ոչ լիարժեք է գործում և գտնվում է համակարգի արդիականացման և տեխնիկական վերամշակման փուլում, սույն ուղեցույցում շինարարության թույլտվության ձեռքբերման էլեկտրոնային կարգը չի ներկայացվում:

2. ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ/ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ՄԱՍ

Քայլ 1. Մինչև արտադրական բուն գործընթացին անցնելը, արտադրողը կամ այլ կերպ ասած սննդի շղթայի օպերատորը, պարտավոր է ապահովել ՀՀ օրենսդրությամբ և Մաքսային միության ՄՄ ՏԿ 021/2011 «Սննդային արտադրանքի անվտանգության մասին» կանոնակարգով սահմանված նորմերի և կանոնների պահպանումը:

Այդ նորմերն ու կանոնները սահմանում են, որ սննդամթերքի վերամշակման համար նախատեսված կառույցները՝ մրգային չիպսեր, թեյեր և համեմունքներ արտադրող չորանոցները, պետք է.

- ունենան արտադրական, կենցաղային և օժանդակ սենքեր⁹,

- ջրամատակարարման և ջրահեռացման համապատասխան համակարգեր,
- համապատասխան լուսավորություն, օդափոխություն,
- ապահովեն աշխատակիցների անձնական հիգիենան (ներառյալ ունենան սանիտարական գրքույկ),
- ապահովեն թափոնների պատշաճ կառավարումը,
- ունենան սահմանված պահանջներին համապատասխանող սարքավորումներ և գույք,
- իրականացնեն արտադրությանը ներկայացվող պահանջները (մասնավորապես սննդամթերքի արտադրանքի իրականացման գործընթացների իրականացման ժամանակ, տվյալ արտադրանքի անվտանգության պահանջներից ելնելով, արտադրողը պետք է մշակի, իրականացնի և պահպանի վտանգի աղբյուրի վերլուծության և կրիտիկական կետերի հսկման համակարգի (ՎԱՎԿԿՀ- անգլերեն տարբերակը՝ HACCP-Hazard Analysis and Critical Control Points) սկզբունքների վրա հիմնված ընթացակարգերը),
- իրականացնեն համապատասխան փաթեթավորում համապատասխան՝ ՄՄ ՏԿ 005/2011 «Փաթեթների անվտանգության մասին» տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջներին համապատասխան,
- իրականացնեն համապատասխան մակնշում,
- իրականացնեն հումքի և պատրաստի արտադրանքի հանապատասխան պահումը,
- իրականացնեն սննդամթերքի պատշաճ փոխադրումը:

Նշված բոլոր պահանջների մանրամասն նկարագրությունը տես հետևյալ հղումով՝ https://snund.am/wp-content/uploads/2018/07/tntes_ughecuyc.pdf:

Քայլ 2. Բոլոր վերը նշված պահանջները ապահովելուց հետո արտադրողը պետք է հաստատի **տեխնոլոգիական հրահանգը և բաղադրագիրը**¹⁰: Տեխնոլոգիական հրահանգին և բաղադրագրին ներկայացվող պահանջները տես ՀՀ կառավարության 28 հունիսի 2007 թվականի N 885-Ն՝ “Տեխնոլոգիական հրահանգին ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին” որոշման մեջ:

Նշում: Տեխնոլոգիական հրահանգները մշակվում են արտադրության գործընթացի կամ դրա որոշակի փուլերի համար՝ արտադրությունը կազմակերպելու և

արտադրանքի թողարկումն ապահովելու նպատակով, և հաստատվում են արտադրողի կողմից:

Քայլ 3. Թեյերը, համեմունքները և մրգային չիպսերը և դրանց հետ շփվող նյութերը ենթակա են համապատասխանության հայտարարագրման:

Նշում: այն դեպքում, եթե Հայաստանի Հանրապետությունում թեյերը, համեմունքները և մրգային չիպսերի արտադրության համար սահմանված լինել համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգ, հեղուաբար արտադրանքը ենթակա կլինի համապատասխանության սերտիֆիկացման: Տվյալ դեպքում գործում է Մաքսային միության ՄՄ ՏԿ 021/2011 «Սննդային արտադրանքի անվտանգության մասին» կանոնակարգ, որով արտադրանքը ենթակա է հայտարարագրման, որից հետո արտադրողը կրնա դրակվի ԵՏՄ կազմակերպությունների ռեեստր:

Այսպիսով, մինչև արտադրանքի թողարկումը, արտադրողը պետք է ստանա հայտարարագիր՝ յուրաքանչյուր ապրանքատեսակի համար՝ առանձին թեյերի տեսականու համար, առանձին՝ համեմունքների տեսականու համար և առանձին մրգային չիպսերի տեսականու համար (տես նաև «Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենքը և «Տեխնիկական կանոնակարգման մասին» ՀՀ օրենքը):

Համապատասխանության հայտարարագիր ստանալու համար արտադրողը կարող է դիմել՝ ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության Ստանդարտացման և չափագիտության ազգային մարմին՝ www.sarm.am կամ նմանատիպ իրավասություն ունեցող այլ մարմինների՝ մասնավոր ոլորտում:

Քայլ 4: Արտադրողը, շղթայի օպերատորների համար նախատեսված տվյալների բազայի ապահովման նպատակով, ՀՀ Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի կայք՝ www.snund.am՝ «Տնտեսվարողի գրանցում» բաժնի այցելելով ներկայացնում է հետևյալ տեղեկատվությունը՝

- 1) հարկ վճարողի հաշվառման համարը (ՀՎՀՀ)՝ սեղմելով «Շարունակել» կոճակը,
- 2) տնտեսվարողի տվյալները՝ իրավաբանական տվյալները՝ սեղմելով «Շարունակել» կոճակը.

ինչպես նաև մասնագետի անձնագրի պատճենը),

- մասնագետի (մասնագետների) կողմից նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկը՝ համաձայն N 4 ձևի,
- պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը՝ տարեկան 80 000 ՀՀ դրամի չափով:

Ձև N 1

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ
ԿՈՄԻՏԵ
(վերնագիրը փոփ. 27.07.17 N 918-Ն)**

_____
(հայտատուի անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, պետական գրանցման համարը)

_____
(գտնվելու վայրը, հեռախոսահամարը, ֆաքսը)

Հ Ա Յ Տ

Խնդրում եմ տրամադրել շինարարության իրականացման (բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջող աշխատանքների և «Լիցենզավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 43-րդ հոդվածով հաստատված աղյուսակի 17-րդ բաժնի 2-րդ կետով նախատեսված այլ դեպքերի) լիցենզիա՝ ստորև ներկայացվող ոլորտում (ոլորտներում) գործունեություն իրականացնելու համար՝

_____
(ոլորտը (ոլորտները), որի (որոնց) համար տրամադրվելու է (են) աշխատանքներ իրականացնող պատասխանատու անձանց լիցենզիայի ներդիր (ներդիրներ)

_____
_____
_____
_____

Հայտին կցվում են՝

- 1) տվյալներ կազմակերպությունում ներգրավված մասնագետի (մասնագետների) և ոլորտի մասին (N 3 ձև),
- 2) մասնագետի դիպլոմի, վերապատրաստման վկայականի, կոչումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները, ինչպես նաև մասնագետի անձնագրի պատճենը,
- 3) մասնագետի (մասնագետների) կողմից նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկը (N 4 ձև),
- 4) պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը:

ԴԻՄՈՂ _____
(պաշտոնը)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(անունը, ազգանունը)

_____ 20 թ.

(ձևը լրաց. 06.10.11 N 1415-Ն, 28.04.16 N 432-Ն, փոփ., լրաց., խմբ. 27.07.17 N 918-Ն)

Տ Վ Յ Ա Լ Ն Ե Ը

(կազմակերպության անվանումը)

(անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, հայրանունը, ազգանունը)

ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ ԵՎ ՈԼՈՐՏԻ (ՈԼՈՐՏՆԵՐԻ) ՄԱՍԻՆ

NN ը/կ	Աշխատողի պաշտոնը, անունը, ազգանունը, հայրանունը	Կրթությունը	Մասնագիտությունը	Ոլորտը (ոլորտները)
1	2	3	4	5

(կազմակերպության տնօրենի կամ անհատ ձեռնարկատիրոջ ստորագրությունը, անունը, ազգանունը)

_____ 20 թ.

Ձև N 4

(կազմակերպության անվանումը, անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը)

(լիցենզավորվող տարբերակի անվանումը (անունը, ազգանունը)

Ց Ա Ն Կ

ՆԱԽԿԻՆՈՒՄ ԿԱՏԱՐՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ

NN ը/կ	Աշխատանքի (ծառայության) անվանումը	Կատարման ժամկետը	Վավերացումը (պայմանագրի, ակտի համարները)
1	2	3	4

(կա

Անհատ ձեռնարկատեր հանդիսացող հայտատուները լիցենզիա ստանալու համար ներկայացնում են փաստաթղթերի հետևյալ փաթեթը՝

*Տե՛ս սույն բաժնի շրջանակներում ներկայացվող ձև 3-ը և 4-ը վերևում, իսկ ձև 2-ը ներքևում:

- լիցենզիա ստանալու մասին հայտ՝ համաձայն N 2 ձևի:

Հայտում նշվում են Ա/Ձ անունը, հայրանունը, ազգանունը, պետական հաշվառման համարը, բնակության և գործունեության իրականացման վայրերը, լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակը՝ քաղաքաշինություն

- անձնագրի կամ նույնականացման քարտի պատճենը,
- տվյալներ Ա/Ձ կամ նրա հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի համաձայն՝ արտադրական ոլորտում գործունեություն իրականացնելու համար առնվազն մեկ մասնագետի մասին՝ համաձայն N 3 ձևի (այդ թվում՝ նրա մասնագիտական ունակությունը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները՝ դիպլոմ, վկայական, վերապատրաստման վկայական, կոչումը հավաստող փաստաթղթեր, ինչպես նաև մասնագետի անձնագրի պատճենը),
- մասնագետի (մասնագետների) կողմից նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկը՝ համաձայն N 4 ձևի,
- պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը՝ տարեկան 80 000 ՀՀ դրամի չափով:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԸՆԹԵՐ ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵ

(վերնագիրը փոփ. 27.07.17 N 918-Ն)

(անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, հայրանունը, ազգանունը)

(անհատ ձեռնարկատիրոջ պետական հաշվառման համարը)

(բնակության և գործունեության իրականացման վայրերը, հեռախոսահամարները)

Հ Ա Ց Ց

Խնդրում եմ տրամադրել շինարարության իրականացման (բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջող աշխատանքների և «Լիցենզավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 43-րդ հոդվածով հաստատված աղյուսակի 17-րդ բաժնի 2-րդ կետով նախատեսված այլ դեպքերի) գործունեության լիցենզիա՝ ստորև ներկայացվող ոլորտում (ոլորտներում) գործունեություն իրականացնելու համար՝

(ոլորտը (ոլորտները), որի (որոնց) համար տրամադրվելու է (են) աշխատանքներ իրականացնող պատասխանատու անձանց լիցենզիայի ներդիր (ներդիրներ)

Հայտին կցվում են՝

- 1) անձնագրի պատճենը.
- 2) տվյալներ անհատ ձեռնարկատիրոջ կամ նրա հետ կնքված աշխատանքային պայմանագրի համաձայն աշխատող մասնագետի (մասնագետների) և ոլորտի մասին (N 3 ձև).
- 3) մասնագետի դիպլոմի, վերապատրաստման վկայականի, կոչումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները, ինչպես նաև մասնագետի անձնագրի պատճենը.
- 4) մասնագետի (մասնագետների) կողմից նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկը (N 4 ձև).
- 5) պետական տուրքի վճարման անդորրագիրը:

ԴԻՍՈՂ _____
(պաշտոնը)

_____
(ստորագրությունը)

_____
(անունը, ազգանունը)

_____ 20 թ.

Լիցենզիա տալու ընթացակարգը

- Լիցենզիան տրվում է լիցենզիա ստանալու համար բոլոր փաստաթղթերը ներկայացվելուց հետո՝ 23 աշխատանքային օրվա ընթացքում,
- Լիցենզիան տրվում է անժամկետ,
- Լիցենզավորված անձն իրավունք ունի գործունեություն իրականացնելու միայն լիցենզիային կից տրամադրված ներդիրում (ներդիրներում) նշված ոլորտում (ոլորտներում):

2. Լիցենզավորման գործընթացի էլեկտրոնային եղանակով իրականացումը

ՀՀ-ում գործում է լիցենզիաների ստացման հայտերի ընդունման www.e-gov.am/licenses էլեկտրոնային համակարգը:

Ա. Իրավաբանական անձ.

Իրավաբանական անձը շինարարության իրականացման լիցենզիան էլեկտրոնային տարբերակով ստանալու համար պետք է կատարի հետևյալ քայլերը:

*բոլոր գործողությունները կատարելուց առաջ համակարգչին միացնել նույնականացման քարտ ընթերցող սարքը:

Քայլ 1. Նշված կայք մուտք գործելուց հետո, բացված պատուհանում որպես գործունեության տեսակ ընտրել «քաղաքաշինության բնագավառ», այնուհետև «շինարարության իրականացում», այնուհետև ընտրել հայտատուի տեսակը՝ նշելով «իրավաբանական անձ»:

1. Ընտրեք գործունեության տեսակը ըստ բնագավառի կամ այն տրամադրող գնահատման

Բանկային և ֆինանսավարկային կազմակերպությունների բնագավառ
Առևտրի բնագավառ
Առողջապահության բնագավառ
Կրթության բնագավառ
Փոստային կապի բնագավառ
Մաքսային բնագավառ
Շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառ
Վիճակախաղերի, շահումներով խաղերի բնագավառ
Տրանսպորտի բնագավառ
Քաղաքաշինության բնագավառ

☐ Ի մեծերական հետազննում

☐ Շենքերի և շինությունների տեխնիկական վիճակի հետազննություն

☒ Շինարարության իրականացում (բացառությամբ շինանարության բուլլետովություն չափանշող աշխատանքների)

☐ Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողություն (բացառությամբ շինանարության բուլլետովություն չափանշող աշխատանքների)

Activate
Go to Settings

Քայլ 2. Այնուհետև պետք է սեղմել ներքևում «լրացնել հայտ» կոճակը:

Հայտին կից ներկայացվում են նաև հարակից փաստաթղթերը՝ մասնագիտական կազմի և որակավորման մասին և նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկի մասին, որոնց նմուշները արդեն իսկ ներկայացվել են սույն ուղեցույցի 4-րդ բաժնում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակի նմուշը կցված է դիմումին (տես ներքևի նկարում):

Հարակից փաստաթղթեր

Մասնագիտական կազմի և որակավորման մասին (Ձև N3)

Նախնական կատարված աշխատանքների ցանկը (Ձև N4)

Հայտի (տե՛ս նկարը ներքևում) մեջ պետք է նշվեն հետևյալ տեղեկությունները՝

- Իրավաբանական անձի (կազմակերպության) անվանումը,
- Կազմակերպական-իրավական ձևը՝ ՍՊԸ,
- Գործունեության իրականացման վայրը, հեռախոսահամարը, ֆաքսը ,
- Իրավաբանական անձի գտնվելու վայրը,
- Պետական գրանցման համարը,
- Էլ. փոստի հասցեն,
- Տնօրենի անուն, ազգանուն, հայրանուն
- Նշումներ:

* Իրավաբանական անձի (կազմակերպության) անվանումը

* Կազմակերպական իրավական ձևը

* Գործունեության իրականացման վայրը (հասցեն), հեռախոսահամարը, ֆաքսը

* Իրավաբանական անձի գտնվելու վայրը (հասցեն)

* Պետական գրանցման համարը

* Էլ. փոստի հասցե

Նշումներ

* Տնօրենի անուն, ազգանուն, հայրանուն

* Հայտին կից ներկայացվում է

☐ Ցվյալներ կազմակերպությունում ներդրագրված մասնագետների մասին (սղոթվում՝ մասնագիտական որակավորումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները՝ դիպլոմ, վկայական, ֆիրմապատրաստման վկայական, կրթունք հաստատող փաստաթղթեր, աշխատանքային գրքով, անձնագրի պատճենը, աշխատանքային պայմանագիր և այլն), ձև 3

☐ Նախնական կատարված աշխատանքների հաստատված ցանկը (Ձև 4)

Հայտին կից պարտադիր ներկայացվում են նաև տվյալներ կազմակերպությունում ներգրավված մասնագետների մասին (այդ թվում՝ մասնագիտական որակավորումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները՝ դիպլոմ, վկայական, վերապատրաստման վկայական, կոչումը հաստատող փաստաթղթեր, անձնագրի պատճենը, աշխատանքային գրքով (մինչև 2017 թվականը աշխատանքի ընդունված լինելու դեպքում) կամ տեղեկանք՝ տվյալ աշխատանքի մասին, աշխատանքային պայմանագիր և այլն), ձև 3

Նախնական կատարված աշխատանքների հաստատված ցանկը (ձև 4):

*Նշված ձև 3 և ձև 4 ներկայացված են էլեկտրոնային հայտի վերևի մասում:

Քայլ 3. Հայտում ներկայացված բոլոր պարտադիր դաշտերը լրացնելուց հետո, կից պետք է ներբեռնել վերևում նշված անհրաժեշտ փաստաթղթերն ու տեղեկությունները, այնուհետև սեղմել «ուղարկել» կոճակը:

Բ. Անհատ ձեռնարկատեր

Ա/Ձ-ն էլեկտրոնային տարբերակով շինարարության իրականացման լիցենզիա ստանալու համար պետք է կատարի հետևյալ քայլերը:

Քայլ 1: Նշված կայք մուտք գործելուց հետո, բացված պատուհանում որպես գործունեության տեսակ ընտրել «քաղաքաշինության բնագավառ», այնուհետև «շինարարության իրականացում», այնուհետև ընտրել հայտատուի տեսակը՝ նշելով «անհատ ձեռնարկատեր»:

Կրթության բնագավառ
Փոստային կապի բնագավառ
Մաքսային բնագավառ
Շրջակա միջավայրի պահպանության բնագավառ
Վիճակագրության, շահումներով խաղերի բնագավառ
Տրանսպորտի բնագավառ
Քաղաքաշինության բնագավառ
☐ Ինժեներական հետազոտում
☐ Ենթերիկ և շինությունների տեխնիկական վիճակի հետազոտություն
☒ Շինարարության իրականացում (բացառությամբ շինանարության թույլտվություն չստանալու աշխատանքների)
☐ Շինարարության որակի տեխնիկական հսկողություն (բացառությամբ շինանարության թույլտվություն չստանալու աշխատանքների)
☐ Քաղաքաշինական փաստաթղթերի մշակում և փորձաքննություն (բացառությամբ շինանարության թույլտվություն չստանալու աշխատանքների)
Գործունեության այլ բնագավառներ
Անվտանգության բնագավառ

2. Ընտրեք հայտատուի տեսակը

☐ Իրավաբանական անձ
 ☒ Անհատ ձեռնարկատեր
 ☐ Ֆիզիկական անձ

Քայլ 2. Այնուհետև պետք է սեղմել «լրացնել հայտ» դաշտը:

Հայտին կից ներկայացվում են նաև հարակից փաստաթղթերը՝ մասնագիտական կազմի և որակավորման մասին և նախկինում կատարված աշխատանքների ցանկի մասին, որոնք արդեն իսկ ներկայացվել են սույն ուղեցույցի 4-րդ բաժնում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակի նմուշը կցված է դիմումին:

Հայտի մեջ պետք է նշվեն հետևյալ տեղեկությունները՝

- Ա/Ձ անուն, ազգանուն,
- Բնակության վայր, հեռախոսահամար,
- Գործունեության իրականացման վայրը (հասցեն) հեռախոսահամար, ֆաքսը,
- Անձնագիրը (սերիան, համարը),
- Պետական հաշվառման համարը,
- Էլ. փոստի հասցեն,
- Նշումներ

* Անհատ ձեռնարկատիրոջ անունը, ազգանունը

* Բնակության վայրը, հեռախոսահամարը

* Գործունեության իրականացման վայրը (հասցեն), հեռախոսահամարը, ֆաքսը

* Անձնագիրը (տերիան և համարը)

* Պետական հաշվառման համարը

* Էլ. փոստի հասցե

Նշումներ

* Հայտին կից ներկայացվում է

☐ Տվյալներ կազմակերպությունում ներգրավված մասնագետների մասին (այդ թվում՝ ժամանակավորական դասակարգումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները՝ դիպլոմ, վկայական, վերապատրաստման վկայական, կոլումբ հաստատող փաստաթղթեր, աշխատանքային գրքույկ, անձնագրի պատճենը, աշխատանքային պայմանագիր և այլն). ձև 3

☐ Նախկինում իրականացված աշխատանքների հաստատված ցանկը (ձև 4)

ՆՇՈՒՄ ՑԱՅԼԵՐԸ

Հայտին կից պարտադիր ներկայացվում են նաև տվյալներ կազմակերպությունում ներգրավված մասնագետների մասին (այդ թվում՝ մասնագիտական որակավորումը հավաստող փաստաթղթերի պատճենները՝ դիպլոմ, վկայական, վերապատրաստման վկայական, կոչումը հաստատող փաստաթղթեր, անձնագրի պատճենը, աշխատանքային գրքույկ (մինչև 2017 թվականը աշխատանքի ընդունված լինելու դեպքում) (առկայության դեպքում)/ կամ տեղեկանք՝ աշխատանքի մասին, աշխատանքային պայմանագիր և այլն). ձև 3

Նախկինում իրականացված աշխատանքների հաստատված ցանկը (ձև 4):

*Նշված ձև 3 և ձև 4 ներկայացված են էլեկտրոնային հայտի վերևի մասում:

Քայլ 3. Հայտում ներկայացված բոլոր պարտադիր դաշտերը լրացնելուց հետո, կից պետք է ներբեռնել վերևում նշված անհրաժեշտ փաստաթղթերն ու տեղեկությունները, այնուհետև սեղմել «ուղարկել» կոճակը:

- Լիցենզիա ստանալու մասին հայտը համարվում է ընդունված՝ լիցենզավորող մարմնում մուտք լինելու օրվանից: Տվյալ մարմնում լիցենզիա ստանալու մասին հայտը մուտքագրված լինելու փաստը հավաստվում է հետադարձ ծանուցմամբ՝ նույն աշխատանքային օրվա ընթացքում, որը պարունակում է 12-նիշանոց ծածկագիր: Հայտատուն հայտի ընթացքին կարող է հետևել նշված 12-նիշանոց ծածկագրով համակարգ մուտք գործելու միջոցով:
- Լիցենզավորող մարմինը լիցենզիա ստանալու մասին հայտի մերժման կամ լիցենզիա ստանալու մասին հայտի բավարարման դեպքում դրա մասին հայտատուին տեղեկացնում է այն էլեկտրոնային հասցեով և (կամ) հեռախոսահամարով, որը նշված է հայտում: Հայտատուն լիցենզիայի ընթացքին կարող է ծանոթանալ իրեն տրամադրված 12-նիշանոց ծածկագրով համակարգ մուտք գործելու միջոցով:
- Լիցենզիայի բնօրինակը հայտատուին է հանձնվում վերջինիս կողմից լիցենզիա ստանալու մասին հայտն ստորագրվելուց հետո՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ լիցենզիա ստանալու մասին հայտը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ստորագրված է էլեկտրոնային թվային ստորագրությամբ:

*Այն դեպքում, երբ հայտատուի կողմից լիցենզիա ստանալու մասին հայտը ներկայացվել է և՛ էլեկտրոնային, և՛ թղթային տարբերակներով, ապա լիցենզավորող մարմինը համադրում է ներկայացված փաստաթղթերի էլեկտրոնային և թղթային տարբերակները և սահմանված կարգով ընթացք է տալիս հայտի թղթային տարբերակին:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՄՆՆԴԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՄԲ ԶԲԱՂՎՈՂՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Ուղեցույցի այս բաժնում ներկայացված են սննդի արտադրությամբ զբաղվող ՍՊԸ-ում ֆիզիկական անձանց աշխատանքի ընդունելու, աշխատանքը կազմակերպելու համար ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված նվազագույն քայլերը, պահանջները:

1. Աշխատանքի ընդունման ընդհանուր պահանջներ

ՔԱՅԼ 1. Աշխատողի փաստաթղթերի հավաքագրում.

1. Անձը հաստատող փաստաթուղթ- վավեր անձնագիր կամ նույնականացման քարտ,
2. Սոցիալական ապահովության քարտ կամ դրա փոխարինող փաստաթուղթը՝ հանրային ծառայությունների համարանիշ պարունակող տեղեկանք,
3. Տեղեկանք առողջական վիճակի մասին (սանիտարական գրքույկ),
4. Կրթության / որակավորման մասին վկայական (ըստ անհրաժեշտության),
5. 16-18 տարեկան անչափահասների համար՝ ծնողներից մեկի, որդեգրողի կամ հոգաբարձուի կամ խնամակալի գրավոր համաձայնություն,
6. Այլ փաստաթղթեր (ըստ անհրաժեշտության):

Նշում: 2-րդ կետում նշված՝ սոցքարտի ներկայացման կարիք չի լինի, եթե անձը ներկայացնում է Նույնականացման քարտ, որի դարձերեսին, առկա է տեղեկություն նաև սոցիալական քարտի մասին:

ՔԱՅԼ 2. Բժշկական զննություն

Աշխատանքի ընդունվելիս և հետագայում կիսամյակը մեկ անգամ, սննդի արտադրության ոլորտի այն աշխատակիցներն, ովքեր շփում ունեն սննդամթերքի՝ սույն Ուղեցույցում բերված օրինակին համապատասխան՝ թեյերի և համեմունքների վերամշակման, մրգային չիպսերի արտադրության հետ դրա, մասնավորապես դրանց՝

- արտադրման,
- փաթեթավորման,
- պահպանման, ինչպես նաև
- բոլոր տեսակի փոխադրամիջոցներով փոխադրման ընթացքում,

պետք է անցնեն պարտադիր բուժզննություն:

Ընկերության այլ աշխատակիցների համար պարտադիր բուժզննություն չի պահանջվում:

Նշում: Պարտադիր բուժզննություն չի նախատեսվում նաև սույն Ուղեցույցի 6-րդ բաժնում նշված շինարարական աշխատանքներ իրականացնող աշխատակիցների վրա:

Բուժզննության արդյունքների վերաբերյալ տվյալներն ամփոփվում են սանիտարական գրքույկում:

Բուժզննությունն իրականացվում է այդպիսի ծառայություններ մատուցող լիցենզավորված ցանկացած բժշկական հաստատությունում՝ գործատուի հետ ունեցած ծառայությունների մատուցման պայմանագրի հիման վրա: Սանիտարական գրքույկը տրամադրվում է գործատուի կողմից:

Եթե նախնական՝ աշխատանքի ընդունվելիս, բուժզննության արդյունքում նշված աշխատանքի հետ անհամատեղելի հիվանդություններ չեն հայտնաբերվում, ապա անձը կարող է սկսել աշխատանքը սննդի արտադրությամբ զբաղվող ընկերությունում:

Աշխատանքի ընթացքում՝ պարբերական բուժզննության արդյունքներով աշխատանքի հետ անհամատեղելի առողջական խնդիր առաջանալու դեպքում աշխատողը չի կարող շարունակել իր աշխատանքը մինչ այդ զբաղեցրած պաշտոնում:

ՔԱՅԼ 3. Աշխատանքի ընդունումը

Անձի աշխատանքի ընդունումը կարող է լինել աշխատանքային պայմանագրի կնքմամբ կամ անհատական իրավական ակտ՝ հրաման/կարգադրություն և այլն, ընդունելու միջոցով:

Աշխատանքային պայմանագիր. բովանդակությանը և կնքմանը վերաբերող պահանջներ ¹¹

Բովանդակություն (նվազագույն, պարտադիր պայմաններ)

1. կնքելու տարին, ամիսը, ամսաթիվը, վայրը.
2. աշխատողի անունը, ազգանունը, նրա ցանկությամբ՝ նաև հայրանունը.
3. գործատուի անվանումը, աշխատանքը սկսելու տարին, ամիսը, ամսաթիվը.

4. պաշտոնի անվանումը և (կամ) աշխատանքային գործառույթները.

5. հիմնական աշխատավարձի չափը և (կամ) այն որոշելու ձևը.

6. աշխատանքային պայմանագրի գործողության ժամկետը (անհրաժեշտության դեպքում).

7. փորձաշրջան սահմանելու դեպքում՝ փորձաշրջանի տևողությունը և պայմանները. ¹²

8. աշխատաժամանակի ռեժիմը՝ նորմալ տևողություն/ ոչ լրիվ աշխատաժամանակ/կրճատ տևողություն/ աշխատաժամանակի գումարային հաշվարկ.

9. ամենամյա արձակուրդի տեսակը և տևողությունը.

10. իրավական ակտը ստորագրող անձի պաշտոնը, անունը, ազգանունը:

Աշխատանքային պայմանագիրը կնքվում է

- գրավոր,
- հաստատվում է երկու բնօրինակներից
- աշխատողին տրամադրվում է հաստատված մեկ բնօրինակ:
- աշխատողին տրամադրվում է հաստատված մեկ բնօրինակ:

Աշխատանքային պայմանագիրը կարող է կնքվել (հաստատվել) նաև կողմերի էլեկտրոնային ստորագրությամբ:

Ի լրումն աշխատանքային պայմանագրի կնքման, բուն աշխատանքը սկսելուց առաջ գործատուն աշխատողին ծանոթացնում է աշխատանքի պայմաններին, ներքին կարգապահական կանոններին, աշխատավայրում նրա աշխատանքը կանոնակարգող գործատուի այլ կանոններին

11

Անհատական իրավական ակտով՝ հրաման/ կարգադրություն և այլն, աշխատանքի ընդունելիս կիրառվում են նույն կանոնները, ինչպես նախատեսված է՝ «Աշխատանքային պայմանագիր» մասում:

12

Փորձաշրջան չի կարող նախատեսվել 18 տարին չլրացած անձանց հետ պայմանագիր կնքելիս:

և իրավական ակտերին:

Աշխատողն, իր հերթին պարտավոր է բարեխղճորեն կատարել աշխատանքային պարտավորությունները, պահպանել աշխատանքային կարգապահությունը, անվտանգության ապահովման պահանջները, բարեխղճորեն վերաբերվել գործատուի և այլ աշխատողների գույքին, ինչպես նաև մարդկանց կյանքին ու առողջությանը, գործատուի գույքի պաշտպանությանն սպառնացող վտանգի ծագման մասին անմիջապես տեղեկացնել գործատուին:

Աշխատողների առողջության և անվտանգության պահպանության համար համապատասխան պայմանների ստեղծման պարտավորությունը կրում է գործատուն: Այդ նպատակով նա իրականացնում է համապատասխան միջոցառումներ, ինչպես նաև գրավոր ծանուցում և բացատրում տեխնիկական և աշխատանքային անվտանգության կանոնները:

Քայլ 4. Գրանցման հայտ

Աշխատանքի ընդունմանը՝ պայմանագրի կնքմանը (աշխատանքի ընդունման մասին հրամանի ընդունմանը) հաջորդում է առցանց հարթակում՝ ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի (այսուհետ՝ նաև հարկային մարմին)՝ www.taxservice.am կայքի միջոցով, էլեկտրոնային եղանակով, աշխատանքի ընդունման գրանցման հայտ ներկայացնելը: Նպատակն է հարկային մարմնին ֆիզիկական անձանց աշխատանքի վերաբերյալ ամփոփ տեղեկությունների ներկայացումը, որի միջոցով հարկային մարմինը վերահսկողություն է իրականացնում աշխատողներին վճարված եկամուտներից գանձվող հարկերի, այլ պարտադիր վճարների, ներառյալ կենսաթոշակի համար կարևոր նշանակություն ունեցող սոցիալական վճարի, աշխատողի ժամանակավոր անաշխատունակության դեպքում վճարվող նպաստների նկատմամբ:

Գրանցման հայտի համարը վերը նշված կայքի՝ կազմակերպության պրոֆիլում ներկայացված հաշվետվությունների տեսակների ցանկում 79-րդ ձևն է՝

79. ԳՐԱՆՑՄԱՆ ՀԱՅՏ՝ Վարձու աշխատողի և պայմանագրային եկամուտ ստացող ֆիզիկական անձի անհատական տվյալների

Գրանցման հայտում նշվում է աշխատակցի անուն, ազգանուն, հայրանունը, անձնագրային տվյալները, պաշտոնը, աշխատաժամանակի տևողությունը, աշխատանքը սկսելու ամիս, ամսաթիվ, տարեթիվը: **Գրանցման հայտը պետք է ներկայացվի մինչև աշխատանքը սկսելու օրվա ժամը 14:00-ն:**

- Դիմում ներկայացնել ՀՀ Աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարություն՝ տեղեկացնելով, որ ունի ազատ աշխատատեղ և ներկայացնելով այդ աշխատատեղի նկարագիրը:
- Նախարարությունը ուսումնասիրում է, թե ազատ աշխատատեղին համապատասխան ՀՀ գործազուրկ և աշխատանք փնտրող քաղաքացիներ կան, թե ոչ: Ուսումնասիրությունը կատարվում է գործազուրկների տվյալների պետական բազաների միջոցով: Եթե այդ բազայում գրանցված են նման աշխատատեղ փնտրող տեղացի/ՀՀ քաղաքացի անձինք, ապա նախարարությունը նրանց ուղղորդում է դեպի Գործատուն՝ հարցազրույց անցնելու համար: Եթե չեն գտնվում նման գործազուրկ մարդիկ կամ Գործատուն՝ եղածների հետ հարցազրույցի արդյունքում պատճառաբանված որոշում է կայացնում մերժել նրանց աշխատանքի վերցնելը, ապա անցում է կատարվում հաջորդ քայլին՝ օտարերկրացու համար աշխատանքի թույլտվություն ստանալու նպատակով նախարարություն դիմելուն:
- Նախարարությունը տեղեկացնում է գործատուին իր բազայում համապատասխան թեկնածուների բացակայության մասին:
- Գործատուն նախարարություն է ներկայացնում Հնդկաստանի քաղաքացուն աշխատանքային թույլտվություն տրամադրելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի փաթեթը (անձնագիր, կրթության հավաստագիր՝ ըստ անհրաժեշտության):

Միայն համապատասխան թույլտվության ստանալու պահից սկսած կարելի է օտարերկրացու հետ կնքել աշխատանքային պայմանագիր: Թույլտվությունը տրամադրվում է գործատուին:

2. Քաղաքացիաիրավական պայմանագրեր

Հայաստանյան պրակտիկայում կիրառվող այլընտրանքային տարբերակ՝ ֆիզիկական անձի աշխատուժն օգտագործելու համար. աշխատանքների կատարման քաղաքացիաիրավական պայմանագրեր

Պրակտիկայում լայն տարածում ունի ֆիզիկական անձանց հետ աշխատանքների կատարման քաղաքացիաիրավական պայմանագրի կնքումը:

Ընդունված է քաղաքացիաիրավական պայմանագիրն համարել առավել պրակտիկ և պակաս ծախսատար: Այդ տեսակի Պայմանագրի բովանդակությանը վերաբերող հստակ կանոններ նախատեսված չեն ՀՀ գործող օրենսդրությամբ: Այնուամենայնիվ, այդպիսի պայմանագիրը առնվազն պետք է պարունակի.

- պայմանագրի կողմերին՝ տվյալ դեպքում սնունդ արտադրող ՍՊԸ-ին և ֆիզիկական անձին վերաբերող անհատականացնող տվյալներ,
- աշխատանքների նկարագիր. ինչ աշխատանք է կատարելու ֆիզանձը,
- աշխատանքի համար նախատեսվող վճարի չափը, ձևը, վճարման կարգը. պրակտիկայում համանման տնտեսություններում, որպես կանոն, նմանատիպ աշխատանքների համար, օրավարձն է: Իհարկե, դա չի սահմանափակում այս տեսակի պայմանագրի դեպքում կիրառել ամսական կամ այլ պարբերականությամբ վճարման կարգ,

Նշում: Վերը նշված օրավարձի հիման վրա կամ այլ հիմով աշխատանքային կամ քաղաքացիաիրավական պայմանագիր կնքելիս պայմանագրում գումարը սահմանվում է համախառն թվով, ինչը նշանակում է հետևյալ. գումարը ներառում է ինչպես մաքուր աշխատավարձը, այնպես էլ հարկերը և դրան հավասարեցված վճարները: Գործատուն կրում է նաև հարկային օրենսգրքով նախատեսված հարկային գործակալի պարտավորություն, այն է՝ եկամույններ վճարելիս (հարկացնելիս կամ բնամթերային ձևով տրամադրելիս) նրանց եկամույներից հարկերը կամ վճարները հաշվարկելու, պահելու (գանձելու) և Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարելու պարտավորությունը:

- աշխատանքի կատարման ժամկետներ,
- այլ պայմաններ:

3. Աշխատանքի այլ առանձնահատկություններ.

Հաշվի առնելով սննդի արտադրության զբաղվող ընկերության աշխատանքի բնույթը՝ պրակտիկայում և տեսականորեն որոշակի դեպքերում այդ աշխատանքները կարող են ունենալ առանձնակի բնույթ, օրինակ, լինել սեզոնային, մասսակար և այլն:

Սեզոնային աշխատանքային պայմանագիրը կնքվում է սեզոնային աշխատանք կատարելու համար: Սեզոնային է համարվում այն աշխատանքը, որը բնակլիմայական պայմանների պատճառով կատարվում է ոչ թե ամբողջ

տարին, այլ ութ ամիսը չգերազանցող որոշակի ժամանակահատվածում (սեզոնում), և որը սահմանված է սեզոնային աշխատանքների ցանկով¹³: Օրինակ՝ հետքերքահավաքի աշխատանքներ իրականացնելու համար և այլն:

Անհրաժեշտ է հիշել, որ ծանր, վնասակար աշխատանքներ կատարողների համար (օրինակ՝ ծխահարում և քիմիական նյութերի օգտագործում) ՀՀ աշխատանքային օրենսդրությամբ նախատեսվում են որոշակի աշխատանքային արտոնություններ, ինչպես, օրինակ, ի լրումն աշխատավարձի հավելման վճարում, լրացուցիչ վճարովի արձակուրդի տրամադրում և այլն:

Միաժամանակ, օրենքն արգելում է որոշակի կատեգորիայի անձանց՝ մինչև 18 տարեկաններ, հղի կամ մինչև մեկ տարեկան երեխա խնամողներ, ներգրավել այդպիսի աշխատանքներում:

ԹԵՅԵՐԻ, ԿԱՆԱԶԻՆԵՐԻ ԵՎ ՄՐԳԱՅԻՆ ՉԻՊՍԵՐԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ԾՐԱԳՐԻ ՕՐԻՆԱԿ ՆԵՐԱՌՅԱԼ ԿԱՊԻՏԱԼ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԾԱԽՍԵՐԸ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԼԱՆԸ, ԿԱՌԱՎԱՐՉԱԿԱՆ ԵՎ ԳՈՐԾԱՌՆԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԸ

11

Սույն գործարար ծրագրով նախատեսվում է հիմնել թեյերի, կանաչիների և մրգային չիպսերի արտադրության գործարան: Բոլոր արտադրատեսակները պատրաստվում են թարմ հումքը կտրատելու, չորացնելու և փաթեթավորելու եղանակով:

Ստորև հողումով կարող եք բեռնել գործարար ծրագիրը և ֆինանսական մոդելը:

<https://drive.google.com/file/d/1SGGxLpl8za41lJ61Bdj-V6aRScmb4Eb6X/view?usp=sharing>

Օգտագործած տեղեկատվական աղբյուրների ցանկը

1. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի գրանցումը	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության կայք	www.e-register.am
Էլեկտրոնային ստորագրություն ձեռքբերելու և էլեկտրոնային ստորագրություն կիրառելու կարգ	www.ekeng.am
Ընկերությունների գրանցման փաստաթղթերի ձևեր	https://www.e-register.am/am/docs/18
Իրական շահառուի վերաբերյալ հայտարարություն	https://www.e-register.am/am/docs/315
Իրավական ակտեր	
ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգիրք	ՀՕ-239, ընդունված՝ 05.05.1998, ուժի մեջ է մտել՝ 01.01.1999թ.-ին
«Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-169, ընդունված՝ 03.04.2001թ., ուժի մեջ է՝ 18.08.2001թ.
«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-186, ընդունված՝ 27.12.1997թ., ուժի մեջ է՝ 11.01.1998թ.
«Իրավաբանական անձանց կողմից իրավաբանական անձանց պետական գրանցում իրականացնող մարմինն ներկայացվող իրական շահառուների վերաբերյալ հայտարարության օրինակելի ձևը, հայտարարություն ներկայացնելու կարգը և ժամկետները հաստատելու մասին» ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի որոշում	Թիվ 20-Ն, Ընդունվել է՝ 27.01.2009թ., ուժի մեջ է՝ 12.03.2009թ.
«ՀՀ տեխնիկատնտեսական և սոցիալական տեղեկատվության «Տնտեսական գործունեության տեսակների դասակարգիչ» հաստատելու և ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարի 2009 թվականի հունիսի 3-ի N372-Ն հրամանն ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» ՀՀ էկոնոմիկային նախարարի հրաման	N 874-Ն, Ընդունված՝ 19.09.2013., ուժի մեջ է՝ 14.11.2013թ.

2. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի բանկային հաշվի բացում և հարկային հաշվետվությունների ներկայացման էլեկտրոնային համակարգում գրանցում	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Պետական կոմիտեի եկամուտների կայք	https://file-online.taxservice.am/
Հարկ վճարողների սպասարկման վարչության ստորաբաժանումների ցանկ	https://www.petekamutner.am/asStructuralUnits.aspx?itn=as-Departments&suid=863
Իրավական ակտեր	
ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգիրք	ՀՕ-239, ընդունված՝ 05.05.1998, ուժի մեջ է մտել՝ 01.01.1999թ.-ին
«Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ -252, ընդունված՝ 24.11.2001թ., ուժի մեջ է՝ 07.12.2001թ.
«Անհատ ձեռնարկատիրոջ մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-167, ընդունված՝ 03.04.2001թ., ուժի մեջ է՝ 02.05.2001թ.
ՀՀ Հարկային օրենսգիրք	ՀՕ - 165-Ն , ընդունված՝ 04.10.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.18թ.

3. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի համար գործող հարկերը և դրանց վճարման կարգը	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Պետական կոմիտեի եկամուտների կայք	https://file-online.taxservice.am/
Իրավական ակտեր	
ՀՀ Հարկային օրենսգիրք	ՀՕ – 165-Ն , ընդունված՝ 04.10.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.18թ.
ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ԵՎ ԱՎՑԻԶԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՇՎԱՐԿԻ ՁԵՎԸ ԵՎ ԴՐԱ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 298-Ն, ընդունված՝ 30.12.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2018թ.
ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿԻ ՁԵՎԸ ԵՎ ԴՐԱ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 299-Ն, ընդունված՝ 30.12.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2018թ.

3. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի համար գործող հարկերը և դրանց վճարման կարգը	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Իրավական ակտեր	
ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐԻ ԱՄՍԱԿԱՆ (ՊԱՐԶԵՑՎԱԾ), ԵԿԱՄՏԱՅԻՆ ՀԱՐԿԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԻ, ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՏԵՂԵԿԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 300-Ն, ընդունված՝ 30.12.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2018թ
ԸԱՅՈՒԹԱՀԱՐԿԻ ՀԱՇՎԱՐԿՆԵՐԻ ՁԵՎԵՐԸ, ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՋ ԵՎ ՆՈՏԱՐԻ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՎՃԱՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿԻ ՁԵՎԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 749-Ն, ընդունված՝ 12.12.2018թ., ուժի մեջ է՝ 27.12.2018թ
ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒՔՅԵԿՏ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐ ԶՀԱՆԴԻՍԱՑՈՂ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒՔՅԵԿՏ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՐՏՈՆԱԳՐԻ ԵՎ ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒՔՅԵԿՏԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ԾՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 558-Ն, ընդունված՝ 27.08.2019թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2020թ
ՍՈՒՔՅԵԿՏԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ԾՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	
ԲՆԱՊԱՀՊԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ ԵՎ ԲՆՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՎՃԱՐՆԵՐԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ ՀԱՇՎԱՐԿԻ ՁԵՎԸ ԵՎ ԴՐԱ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 178-Ն, ընդունված՝ 17.03.2018թ., ուժի մեջ է՝ 13.04.2018թ

4. Հայաստանի Հանրապետությունում իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի ջերմոցային տնտեսության հարկային ռեժիմների ուսումնասիրությունը և դրույքաչափեր	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Իրավական ակտեր	
ՀՀ Հարկային օրենսգիրք	ՀՕ – 165-Ն , ընդունված՝ 04.10.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.18թ.

5. Հայաստանի Հանրապետությունում ջերմոցային տնտեսությամբ զբաղվող իրավաբանական անձանց և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից ընտրված հարկային ռեժիմների վերաբերյալ հարկային մարմինն հայտարարություն ներկայացնելը	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Պետական կոմիտեի եկամուտների կայք	https://file-online.taxservice.am/
Իրավական ակտեր	
ՀՀ Հարկային օրենսգիրք	ՀՕ – 165-Ն , ընդունված՝ 04.10.2016թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.18թ.
ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ԱՆՀԱՏ ՁԵՌՆԱՐԿԱՏԵՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁԻ ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՐՏՈՆԱԳՐԻ ԵՎ ՄԻԿՐՈՁԵՌՆԱՐԿԱՏԻՐՈՒԹՅԱՆ ՍՈՒԲՅԵԿՏԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ԾՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԵՐԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 558-Ն, ընդունված՝ 27.08.2019թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2020թ
ԾՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿ ՎՃԱՐՈՂ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 191-Ն, ընդունված՝ 27.06.2017թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2018թ
ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ՎՃԱՐՈՂ ՀԱՄԱՐՎԵԼՈՒ ԵՎ ՈՐՊԵՍ ԱՎԵԼԱՑՎԱԾ ԱՐԺԵՔԻ ՀԱՐԿԻ ՎՃԱՐՈՂ ՀԱՇՎԱՌՎԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՁԵՎԸ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ	ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի նախագահի հրաման 190-Ն, ընդունված՝ 27.06.2017թ., ուժի մեջ է՝ 01.01.2018թ

<p>6. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ թույլտվությունը</p> <p>7. Թույլտվություն ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը</p> <p>8. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ լիցենզիաներ</p> <p>9. Լիցենզիա ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը</p>	
Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Հայաստանի Հանրապետության Կառավարության էլեկտրոնային կառավարման կայք	www.e-gov.am
Հայաստանի Հանրապետության քաղաքաշինության կոմիտեի կայք	www.minurban.am

6. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ թույլտվությունը
7. Թույլտվություն ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը
8. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ լիցենզիաներ
9. Լիցենզիա ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը

Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Երևանի Քաղաքապետարանի պաշտոնական կայք	www.yerevan.am
Թույլտվությունների տրամադրման էլեկտրոնային համակարգ	www.e-permits.am
Լիցենզիաների ստացման էլեկտրոնային հայտերի ընդունման համակարգ	https://www.e-gov.am/licenses
Նախագծման թույլտվության (ճարտարապետահատակագծային առաջադրանքի) հայտ/ Ձև 1-1	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow59
«Նախագծային փաստաթղթերի համաձայնեցման և շին թույլտվությունների տրամադրման դիմում»/ Ձև 2-1	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow59
«Շինարարական աշխատանքները սկսելու մասին տեղեկանք» /Ձև 2-5	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow70
«Ավարտված շինարարական օբյեկտը շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտ» /Ձև 3-2-1/	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74
«Ավարտական ակտի (շահագործման թույլտվության) ձևակերպման վերաբերյալ դիմում» /Ձև 3-3-1/	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74
«Ավարտված շինարարական օբյեկտը շահագործման ընդունող հանձնաժողովի ակտ» /Ձև 3-2-1/	https://www.yerevan.am/am/one-window/#collapseTwo1#collapseWindow74
Տնտեսվարողի ուղեցույց	https://snund.am/wp-content/uploads/2018/07/tntes_ughecuyc.pdf
ՀՀ էկոնոմիկայի նախարարության Ստանդարտացման և չափագիտության ազգային մարմնի էլեկտրոնային կայք	www.sarm.am
ՀՀ Սննդամթերքի անվտանգության տեսչական մարմնի էլեկտրոնային կայք	www.snund.am

6. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ թույլտվությունը
7. Թույլտվություն ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը
8. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ լիցենզիաներ
9. Լիցենզիա ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը

Անվանում/Տեսակ	Հղում
Իրավական ակտեր	
Մաքսային միության ՄՄ ՏԿ 021/2011 «Սննդային արտադրանքի անվտանգության մասին» կանոնակարգ	Ընդունվել է Մաքսային Միության Հանձնաժողովի 2011 թվականի 09.12.2011 N880 որոշմամբ
ՄՄ ՏԿ 005/2011 «Փաթեթների անվտանգության մասին» տեխնիկական կանոնակարգ	Հաստատվել է Մաքսային միության հանձնաժողովի 2011 թվականի օգոստոսի 16-ի N 769 որոշմամբ
Հողային օրենսգիրք	ՀՕ-185, ընդունված՝ 02.05.2001թ.-ին, ուժի մեջ է մտել՝ 15.06.2001թ.-ին
«Քաղաքաշինության մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-217, ընդունված՝ 05.05.1998թ.-ին, ուժի մեջ է մտել՝ 09.06.1998թ.-ին
«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-41-Ն, ընդունված՝ 18.02.2004թ., ուժի մեջ է մտել՝ 31.12.2004թ.
«Պետական տուրքի մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-186. ընդունված՝ 27.12.1997թ., ուժի մեջ է մտել՝ 11.01.1998թ.
«Տեղական տուրքերի և վճարների մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-185, ընդունված 26.12.1997թ., ուժի մեջ է մտել՝ 11.01.1998թ.
«Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-193, ընդունված՝ 30.05.2001թ., ուժի մեջ է մտել՝ 08.08.2001թ.
«Սննդամթերքի անվտանգության մասին» ՀՀ օրենք	Ընդունված է 2014 թվականի հունիսի 21-ին, ուժի մեջ է մտել՝ 09.08.2014թ.-ին
«Տեխնիկական կանոնակարգման մասին» ՀՀ օրենք	Ընդունված է 2012 թվականի փետրվարի 8-ին, ուժի մեջ է մտել՝ 24.03.2012թ.-ին
ՀՀ կառավարության «ՀՀ կառուցապատման նպատակով թույլտվությունների և այլ փաստաթղթերի տրամադրման կարգը հաստատելու և ՀՀ կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին» N596-Ն որոշում	N 596-Ն, ընդունված՝ 19.03.2015թ., ուժի մեջ է մտել՝ 27.06.2015թ.

6. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ թույլտվությունը
7. Թույլտվություն ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը
8. Հայաստանի Հանրապետությունում սննդի արտադրությամբ զբաղվելու անհրաժեշտ լիցենզիաներ
9. Լիցենզիա ձեռք բերելու ընթացակարգը քայլ առ քայլ՝ ներառյալ ժամկետներն ու վճարները, թույլտվություն տրամադրող իրավասու մարմինը

Անվանում/Տեսակ	Հղում
Իրավական ակտեր	
ՀՀ ԿԱ քաղաքաշինության պետական կոմիտեի նախագահի «Բնակելի, հասարակական, արտադրական շենքերի և շինությունների նախագծային փաստաթղթերի կազմը և բովանդակությունը սահմանող կանոնները և ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 29.11.2006թ. N273-Ն հրամանն ուժի կորցնելու մասին» N 128-Ն հրաման	N 128-Ն, ընդունված՝ 11.09.2017թ., ուժի մեջ է մտել՝ 12.10.2017թ.
Քաղաքաշինության բնագավառում շինարարության իրականացման (բացառությամբ շինարարության թույլտվություն չպահանջող աշխատանքների և «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 43-րդ հոդվածով հաստատված աղյուսակի 17-րդ բաժնի 2-րդ կետով նախատեսված այլ դեպքերի) գործունեության լիցենզավորման կարգը և լիցենզիայի ձևը հաստատելու մասին ՀՀ կառավարության որոշում	N 777-Ն, ընդունված՝ 02.07.2009թ., ուժի մեջ մտած՝ 01.08.2009թ.
ՀՀ կառավարության 28 հունիսի 2007 թվականի N 885-Ն՝ Տեխնոլոգիական հրահանգին ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին որոշում	N 885-Ն, Ընդունված՝ 28.06.2007թ.-ին, ուժի մեջ մտած՝ 25.08.2007թ.-ին

10. Աշխատանքային հարաբերությունները ջերմոցային տնտեսությունների համար

Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
ՀՀ պետական եկամուտների կոմիտեի կայք	www.petekamutner.am
Իրավական ակտեր	
ՀՀ աշխատանքային օրենսգիրք	ՀՕ-124-Ն, Ընդունված է՝ 09.11.2004, Ուժի մեջ է՝ 21.06.2005
ՀՀ հարկային օրենսգիրք	ՀՕ-165-Ն, Ընդունված է՝ 04.10.2016, Ուժի մեջ է՝ 01.01.2018

10. Աշխատանքային հարաբերությունները ջերմոցային տնտեսությունների համար

Անվանում/Տեսակ	Հղում
Կայքեր	
Իրավական ակտեր	
«Եկամտային հարկի եվ սոցիալական վճարի անձնավորված հաշվառման մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-247-Ն, Ընդունված է՝ 22.12.2010, Ուժի մեջ է՝ 01.01.2013
«Օտարերկրացիների մասին» ՀՀ օրենք	ՀՕ-47-Ն, Ընդունված է՝ 25.12.2006, Ուժի մեջ է՝ 03.02.2007
ՀՀ կառավարության որոշումը «Օտարերկրացի աշխատողի համար գործատուին աշխատանքի թույլտվություն տրամադրելու եվ մերժելու կարգը եվ ժամկետները, համապատասխան աշխատանքով օտարերկրացուն չապահովելու դեպքում գործատուի կողմից ծախսերի հատուցման կարգը եվ չափերը, օտարերկրացի աշխատողի համար գործատուին աշխատանքի թույլտվություն տրամադրելու համար անհրաժեշտ փաստաթղթերի եվ բարձր որակավորում ունեցող օտարերկրացի մասնագետներին առանց աշխատանքի թույլտվության հայաստանի հանրապետությունում աշխատելու իրավունք տվող մասնագիտությունների ցանկերը սահմանելու մասին»	N 493-Ն, Ընդունված է՝ 12.05.2016, Ուժի մեջ է՝ 04.06.2016
ՀՀ կառավարության որոշումը «Առողջական վիճակի պարտադիր նախնական (աշխատանքի ընդունվելիս) եվ պարբերական բժշկական զննության կարգը, գործունեության ոլորտների, որոնցում զբաղված անձինք ենթակա են առողջական վիճակի պարտադիր զննության, եվ բժշկական զննության ծավալի ու հաճախականության ցանկը, անձնական սանիտարական (բժշկական) գրքույկի, բժշկական զննության ենթակա անձանց անվանացանկը, անձին ժամանակավորապես աշխատանքի չթույլատրելու մասին որոշման ձեվերը հաստատելու մասին	N 347-Ն, Ընդունված է՝ 27.03.2003, Ուժի մեջ է՝ 03.05.2003
ՀՀ կառավարության որոշումը «Ծանր, վնասակար արտադրությունների, աշխատանքների, մասնագիտությունների եվ պաշտոնների, առանձնապես ծանր, առանձնապես վնասակար արտադրությունների, աշխատանքների, մասնագիտությունների եվ պաշտոնների ցանկերը հաստատելու, հայաստանի հանրապետության կառավարության 2005 թվականի օգոստոսի 11-ի n 1599-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ եվ լրացումներ կատարելու, հայաստանի հանրապետության կառավարության 2006 թվականի հունիսի 16-ի n 876-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ կատարելու եվ հայաստանի հանրապետության կառավարության մի շարք որոշումներ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին»	N 1698-Ն, Ընդունված է՝ 02.12.2010, Ուժի մեջ է՝ 03.01.2011

STRENGTHENING ARMENIA'S BUSINESS ENVIRONMENT

